

MEMORIA 2023

AFRICOR LUGO

ASOCIACIÓN PROVINCIAL DE
CRIADORES DE FRISÓN
DE LUGO PARA O CONTROL
DE RENDEMENTOS

Memoria de actividades da
Asociación Provincial de Criadores de Frisón
de Lugo para o Control de Rendementos,
AFRICOR LUGO, correspondente ao ano 2023

Edita:
Africor Lugo

Maquetación e deseño:
Transmedia Comunicación & Prensa

Depósito Legal:
LU 280-2007

É un pracer para nós podervos presentar a Memoria de actividades de Africor Lugo do ano 2023, onde se trata de reflectir o traballo desenvolvido pola asociación, salientando os méritos das principais ganderías no seu labor como criadores e produtores de leite.

Dende a directiva de Africor Lugo traballamos para ofertar os mellores servizos, conscientes de que estamos ante un sector en continua modernización. O Control Leiteiro sempre debe procurar ir por diante do gandeiro, facilitándolle servizos e información que cubra as súas expectativas.

Galicia é a principal rexión produtora de leite do Estado e unha das máis importantes de Europa. Esta importancia vai en aumento, pois todo parece indicar que a produción se concentrará nas rexións cun clima máis óptimo e aí Galicia ten moito que dicir.

O constante peche de ganderías na provincia fai que o número de socios vaia diminuindo. Así, temos aproximadamente a metade de ganderías en Control que hai vinte anos, pero, en cambio, nunca houbo tantas vacas, superando por primeira vez as 100.000 vacas maiores de dous anos.

Outro feito singular que recolle esta Memoria é que por primeira vez non se incrementou a produción media por lactación. Haberá que esperar aos vindeiros anos para ver se realmente se alcanzou o teito de produción ou se recupera a senda de aumento que existiu ata o de agora.

Estamos convencidos de que o Control Leiteiro é unha ferramenta importante na xestión das explotacións, axudando na toma de decisións e permitindo identificar os animais verdadeiramente rendibles.

Quixera achegar o noso agradecemento, en nome propio e no da Xunta de Goberno, a todos aqueles que entenden o Control Leiteiro coma unha ferramenta de xestión e a todos os traballadores de Africor Lugo, polo seu esforzo en mellorar a recollida de datos e en transmitirlles información ás ganderías asociadas. Tamén quero agradecer a confianza que están a depositar todos os socios de Africor Lugo nesta, a súa asociación.

Así mesmo, queremos deixarlles constancia do noso agradecemento ás institucións que financian e apoian o Control Leiteiro, xa que deste xeito están a potenciar o sector produtivo máis importante da provincia.

Manuel Sandamil Cabana
Presidente de Africor Lugo

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN	7
2. SERVICIOS PRESTADOS AOS ASOCIADOS	9
3. O CONTROL LEITEIRO	13
3.1. Evolución do número de explotacións en Control Leiteiro en Galicia	
3.2. Evolución do Programa de Control Leiteiro na provincia de Lugo	
3.3. Estrutura do rabaño	
3.4. Distribución por concello das explotacións en Control Leiteiro	
4. FORMACIÓN	19
4.1. XV Xornada Técnica de Producción de Leite	
4.2. Escolas de Iniciación de Futuros Gandeiros	
4.3. Escola de Xuíces Gandeiros	
5. MERCADO DE ANIMAIS	24
5.1. Poxas	
5.2. Bolsa de recría	
6. PROMOCIÓN E DIFUSIÓN DO SECTOR PRODUTOR DE LEITE	27
6.1. GandAgro	
6.2. XXXVII Concurso de Gando Frisón MOEXMU	
6.3. II Open Internacional Raza Frisoa	
6.4. 43.º Concurso Nacional Conafe 2023	
6.5. 6.5. Cremona International Livestock Show 2023	
7. DATOS DE CONTROL LEITEIRO	41
7.1. Producción	
7.2. Analíticas	
7.3. Partos	
7.4. Inseminacións	
8. ESTUDO DAS PRODUCCIÓNS	47
8.1. Evolución da media de produción por vaca en Galicia	
8.2. Producións medias por provincia	
8.3. Evolución dos grupos de produción	
8.4. Produción por raza	
9. MELLORES GANDERÍAS POR PRODUCCIÓN	53
9.1. Mellores explotacións por produción diaria	
9.2. Ganderías con media de produción superior a 12.000 quilos	
9.3. Mellores explotacións por concello	
10. PRODUCCIÓN MEDIAS POR CONCELLO	63
11. CLASIFICACIÓN DAS MELLORES VACAS POR PRODUCCIÓN	65
11.1. Mellores vacas por produción de 1.º parto	
11.2. Mellores vacas por produción de dous ou máis partos	
11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023	

12. LONXEVIDADE	81
12.1. Motivos de baixa	
12.2. Mellores ganderías por produción vitalicia	
12.3. Produción por día de vida	
12.4. Mellores vacas por produción por día de vida	
12.5. Mellores ganderías por produción por día de vida	
13. RECONTO DE CÉLULAS SOMÁTICAS	92
13.1. Reconto celular diferenciado	
13.2. Mellores explotacións por reconto celular medio	
14. LIBRO XENEALÓXICO	100
14.1. Animais inscritos no Libro Xenealóxico	
14.2. Categorias dos animais no Libro Xenealóxico	
15. CUALIFICACIÓN MORFOLÓXICA	103
15.1. Ganderías cunha media de cualificación de 81 ou máis puntos	
15.2. Vacas de primeiro parto cualificadas MB 86 ou máis durante o ano 2023	
15.3. Vacas Excelentes cualificadas en 2023	
16. VALORACIÓN XENÉTICA	110
16.1. Mellores ganderías por media de ICO	
16.2. Mellores vacas por ICO	
16.3. Mellores xovencas por ICO	
16.4. Animais de alta valoración xenética	
17. ESTUDO DAS FILLAS DE TOUROS DE XENÉTICA FONTAO	118
17.1. Datos xerais	
17.2. Produción das fillas de touros de Xenética Fontao	
17.3. Cualificación das fillas de touros de Xenética Fontao	
18. INFORME REPRODUTIVO	129
18.1. Taxa de non retorno	
18.2. Número de inseminacións por vaca preñada	
18.3. Intervalo entre partos	
18.4. Intervalo de parto-primeira inseminación	
18.5. Intervalo parto-inseminación fecundante	
19. ESTUDO DOS TOUROS USADOS EN CONTROL LEITEIRO	135
19.1. Touros máis usados durante o ano 2023	
19.2. Taxa de non retorno (TNR)	
19.3. Seme sexado	
19.4. Facilitade de parto	
19.5. Velocidade de muxido	
20. INFORMACIÓN DO CONTROL LEITEIRO	152
20.1. Informe mensual	
20.2. Informe de lactacións	
20.3. Informe técnico	
20.4. Informe anual	
21. MELLORES GANDERÍAS DA PROVINCIA DE LUGO	159

1. INTRODUCCIÓN

A Asociación Provincial de Gandeiros de Lugo para o Control de Rendementos, Africor Lugo, é unha asociación sen ánimo de lucro, que vén realizando dende o ano 1992 o Control Leiteiro oficial na provincia de Lugo.

Na actualidade dáselles servizo a 1.122 socios, a través dun cadro de persoal de 46 empregados.

Os controladores visitan mensualmente todas as explotacións asociadas, recollendo datos de produción, reprodución e mostras de leite de cada vaca, permitindo obter unha información que, unha vez procesada, é remitida ao gandeiro en informes con periodicidade mensual.

Toda esta información serve para unha mellor xestión das ganderías asociadas, tanto a nivel reprodutivo como sanitario, para o control da alimentación, a orientación sobre a mellora xenética, a recría etc. Por outra banda, con esta información realízanse as avaliacións xenéticas oficiais a nivel nacional, que permiten valorar tanto as vacas coma os touros utilizados na inseminación artificial.

A **estrutura organizativa de Africor Lugo** é a seguinte:

- Asemblea Xeral: formada por todos os socios, órgano supremo de decisión.
- Consello Xeral de Delegados: composta polos representantes de cada concello. É un órgano consultivo.
- Xunta de Goberno: composta polos sete delegados con maior número de votos elixidos pola Asemblea Xeral.

Xunta de Goberno de Africor Lugo:

Presidente:	D. Manuel Sandamil Cabana
Vicepresidente:	D. José Alberto Iglesia Vila
Secretaria:	Dna. María Castro López
Tesoureira:	Dna. Águeda Capón Fernández
Interventor:	D. Julio López Fernández
Vogal:	D. Moisés Vispalia Pernas
Vogal:	D. Iván Río Lorenzo

Xunto co resto das Africores provinciais, Africor Lugo forma parte da Federación Frisona Galega (Fefriga), entidade que representa a Galicia a nivel nacional na Confederación Nacional de Frisona Española (Conafe). Actualmente, o presidente de Africor Lugo é o presidente de Fefriga e presidente de Conafe.

Os datos presentados nesta Memoria pretenden amosar o traballo das ganderías lucenses na mellora das súas explotacións. A mellora das producións está baseada nun manexo máis axeitado do gando, tanto no que respecta ás instalacións e á alimentación coma no que atinxe ás condicións de produción e ao benestar animal. Así mesmo, estase a poñer moita máis énfase na recría, tanto en calidade coma en cantidade, xunto cunha mellor selección dos animais a recría e dos touros que se han de empregar, o que contribúe igualmente ao melloramento das ganderías.

Aínda que a Memoria salienta aqueles animais e ganderías máis produtoras, o obxectivo destas debe ser a rendibilidade, polo que cada granxa ten que axustar o seu nivel de produción ás súas posibilidades e ao seu sistema de manexo. Nesa procura da rendibilidade é onde a mellora xenética pode achegar animais que sexan capaces de transformar mellor o alimento en leite, cunha maior resistencia ás enfermidades e que duren máis tempo, obtendo así altas producións de leite, de boa calidade e a baixo custo.

Como asociación colaboradora do Plan de Mellora Gandeira de Galicia, salientáanse de xeito particular os datos das fillas de touros de Xenética Fontao.

Para a elaboración desta Memoria, utilízanse datos ata o 31 de decembro de 2023. As lactacións son normalizadas a 305 días e non se empregan lactacións proxectadas. As lactacións empregadas corresponden a vacas con data de secado entre o 1 de xaneiro e o 31 de decembro de 2023, cun mínimo de 240 días en produción. As lactacións reais só se empregan nos cálculos de produción vitalicia. As avaliacións xenéticas empregadas corresponden ás publicadas por Conafe en novembro de 2023.

Africor Lugo ten a certificación ISO 9001-2015 e cabe destacar que é a primeira asociación de control leiteiro de España que conseguiu esta acreditación.

Esta certificación de calidade ten os seguintes alcances:

- Control Leiteiro
- Testaxe de equipos de medición
- Trámite e envío de documentación ao Libro Xenealóxico
- Xestión de toma de mostras para probas de filiación por ADN

O sistema de xestión da calidade que ten implantada a Asociación cumpre coas esixencias da norma ISO 9001:2015 e trata de desenvolver procedementos de traballo que redunden nunha mellor calidade do servizo que se lles presta aos socios e clientes.

2. SERVIZOS PRESTADOS AOS ASOCIADOS

CONTROL LEITEIRO

É a actividade principal desenvolvida pola Asociación, con carácter oficial, ao estar integrada no Centro Galego de Control Leiteiro (Cegacol), entidade que coordina a realización do Control Leiteiro Oficial en Galicia.

Os técnicos de campo visitan cada unha das explotacións asociadas unha vez ao mes, durante a realización do muxido, anotando a produción de cada animal e tomando unha mostra de leite por animal, para o seu posterior envío ao Laboratorio Interprofesional Galego de Análise do Leite (Ligal), onde se realiza a analítica de graxa, proteína, recuento de células somáticas e BHB (betahidroxibutirato, indicador de cetose) e urea. Durante estas visitas, tamén se recollen datos reprodutivos como datas de parto, incidencias do parto, inseminacións etc., e tamén se proceden a actualizar os censos (altas e baixas) dende a última visita. Na propia visita emítese un informe do traballo realizado, que contén índices e ratios calculados a partir dos datos recollidos. Cada visita realízase cun intervalo entre 26 a 35 días dende a realizada do mes anterior, sempre cambiando de mes.

Toda a información se recolle en dispositivos móbiles e procesase en Africor Lugo, onde se xeran informes que lle son remitidos ao gandeiro, como ferramenta de traballo para levar a cabo unha xestión máis adecuada da súa explotación.

Esta información almacénase na Coleweb, a páxina web do Control Leiteiro Oficial de Galicia (<https://cegcol.xunta.gal>).

No ano 2023 realizáronse 904.524 controis, recolléronse 278.442 inseminacións e déronse de alta 92.371 partos, o que dá idea do volume de datos recollidos.

XESTIÓN DE ENVÍO DE DATOS AO LIBRO XENEALÓXICO

Os técnicos de campo, en cada visita á explotación, son os encargados de recoller a información necesaria para dar de alta os animais que se atopen de novo na explotación, xa sexan altas por nacemento ou compra.

Os animais son identificados co CIB (código de identificación bovina). O controlador envíalle a información a Africor Lugo e, tras cotexala, envíase a Fefriga, quen lles asigna un número de rexistro e emite un certificado conforme está inscrito no Libro Xenealóxico. O certificado de rexistro entrégaselle ao gandeiro a través do controlador na seguinte visita.

Os gandeiros en Control Leiteiro teñen a obriga de controlar todos os efectivos da explotación e de inscribir todos os seus animais de raza frisoa no Libro Xenealóxico.

No ano 2023 tramitáronse 36.078 expedientes, dos que 30.680 corresponden a nacementos na propia explotación e o resto a compras, transferencias, cambios etc.

PROMOCIÓN E DIFUSIÓN DA RAZA FRISOA

Outra das actividades da Asociación é a organización de eventos, onde os gandeiros poden amosar os seus animais, como criadores de frisón, facendo promoción das súas ganderías. Os concursos de gando son, a maiores, eventos que permiten ver os avances acadados na mellora da raza frisoa, tanto a nivel xenético coma de manexo da recría, e son un punto de encontro de profesionais dedicados á produción de leite. Africor Lugo colabora coa Asociación de Empresarios de Muimenta na organización do concurso de gando frisón de Moexmu.

COMERCIALIZACIÓN DE ANIMAIS

Calquera socio pode publicitar os seus animais a través da bolsa de recría da páxina web e da aplicación para teléfonos móbiles, tanto machos coma femias para a súa venda. Tamén pode inscribir as femias nas poxas organizadas pola Asociación, sempre que cumpran os requisitos esixidos. A inscrición ás poxas debe realizarse, como mínimo, cun mes de antelación á celebración desta coa fin de poder realizar as probas sanitarias. A compra nas poxas organizadas por Africor Lugo está aberta a todos os gandeiros, socios ou non.

ACTIVIDADES FORMATIVAS

Africor Lugo organiza charlas formativas sobre temas de interese para o sector, onde interveñen relatores de prestixio, tanto nacionais coma estranxeiros. De xeito periódico, en colaboración con Vaca Pinta, organízase a Xornada Técnica, no mes de febreiro ou marzo, á que acoden centos de gandeiros e técnicos relacionados co sector para actualizar coñecementos sobre a produción de leite.

ENVÍO DE INFORMACIÓN AO MÓBIL

Permite achegar de forma fácil e rápida a información sobre eventos de importancia para o socio, coma a celebración de poxas, charlas, calendario de repartición de doses etc. Tamén se pode solicitar o envío de datos de reconto celular e de BHB a través do móbil, que son enviados no mesmo día no que se dispón das analíticas, sen ter que estar pendente de cando se publican na páxina web. O servizo é gratuíto.

PROGRAMA DE APAREAMENTOS

Trátase dun programa independente, sen interese comercial, levado a cabo por técnicos da asociación. Trátase de acoplar os touros que o gandeiro desexe, para obter o máximo rendemento do investimento realizado en doses seminais. Dispónse dun programa informático que traballa cos índices xenéticos de vacas e touros, que se actualiza constantemente. Un dos obxectivos é minimizar a consanguinidade nos cruzamentos e orientar á mellora xenética de forma personalizada en cada unha das ganderías. Existen varias modalidades en función de se o técnico visita a granxa ou non, así como do número de veces ao ano que se realizan os apareamentos. Na actualidade utilizan este servizo o 30 % dos socios.

ANÁLISE DE ADN

Este servizo préstase en colaboración co Laboratorio de Xenética Molecular de Xenética Fontao, ao que se lle remiten mostras de sangue, pelo ou cartílago, para illar o ADN do animal e poder realizar diferentes determinacións:

Freemartin: con este nome coñécense as femias xemelgas con macho. A análise do sangue de femias nadas de parto xemelgar con macho permite diferenciar aqueles animais que poden ser non aptos para a reprodución, dende o mesmo momento tras o nacemento.

A porcentaxe de femias aptas para a reprodución nadas xunto cun macho é do 16 %. É unha porcentaxe baixa, polo que non se debe arriscar a recrear unha xemelga de macho sen facerlle esta proba.

Probas de filiación: as probas de paternidade son unha ferramenta para darlle fiabilidade ao Libro Xenealóxico.

- Probas oficiais, a petición de Conafe, tanto con probas aleatorias como dirixidas
- Recuperación de xenealoxías
- Probas a machos de monta natural
- Animais participantes en poxas e concursos
- Control de erros detectados por medio de depuracións realizadas sobre o Libro Xenealóxico:
  - Inseminacións dobres: vacas inseminadas con dous touros frisóns no mesmo celo ou cun intervalo curto de tempo
  - Fillas de touros con nomes moi parecidos ou iguais
  - Animais nados tras xestacións de máis de dez meses

Probas xenómicas: a análise xenómica permite estimar con maior fiabilidade o valor xenético do animal, o que axuda a seleccionar mellor os animais a recrear, á vez que estas probas permiten determinar determinados xenotipos de interese, como xenes recesivos non desexables (transmisión hereditaria de enfermidades) ou xenotipos relacionados cunha maior rendibilidade para a produción de queixo (como a K-caseína) ou unha mellor dixestibilidade do leite (B-caseína).

TESTAXE DOS EQUIPOS DE MEDICIÓN

Todos os equipos utilizados para determinar a cantidade de leite producida polas vacas son testados seguindo a normativa do ICAR, para garantir a fiabilidade da información recollida. A testaxe dos equipos lévase a cabo de forma gratuíta para os socios, tanto dos medidores portátiles coma dos que dispoñen as instalacións (medición electrónica). A maiores, realízase a testaxe dos equipos doutras asociacións de control leiteiro do resto de España.

REPARTICIÓN DE DOSES SEMINAIS

Africor Lugo pon a disposición dos socios as doses que comercializa Xenética Fontao, achegándolles toda a información a través de catálogos informativos. Así mesmo, realízase a repartición de doses da campaña de seme dentro do Programa de Mellora Ganadeira de Galicia.

PÁXINA WEB

A páxina web de Africor Lugo, www.africorlugo.com, serve de medio de divulgación das actividades desenvolvidas pola Asociación, á vez que é o portal de referencia para a consulta de datos de Control Leiteiro.

APP

Aplicación gratuíta para o teléfono móbil que lles permite aos gandeiros acceder á información dun xeito máis rápido e sinxelo. Esta aplicación consta basicamente de dúas partes: unha pública, dedicada a amosar as novas máis salientables do sector, así como unha bolsa de animais á venda, e outra personalizada, na que cada gandeiro pode consultar os datos dos seus animais. Así, con tan só teclear os catro últimos díxitos do crotal da vaca podemos acceder aos datos do animal, o leite producido no último control, a analítica, a súa xenealoxía, o seu estado reprodutivo e ata unha recomendación de apareamento.

Amosa dun xeito rápido e áxil a información máis salientable dunha vaca, o que permite comprobar a información de calquera animal sen ter que ir ata a oficina e consultar os informes en papel ou en Internet. Aínda que é preciso conectarse a Internet para actualizar os datos, unha vez descargados, pódense consultar sen necesidade de cobertura, en calquera parte do estable.

Esta aplicación é gratuíta e está dispoñible en Internet, accedendo a ela como “Cegacol”. Unha vez descargada en configuración, hai que darse de alta coas credenciais de Control Leiteiro (REGA e contrasinal).

3. O CONTROL LEITEIRO

O Control Leiteiro é unha ferramenta para o manexo da explotación. Os técnicos que visitan as explotacións recollen os datos, que, unha vez procesados, retornan ao gandeiro nun formato que lle permite utilizar esa información na xestión da explotación.

3.1. Evolución do número de explotacións en Control Leiteiro en Galicia

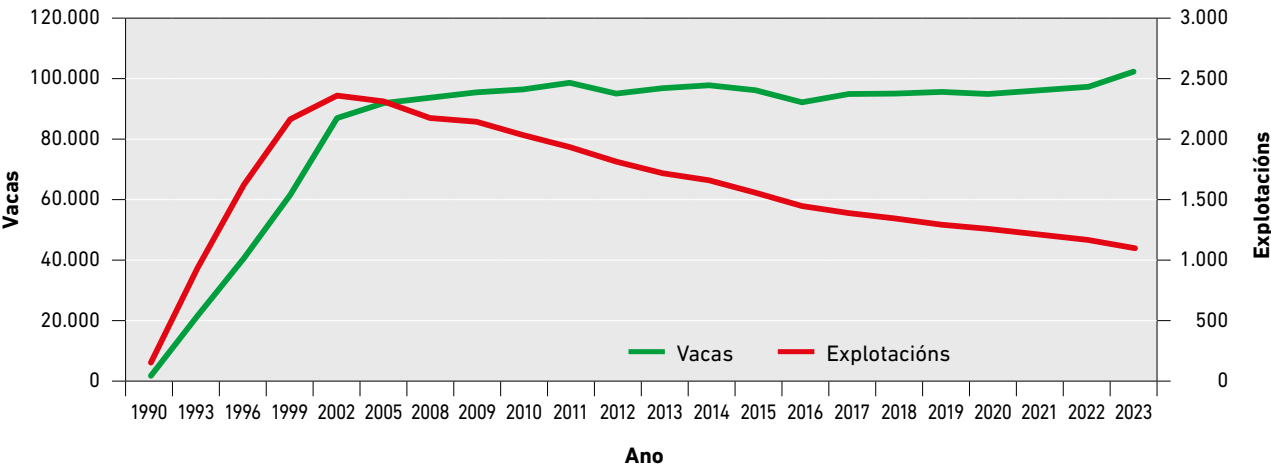
Ano	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	
					Neto	Acumulado
1992	139	330	15	99	583	1.729
1993	94	155	-2	22	269	1.998
1994	62	317	8	119	506	2.504
1995	103	182		44	329	2.833
1996	211	183	4	111	509	3.342
1997	75	154	-2	65	292	3.634
1998	75	196	-2	83	352	3.986
1999	33	185	1	57	276	4.262
2000	78	221		101	400	4.662
2001	9	5	-3	-26	-15	4.647
2002	9	-36	-1	-11	-39	4.608
2003	-30	-42	0	1	-72	4.536
2004	11	50	-1	-1	59	4.595
2005	-27	-54	-4	-11	-96	4.497
2006	-30	-73	0	-27	-130	4.367
2007	-38	-28	-4	-26	-96	4.271
2008	-25	-33	0	-9	-67	4.204
2009	10	-32	2	1	-19	4.185
2010	-56	-108	-5	-64	-233	3.952
2011	-37	-98	0	-29	-165	3.787
2012	-43	-119	0	-31	-193	3.594
2013	-41	-93	-2	-26	-162	3.436
2014	-22	-59	-1	-20	-102	3.335
2015	-41	-102	0	-21	-164	3.171
2016	-44	-107	-7	-28	-186	2.985
2017	-32	-49	-4	-23	-108	2.877
2018	-32	-45	0	-18	-93	2.784
2019	-20	-55	2	-13	-86	2.698
2020	-23	-37	1	-12	-71	2.627
2021	-26	-40	-2	-24	-92	2.535
2022	-21	-53	-1	-22	-97	2.438
2023	-32	-48	0	-15	-95	2.343

TOTAL	815	1.164	14	350
%	34,8	49,7	0,6	14,9

3.2. Evolución do Programa de Control Leiteiro na provincia de Lugo

Ano	Explotacións	Vacas (maiores de 2 anos)	Vacas/gandería
1990	216	4.260	19,7
1993	982	23.725	24,2
1996	1.664	42.550	25,6
1999	2.199	63.220	28,7
2002	2.389	88.336	37,0
2005	2.343	93.126	39,7
2008	2.209	94.899	43,0
2009	2.177	96.669	44,4
2010	2.069	97.669	47,2
2011	1.971	99.812	50,6
2012	1.852	96.264	52,0
2013	1.759	97.988	55,7
2014	1.700	98.983	58,2
2015	1.598	97.390	60,9
2016	1.491	93.394	62,6
2017	1.432	96.129	67,1
2018	1.389	96.305	69,3
2019	1.337	96.792	72,4
2020	1.304	96.097	73,7
2021	1.258	96.752	76,9
2022	1.210	97.046	80,2
2023	1.153	100.970	87,6

De forma gráfica:

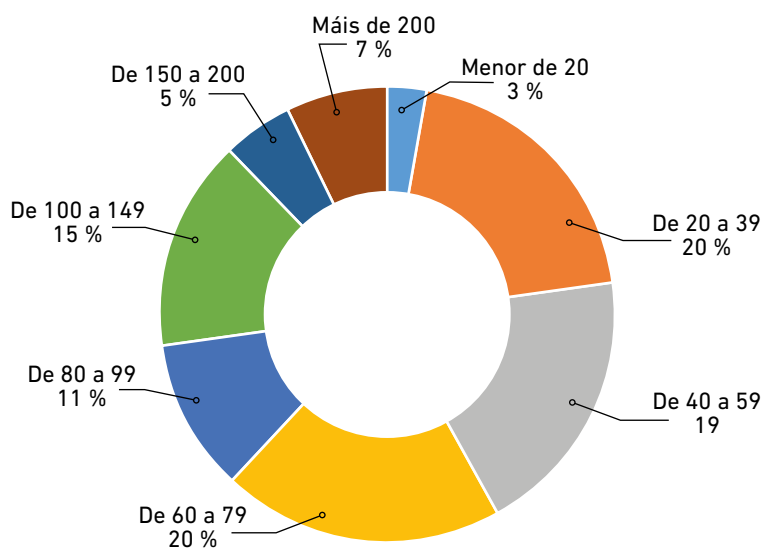

Obsérvase un continuo incremento do tamaño das explotacións, o que, sen dúbida, é unha mostra da profesionalidade do sector.

3.3. Estrutura do rabaño

Vacas por gandería	Ganderías	Porcentaxe	Media vacas	Porcentaxe recría
Menor de 20	33	2,9	16	39,9
De 20 a 39	233	20,2	31	45,8
De 40 a 59	221	19,2	49	51,8
De 60 a 79	228	19,8	70	55,9
De 80 a 99	128	11,1	88	55,6
De 100 a 149	171	14,8	123	59,0
De 150 a 200	61	5,3	173	56,9
>200	78	6,8	301	65,8

De forma gráfica:

Podemos ver como, a pesar de que aumenta o número de grandes explotacións, máis do 40 % das explotacións teñen menos de 60 vacas.

Temos que traballar na procura dun servizo capaz de servir tanto a esas explotacións máis pequenas coma as máis grandes, que, sen dúbida, seguirán a medrar como indica a súa maior porcentaxe de recría.

3.4. Distribución por concello das explotacións en Control Leiteiro

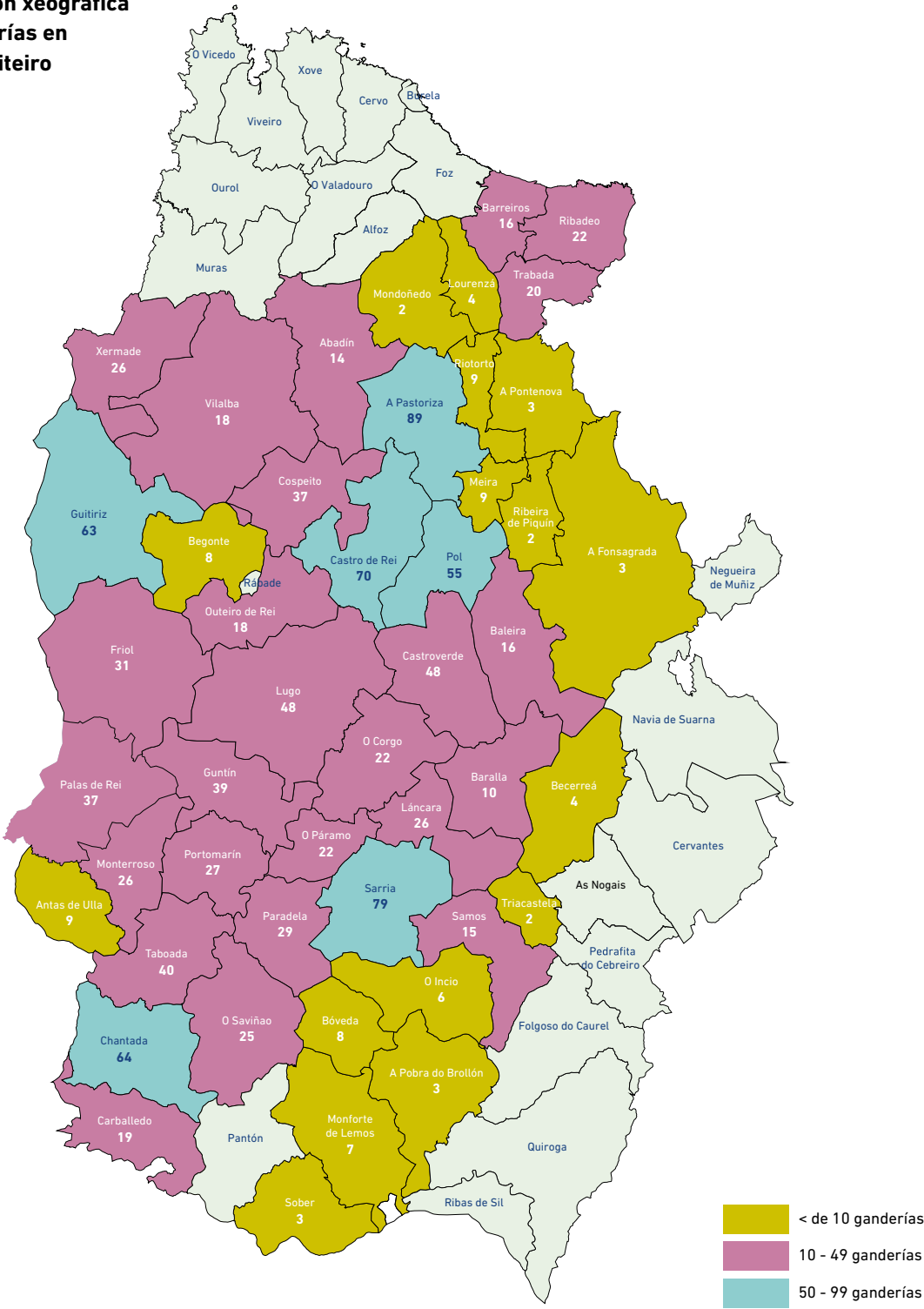
Concello / Comarca	N.º explotacións	Vacas	Media por explotación
A FONSAGRADA	3	183	
BALEIRA	16	1322	
A FONSAGRADA	19	1.505	79,2
LOURENZÁ	4	224	
MONDOÑEDO	2	109	
A MARIÑA CENTRAL	6	333	55,5
A PONTENOVA	3	236	
BARREIROS	16	1381	
RIBADEO	22	2001	
TRABADA	20	2063	
A MARIÑA ORIENTAL	61	5.681	93,1
ANTAS DE ULLA	9	664	
MONTERROSO	26	2335	
PALAS DE REI	37	3636	
A ULLOA	72	6.635	92,2
CARBALLEDO	19	1339	
CHANTADA	64	3862	
TABOADA	40	3028	
CHANTADA	123	8.229	66,9
CASTROVERDE	48	3561	
FRIOL	31	2415	
GUNTÍN	39	5335	
LUGO	48	3895	
O CORGO	22	1283	
OUTEIRO DE REI	18	1168	
PORTOMARÍN	27	3257	
LUGO	233	20.914	89,8
MEIRA	9	731	
POL	55	5093	
RIBEIRA DE PIQUÍN	2	48	
RIOTORTO	9	566	
MEIRA	75	6.438	85,8

3.4. Distribución por concello das explotacións en Control Leiteiro

Concello / Comarca	N.º explotacións	Vacas	Media por explotación
BARALLA	10	716	
BECERREÁ	4	157	
OS ANCARES	14	873	62,4
LÁNCARA	26	2007	
O INCIO	6	495	
O PÁRAMO	22	2331	
PARADELA	29	2755	
SAMOS	15	1274	
SARRIA	79	6154	
TRIACASTELA	2	99	
SARRIA	179	15.115	84,4
A PASTORIZA	89	9417	
ABADÍN	14	774	
BEGONTE	8	677	
CASTRO DE REI	70	8428	
COSPEITO	37	3385	
GUITIRIZ	63	4371	
VILALBA	18	2141	
XERMADE	26	2174	
A TERRA CHÁ	325	31.367	96,5
A POBRA DO BROLLÓN	3	252	
BÓVEDA	8	467	
MONFORTE	7	914	
O SAVIÑO	25	2004	
SOBER	3	243	
TERRA DE LEMOS	46	3.880	84,3
LUGO	1.153	100.970	87,6

3.4. Distribución por concello das explotacións en Control Leiteiro

Distribución xeográfica das ganderías en Control Leiteiro

4. FORMACIÓN

Africor Lugo sempre apostou pola formación como vía para acadar explotacións capaces de producir moito leite, de boa calidade e con baixos custos, pois esta é a única forma de garantir o futuro do sector, traballando para ser cada vez máis eficaces e eficientes. Por iso, organízase anualmente unha Xornada Técnica dirixida a gandeiros e técnicos que traballan na produción de leite.

4.1. XV Xornada Técnica de Producción de Leite

José Bernardo

As xornadas técnicas organizadas coa revista Vaca Pinta tiveron lugar un ano máis no auditorio da Facultade de Veterinaria de Lugo para abordar diversos temas de actualidade do sector vacún leiteiro. Os relatores desta edición puxeron o foco en temáticas como a nova PAC, o manexo de granxas na actualidade, as demandas da industria, as posibilidades da monitorización e as novas tecnoloxías na gandería.

A cita comezou ás 10:30 h cun relatorio de **José Bernardo**, director territorial de Agroseguro na zona noroeste, quen falou da situación do agroseguro en Galicia, das experiencias da última campaña e das posibilidades de futuro.

Seguidamente, subiu ao estrado **Celso Sevillano**, técnico do Servizo de Axudas Gandeiras da PAC do Fondo Galego de Garantía Agraria (Fogga), quen repasou as novidades máis destacables da nova PAC para as granxas de leite en Galicia. Tras el, o director de Abanca Agro,

Celso Sevillano

Jesús Combarro

Jesús Combarro, presentou as mellores alternativas para o financiamento de circulante.

Ás 11:30 h, houbo un descanso para o café e, á volta, tomou a palabra **Susana Astiz**, investigadora científica do Departamento de Reprodución Animal do Instituto Nacional de Investigación e Tecnoloxía Agraria e Alimentaria (INIA), entidade integrada no CSIC, que se centrou nesta ocasión no coidado da recría, como futuro das explotacións leiteiras, xa que os primeiros días de vida teñen efectos importantes na saúde e na produtividade de toda a vida dos animais. Ademais, destacou todas as novidades que se están traballando no tocante ao costro e tamén á microbiota dixestiva das xatas.

Susana Astiz

Guillermo Lorenzo

A continuación, a xornada xirou cara ás novas tecnoloxías no vacún leiteiro e para iso **Guillermo Lorenzo**, de Veterinaria Integral Galega, explicou como as novas tecnoloxías axudan na monitorización dos animais e na interpretación dos datos de cada granxa. Focalizou parte da súa intervención nun exemplo concreto, como son as cetoses. A mañá rematou cunha última charla, a cargo de **Juan Pedro Campillo**, responsable global de Solucións Tecnolóxicas para Ganderías de Leite en MSD Salud Animal. O veterinario compartiu unha breve introdución á granxa de leite intelixente e relatou como o rumbo do sector se dirixirá á implementación de solucións tecnolóxicas que incrementen o rendemento produtivo e a calidade de vida dos gandeiros e dos seus traballadores.

Juan Pedro Campillo

A sesión da tarde dedicouse ao futuro do mercado lácteo e á relación entre gandeiros e industrias. De abordar as perspectivas futuras do sector encargáronse os expertos e profesores do Departamento de Economía Aplicada da Universidade de Santiago de Compostela (USC) **Francisco Sineiro** e **Jorge Santiso**.

Francisco Sineiro e Jorge Santiso

Antes de iniciar a recta final, a xornada foi inaugurada oficialmente por José Balseiros, director xeral de Gandería, Agricultura e Industrias Agroalimentarias da Consellería do Medio Rural; Roberto Fernández, deputado de Recursos Sostibles da Deputación de Lugo; Maribel Quiroga, vicedecana da Facultade de Veterinaria, e Manuel Sandamil, presidente de Africor Lugo.

O evento concluíu cunha **mesa redonda** moderada polo especialista en gandería e colaborador de *La Voz de Galicia*, Xoán Ramón Alvite, na que interviñeron catro representantes de industrias lácteas: Carmen Lence, de Grupo Leite Río (Lugo); Antonio Larrea, de Grupo Covap (Córdoba); Ignacio Quintanilla, de Leche Gaza (Zamora), e Benigno Pereira, de Queixerías Bama (A Coruña).

Cada un deles detallou as liñas clave das súas correspondentes empresas e, seguidamente, comezaron a debater sobre o tipo de produtos lácteos que demandará o consumidor nun futuro, os perfís que primará cada industria para darlles resposta a estas demandas, as formas de producir leite e as certificacións asociadas, a produción sostible, as eivas que segue a haber no sector para transmitirle á sociedade a súa verdadeira realidade e as oportunidades de internacionalización do mercado lácteo.

4.2. Escolas de Iniciación de Futuros Gandeiros

A Federación Frisona Galega (Fefriga), en colaboración co Clube de Xóvenes Gandeiros (CXG), organizou dúas Escolas de Iniciación de Futuros Gandeiros.

As Escolas tiveron lugar na finca Mouriscade de Lalín, grazas á colaboración coa Deputación de Pontevedra; unha celebrouse en xullo e outra en setembro, dado o gran número de aspirantes que quedaron fóra da primeira.

Estas Escolas están deseñadas para inculcar nos mozos e mozas o amor polas vacas, ensinalles a preparalas e coidalas, e fomentar o encontro entre rapaces e rapazas con intereses similares.

Escola de xullo

Escola de setembro

4.3. Escola de Xuíces Gandeiros

Entre os días 19 e 21 de xullo tivo lugar a 40.ª Escola Nacional de Xuíces Gandeiros, a cal se desenvolveu nas tres provincias galegas con maior censo de animais de raza frisoa. Así, o día 19 comezou a escola na provincia da Coruña, o día 20 tivo lugar en Lugo e, o 21, na de Pontevedra.

Estas formacións, ademais de servir para chegar a obter o título de Xuíz Gandeiro, tamén son unha excelente formación para calquera gandeiro criador de frisón, axudando a valorar e seleccionar os animais na súa explotación ou cando vaia mercar animais.

O xuíz encargado desta foi Santiago García Souto, xuíz nacional de Conafe e propietario da gandería Finca Asunción.

En Lugo concentráronse as vacas nas instalacións da Moexmu en Muimenta (Cospeito) e as ganderías que achegaron os animais foron SAT Rey de Miñotelo, SAT A Vereda, SC Casa Pozo e SAT Teixeiro.

Grazas ás citadas granxas, á comisión da Moexmu e ao Concello de Cospeito, pois a súa colaboración fixo posible celebrar esta xornada.

5. MERCADO DE ANIMAIS

Hai ganderías que elixen centrar todo o seu esforzo na produción de leite, externalizando a recría ou mercando os animais para producir, unha opción que pode resultar válida en moitos casos, pero tamén pode ser o contrario, ganderías cun bo nivel xenético e sanitario que optan pola recría como unha actividade complementaria da explotación e que precisan dunhas canles de comercialización que lles permitan vender os seus animais.

Uns modelos deben complementar os outros, porque sabemos que hai explotacións que permanentemente precisan incorporar animais para a produción de leite e, se conseguimos que estes procedan de ganderías próximas, cunha sanidade e un nivel xenético coñecidos, isto vai fortalecer o sector, pois incrementará os volumes de negocio e os postos de traballo, algo que non ocorre cando se incorporan animais procedentes doutros países, enviando os cartos para eses países e xerando alí o traballo que se podía facer aquí.

Por iso, dende Africor Lugo levamos anos a traballar na organización de poxas e na publicidade de animais en venda, na procura dun mercado interno que facilite as transaccións de proximidade, pois isto pode carrexar beneficios tanto para os vendedores coma para os compradores, e tamén para a sociedade en xeral, creando postos de traballo e axudando ao mantemento do tecido rural, algo que só se pode acadar mediante a potenciación de actividades que leven asociada a creación de postos de traballo ligados á terra, como é o caso da cría do gando.

5.1. Poxas

Africor Lugo, en colaboración cos Concellos de Chantada, Cospeito e Friol, coa Consellería do Medio Rural e con outras entidades, leva varios anos organizando poxas onde os gandeiros poidan ofertar os seus excedentes de recría. A través delas, búscase crear canles de comercialización e potenciar un mercado de recría na nosa provincia.

Cómpre salientar as estritas condicións sanitarias que deben pasar os animais ofertados, os cales, grazas á colaboración dos servizos sanitarios da Consellería do Medio Rural e do Laboratorio de Sanidade e Produción Animal, son analizados fronte á IBR (rinotraqueíte infecciosa bovina), BVD (diarrea vírica bovina), neosporose e paratuberculose, incluíndo a analítica das súas nais, de estar na explotación, a maiores das probas sanitarias oficiais.

Xenética Fontao tamén colabora na promoción destas poxas coa doazón dun lote de doses por cada animal adquirido na poxa. No ano 2023 celebráronse tres poxas entre os meses de marzo a outubro.

Lugar	Data	Animais presentados	Porcentaxe de vendas	Prezo medio remate	Rango de prezos	Volume total de vendas
Chantada	11 marzo	15	100%	2.815	De 2.200 a 4.050	42.250
Moexmu	1 abril	9	100%	2.883	De 2.300 a 4.050	25.950
Friol	21 outubro	19	89%	2.326	De 1.900 a 3.050	39.550
	TOTAL	50	96%	2.675		107.750

5.1. Poxas

Ano	Animais presentados	Volume de venda	Prezo medio
2023	43	107.750	2.675
2022	50	123.850	2.456
2020	20	40.550	2.134
2019	63	126.500	2.074
2018	52	100.200	1.991
2017	72	141.000	2.075
2016	85	141.850	1.964
2015	109	181.950	2.073
2014	96	187.900	2.191
2013	91	181.200	2.187
2012	82	164.550	2.173
2011	71	155.700	2.278
2010	63	95.950	1.942
2009	68	131.303	2.028
2008	50	112.300	2.246
2007	77	169.750	2.517
2006	83	135.100	1.734
2005	78	114.600	1.573

Dende Africor Lugo dámoslles as grazas a todas as entidades que colaboran na dinamización do sector, ofrecéndolles a posibilidade aos gandeiros de comercializar os seus animais neste tipo de poxas.

Poxa de Chantada

Poxa de Moexmu

Poxa de Friol

5.2. Bolsa de recría

As poxas son unha boa canle de comercialización dos excedentes da recría, pero, dado o seu escaso número e dadas as estritas condicións de admisión para os animais alí ofertados, a bolsa de recría preséntase como outra ferramenta a disposición dos gandeiros para poñer á venda os seus animais.

Hai que salientar a boa demanda que están a ter xatas de recría máis novas, de dous ou tres meses de idade e nese sentido a nosa páxina web é un referente para os compradores que permanecen atentos ás novas actualizacións. Este servizo préstase a través da páxina web de Africor Lugo (www.africorlugo.com) e tamén a través da *app* no teléfono móbil, dun xeito áxil e dinámico. Tamén se inclúe un apartado para venda de machos para monta natural e de embrións.

Oferta

Calquera gandeiro interesado en ofertar animais para a venda pode facelo poñéndose en contacto directamente con Africor Lugo ou a través da súa controladora e procederase a actualizar a páxina web coa súa oferta.

Demanda

Aquelas persoas interesadas en saber onde poden mercar animais non teñen máis que consultar a páxina web ou poñerse en contacto con Africor Lugo.

6. PROMOCIÓN E DIFUSIÓN DO SECTOR PRODUTOR DE LEITE

Galicia é a principal produtora de leite de España, pero tamén unha das principais rexións produtoras de leite de Europa, polo que é un sector estratéxico para a nosa comunidade, pois son moitos os empregos que xiran arredor da produción de leite: gandeiros, veterinarios, enxeñeiros, transportistas, fabricantes e comerciais de pensos, maquinaria, medicinas etc.

As ganderías en control leiteiro da provincia de Lugo empregan directamente entre autónomos e contratados máis de 2.900 persoas, e traballan 57.432 ha, o que fai que os gandeiros sexan os grandes xestores do terreo, capaces de conservar a paisaxe e manter a diversidade coa súa actividade.

Cómpre destacar esta información e difundila entre a sociedade co fin de que se recoñeza a importancia dun sector capaz de transformar os recursos naturais en alimento para a sociedade, o que o converte nun xerador de riqueza.

Dende Africor Lugo consideramos que os concursos de gando frisón deben ter unha dobre funcionalidade; por un lado, amosar os avances na cría e selección das vacas, exhibindo os mellores exemplares de cada gandería e sendo o escaparate que axude a incrementar o valor dos seus efectivos, pero tamén mostrar a sociedade un sector cada vez máis descoñecido, amosando os coidados cos que os gandeiros tratan os seus animais e como se preocupan en todo momento polo seu benestar, pois os que traballamos neste sector sabemos que os animais para un gandeiro son moito máis que un medio de vida, son a súa vida.

6.1. GandAgro

Silleda, Pontevedra, 4 de marzo de 2023

Coincidindo coa feira de Gandería e Agricultura GanAgro, tiveron lugar o Concurso Autonómico da Raza Frisoa e o Concurso Open de Frisón GandAgro. O xuíz encargado de realizar ambos os xulgamentos foi o canadense Brian Carscaden.

Campionas GandAgro 2023

As ganderías participantes da provincia de Lugo foron as seguintes:

Gandería	Enderezo
A Lagoa Serabel	A Besura, Miraz, Xermade
A Vereda	Pacios, Castro de Rei
Cid	Vilamartín Pequeno, Barreiros
Pena Guisande	Friolfe, O Páramo
Rey de Miñotelo	Miñotelo, Aguarda, A Pastoriza

A continuación, indícanse os campionatos obtidos polos animais destas ganderías en cada un dos concursos, onde se pode comprobar a boa actuación de todas as ganderías. Entre todas elas, temos que destacar a gandería Rey de Miñotelo, pois Rey 814 Beemer Yuri foi proclamada Gran Campiona de Galicia e Reserva do Open.

6.1. GandAgro

XXXI CONCURSO AUTÓNOMICO DA RAZA FRISOA FEFRIGA 2023

Campionato	Vaca	Gandería	Concello
Xovenca Campiona/Gran Campiona	Rey 1085 Moovin Soly	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Xovenca Subcampiona	Rey 1065 Thunderstorm Rosiña	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Segundo Mellor Criador de Xovenkas de Galicia		Rey de Miñotelo	A Pastoriza

Rey 1085 Moovin Soly

Rey 1065 Thunderstorm Rosiña

Campionato	Vaca	Gandería	Concello
Vaca Nova Subcampiona	Rey 1001 Master Sorlisa ET	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Vaca Intermedia Campiona/Reserva Gran Campiona	Cid Delta Megan	Cid	Barreiros
Vaca Intermedia Subcampiona	Rey 946 Jacoby Mahendra	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Vaca Adulta Campiona/Gran Campiona	Rey 814 Beemer Yuri	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Vaca Adulta Subcampiona	Rey 719 Rivisy Elude	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Mellor Criador de Galicia		Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Segundo Mellor Criador de Galicia		Cid	Barreiros

Rey 814 Beemer Yuri

6.1. GandAgro

Rey 1001 Master Sorlisa ET

Cid Delta Megan

Rey 946 Jacoby Mahendra

Rey 719 Rivisy Elude

Rey de Miñotelo

Cid

XXXVI OPEN DE FRISÓN GANDAGRO 2023

No Open, onde ademais das vacas galegas, participan tanto animais mercados polos gandeiros galegos coma procedentes doutras autonomías, os animais de Lugo alcanzaron varios recoñecementos, que se recollen na táboa que vén a continuación:

Campionato	Vaca	Gandería	Concello
Xovenca Subcampiona/Reserva Gran Campiona	Rey 1085 Moovin Soly	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Vaca Intermedia Campiona	Cid Delta Megan	Cid	Barreiros
Vaca Adulta Subcampiona/Reserva Gran Campiona	Rey 814 Beemer Yuri	Rey de Miñotelo	A Pastoriza

6.2. XXXVII Concurso de Gando Frisón MOEXMU

Muimenta (Cospeito), do 31 de marzo ao 2 de abril

MOEXMU

Xuíz do Concurso: D. Pol Collell

Ganderías participantes: 14

Animais presentados: 69

Gandería	Concello	Provincia
Gorrello	Castropol	Asturias
Anila	Rodeiro	Pontevedra
O Rubio	Santa Comba	A Coruña
Pistulario	Santa Comba	A Coruña
Casas	Carballo	A Coruña
Casa Toldeiro	Aranga	A Coruña
SAT Rey de Miñotelo	A Pastoriza	Lugo
SAT A Vereda	Castrode Rei	Lugo
A Lagoa Serabel	Xermade	Lugo
SAT Cavadas	Xermade	Lugo
SAT Gaigo	Meira	Lugo
Gandería Penelas	Castro de Rei	Lugo
Casa Pozo	Lugo	Lugo
SC Pena Guisande	O Páramo	Lugo

6.2. XXXVII Concurso de Gando Frisón MOEXMU

Campionato	Vaca	Gandería	Concello
Xata Campiona	Rey 1174 Thunderstorm Holy	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Xata Subcampiona	Rey 1165 Beemer Esencial	Rey de Miñotelo	A Pastoriza

Rey 1174 Thunderstorm Holy

Rey 1165 Beemer Esencial

Campionato	Vaca	Gandería	Concello
Xovenca Campiona	Rey 1085 Moovin Soly ET	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Xovenca Subcampiona	Rey 1091 Moovin Zintal	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Gran Campiona de Xovencas	Rey 1085 Moovin Soly ET	Rey de Miñotelo	A Pastoriza

Rey 1085 Moovin Soly ET

Rey 1091 Moovin Zintal

6.2. XXXVII Concurso de Gando Frisón MOEXMU

Campionato	Gandería	Concello
Mellor Criador de xatas	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Segundo Mellor Criador de xatas	A Vereda	Castro de Rei

Rey de Miñotelo

A Vereda

Campionato	Vaca	Gandería	Concello
Vaca Nova Campiona	Cundins Adele Moovin ET	Pistulario	Santa Comba
Vaca Nova Subcampiona	Vilarmor Cayenne Nanci	A Lagoa Serabel	Xermade

Cundins Adele Moovin ET

Vilarmor Cayenne Nanci

6.2. XXXVII Concurso de Gando Frisón MOEXMU

Campionato	Vaca	Gandería	Concello
Vaca Intermedia Campiona	Rey 946 Jacoby Mahendra	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Vaca Intermedia Subcampiona	Rey 947 Thunder Storm Yurieta	Rey de Miñotelo	A Pastoriza

Rey 946 Jacoby Mahendra

Rey 947 Thunder Storm Yurieta

Campionato	Vaca	Gandería	Concello
Vaca Adulta Campiona	Rey 814 Beemer Yuri	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Vaca Adulta Subcampiona	Pozosaa Krusader 9450 Xela	Casa Pozo	Lugo
Vaca Gran Campiona	Rey 814 Beemer Yuri	Rey de Miñotelo	A Pastoriza

Rey 814 Beemer Yuri

Pozosaa Krusader 9450 Xela

6.2. XXXVII Concurso de Gando Frisón MOEXMU

Campionato	Nai	Gandería
Mellor Descendencia de Vaca	Rey 642 Yudi Doorman	Rey de Miñotelo
Segunda Mellor Descendencia de Vaca	Rey 879 Unix Sorly	Rey de Miñotelo

Campionato	Gandería	Concello
Mellor Criador	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Segundo Mellor Criador	Casa Pozo	Lugo

Rey de Miñotelo

Pozo

Campionato	Gandería	Concello
Mellor Rabaño	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Segundo Mellor Rabaño	Casa Pozo	Lugo
Mellor gandería nova participación	Gorrello	Castropol
Segunda mellor gandería nova participación	O Rubio	Santa Comba

Campionato	Concello
Mellor Concello	A Pastoriza
Segundo Mellor Concello	Castro de Rei

Campionato	Vaca	Gandería
Mellor Ubre do Concurso	Rey 814 Beemer Yuri	Rey de Miñotelo
Vaca con Maior Produción do Concurso	Pozosaa Atwood 7128 Tamara	Casa Pozo

6.2. XXXVII Concurso de Gando Frisón MOEXMU

Pozosaa Atwood 7128 Tamara

CONCURSO DE NOVOS PREPARADORES

Posto	Nome	Gandería
Campiona	Lorena Rodríguez	Melchora
Subcampiona	Lorena Iglesia	Rey de Miñotelo

CONCURSO DE NOVOS MANEXADORES

Posto	Nome	Gandería
Campiona	Lorena Iglesia Vila	Rey de Miñotelo
Subcampiona	Claudia López García	Casa Toldeiro

Preparadores

Lorena Iglesia

Claudia López

6.3. II Open Internacional Raza Frisoa

Lalín, Pontevedra, do 1 ao 2 de xullo

Coincidindo coa celebración de Feiradeza, o Concello de Lalín organizou un Open da Raza Frisoa, ao que puideron acudir animais de calquera procedencia. O xuíz encargado do mesmo foi D. Bonet Cid, xuíz internacional de Conafe.

As ganderías participantes da provincia de Lugo foron as seguintes:

Gandería	Enderezo
A Lagoa Serabel	A Besura, Miraz, Xermade
A Vereda	Pacios, Castro de Rei
Casa Pozo	Galegos, Saa, Lugo
Portalousa	Portalousa, Xermade
Rey de Miñotelo	Miñotelo, Aguarda, A Pastoriza

Indícanse os premios acadados polos animais de Lugo:

Campionatos	Vaca	Gandería	Concello
Xata Subcampiona	Rey 1193 Haxl Zynal	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Xovenca Campiona/ Gran Campiona de Xovencas	Rey 1085 Moovin Soly ET	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Xovenca Subcampiona	Rey 1065 Thunderstorm Rosiña	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Mellor Criador de Xovencas		Rey de Miñotelo	A Pastoriza

Rey 1085 Moovin Soly ET

Criador Rey de Miñotelo

6.3. II Open Internacional Raza Frisoa

Campionatos	Vaca	Gandería	Concello
Vaca Intermedia Campiona/Gran Campiona	Kergo Ozalid 6818	A Lagoa Serabel	Xermade
Vaca Intermedia Subcampiona/Reserva Gran Campiona	Rey 946 Jacoby Mahendra	Rey de Miñotelo	A Pastoriza
Vaca Adulta Campiona	Pozosaa Atwood 7128 Tamara	Casa Pozo	Lugo

Rey 946 Jacoby Mahendra

Pozosaa Atwood 7128 Tamara

Kergo Ozalid 6818

6.4. 43.º Concurso Nacional Conafe 2023

Xixón, Asturias, do 21 ao 24 de setembro

O xuíz desta edición foi D. Paulino Badiola, xuíz internacional de Conafe.

As ganderías de Lugo que participaron no certame foron Cid, do concello de Barreiros, e Rey de Miñotelo, da Pastoriza, se ben Casa Pozo (Lugo) e Novoa (Taboada) acudiron a Xixón con senllos animais para recibir o recoñecemento pola morfoloxía e a produción acadadas.

Novoa Gerard Rocio, unha vaca MB 88 puntos que levaba producidos en 7 lactacións 180.015 quilos de leite

Pozosaa Atwood 7128 Tamara, catro veces excelente en 5 lactacións, xa produciu 81.610 quilos de leite, ademais de participar en números concursos tanto de xovenca como de vaca.

A granxa **Rey de Miñotelo** acadou o título de Mellor Rabaño Nacional de Xatas e Xovencas, así coma o de Mellor Criador de Xatas e Xovencas, uns premios especialmente valiosos porque recoñecen o grupo de animais presentados.

Mellor rabaño

Pola súa banda, a **Gandería Cid** de Barreiros conseguiu os títulos de Vaca Campioa Nacional Roxa e Vaca Intermedia Campioa con **Ferreiro Rocio Jordy Red Roja**, unha vaca copropiedade con G. Eloy, Santiago Filgueiras, Quin Serrabasa e Agriber.

Gandería Cid

Pero non só destacou con animais novos, pois **Rey 814 Beemer Yuri** logrou o título de Mención de Honra do Concurso.

Rey 814 Beemer Yuri

Ademais, Conafe fíxolle un recoñecemento á gandería **Casa Pozo**, polos anos que leva participando nos concursos e pola súa contribución a difusión e mellora da raza frisoa.

Casa Pozo

6.5. Cremona International Livestock Show 2023

Cremona (Italia), do 30 de novembro ao 2 de decembro

O xuíz encargado de cualificar os animais na cidade italiana foi o americano D. Paul Trapp. En representación da provincia de Lugo acudiron ao certame as ganderías A Lagoa de Serabel e Rey de Miñotelo, que, xunto con outros gandeiros de Galicia e España, mostraron o alto nivel das vacas en España.

Kergo Ozalid 6818

Rey 1217 Haxl Amara

7. DATOS DE CONTROL LEITEIRO

O Control Leiteiro é unha ferramenta básica na xestión dunha explotación produtora de leite, capaz de xerar índices e informes a partir da información recollida polos técnicos da asociación, que axuden ao gandeiro na mellora e avaliación das prácticas realizadas na gandería. Ademais, esta información é enviada ao Libro Xe-nealóxico, constituíndo a base das avaliacións xenéticas.

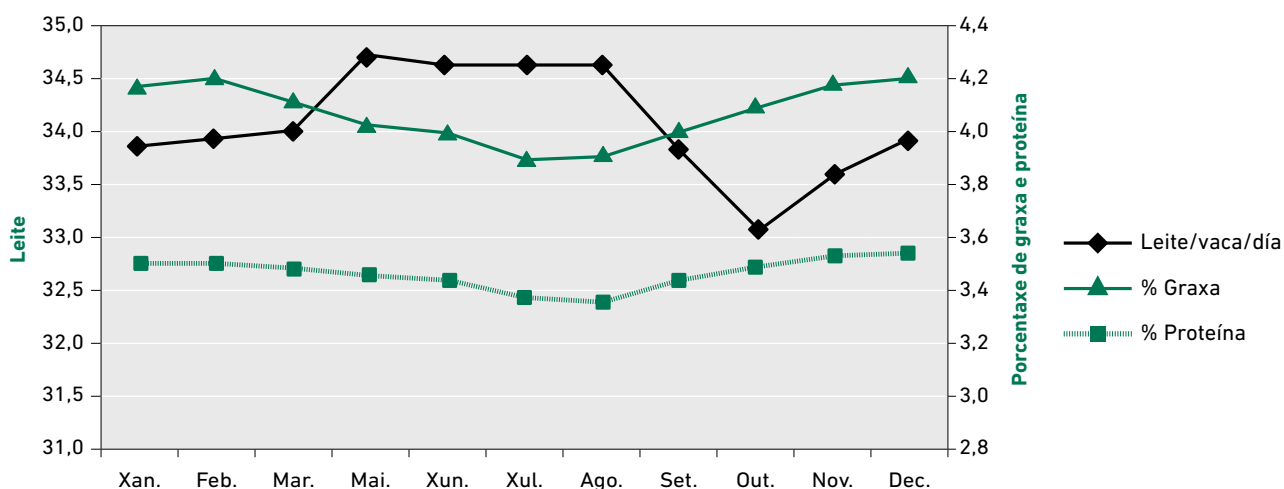
7.1. Producción

A produción vaca a vaca e mes a mes é un dos datos básicos recollidos no Control Leiteiro, a partir da cal se calcula o leite producido por vaca na lactación.

Os controis realizados durante o ano 2023, distribuídos mensualmente, foron os seguintes:

Mes	Vacas muxidas	Leite/vaca/día	% graxa	% proteína	PL (puntuación lineal)
Xaneiro	81.569	33,8	4,17	3,50	2,57
Febreiro	82.879	33,9	4,20	3,50	2,53
Marzo	83.643	34,0	4,12	3,47	2,58
Maio	83.442	34,7	4,03	3,45	2,56
Xuño	82.497	34,6	3,99	3,43	2,58
Xullo	82.452	34,6	3,90	3,38	2,62
Agosto	82.495	34,6	3,89	3,37	2,67
Setembro	82.324	33,8	4,00	3,43	2,71
Outubro	81.805	33,1	4,09	3,48	2,71
Novembro	80.607	33,6	4,18	3,52	2,65
Decembro	80.811	33,9	4,21	3,54	2,61
Total	904.524	34,0	4,07	3,46	2,62

De forma gráfica:

A produción media sempre é un pouco superior nos meses de primavera, debido ás ganderías con sistemas de manexo máis extensivos.

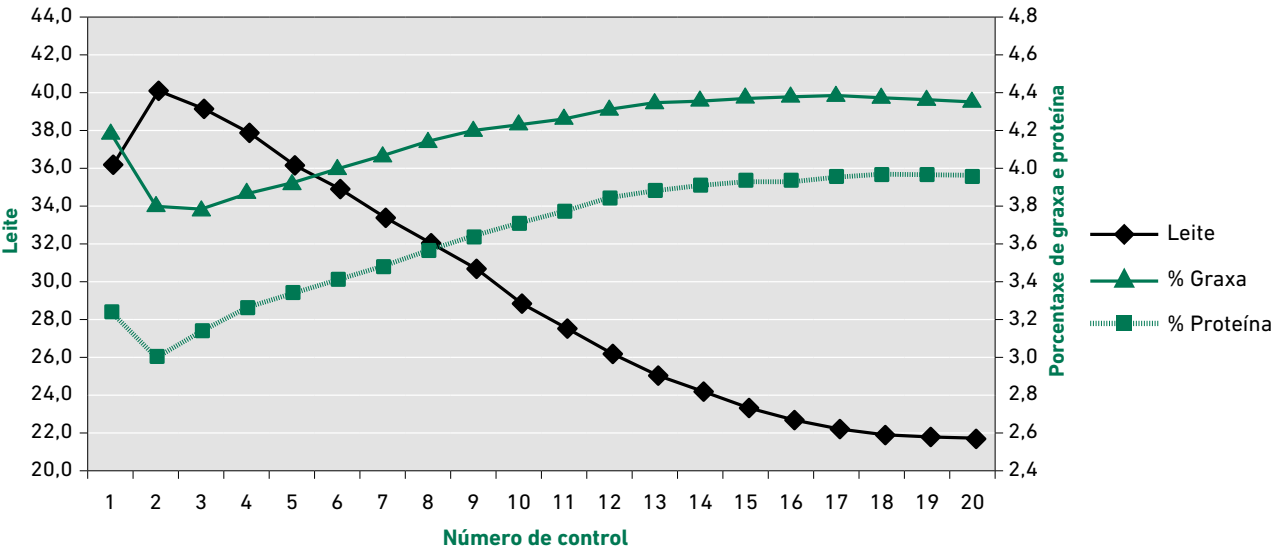
7.1. Producción

Producción ao longo da lactación

Indícanse os datos medios de produción en función do número de control.

N.º control	N.º vacas	Leite	% Graxa	% Proteína	PL
1	89.493	36,1	4,18	3,31	2,59
2	87.358	40,2	3,79	3,12	2,19
3	85.685	39,4	3,82	3,23	2,28
4	84.103	37,9	3,89	3,33	2,38
5	81.950	36,4	3,96	3,40	2,46
6	79.734	35,0	4,02	3,46	2,52
7	77.592	33,5	4,08	3,51	2,60
8	75.399	32,0	4,15	3,58	2,68
9	67.998	30,3	4,23	3,64	2,79
10	52.822	28,9	4,27	3,69	2,94
11	37.841	27,5	4,32	3,75	3,07
12	25.943	26,2	4,37	3,81	3,19
13	18.254	25,1	4,39	3,84	3,31
14	12.697	24,4	4,42	3,86	3,38
15	8.835	23,9	4,42	3,88	3,42
16	6.127	23,4	4,42	3,88	3,43
17	4.320	23,1	4,41	3,88	3,47
18	3.033	22,8	4,40	3,87	3,52
19	2.171	22,5	4,42	3,87	3,57
20	1.515	22,2	4,38	3,86	3,64
21	992	21,9	4,37	3,84	3,62
22	662	21,8	4,43	3,85	3,68

Con estes datos podemos elaborar a curva de lactación tipo das vacas de Lugo:

7.2. Analíticas

Un valor único do Control Leiteiro son as análises de leite de todas as vacas e todos os meses, porque esta continuidade na mostraxe é a que nos permite monitorizar os animais e a explotación, detectando posibles problemas de forma rápida e obxectiva, o que, sen dúbida, debe ser unha grande axuda na xestión da explotación.

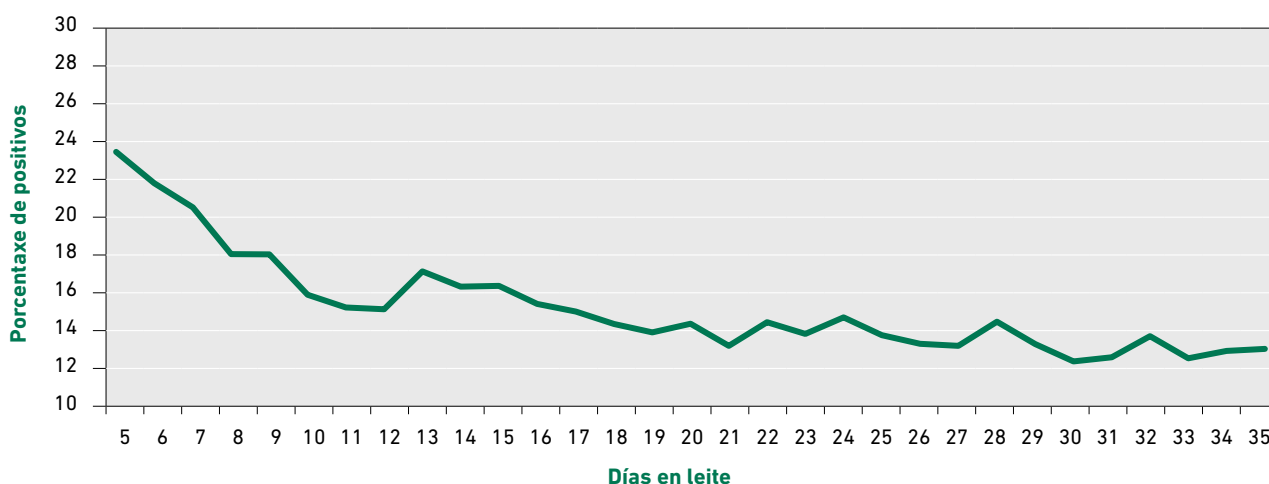
As mostras recollidas polo controlador son enviadas ao Ligal, onde se procede á súa análise, determinando as porcentaxes de graxa e proteína e o recento de células somáticas, se ben, ademais destes parámetros básicos, tamén se están a realizar outras determinacións, betahidroxibutirato e urea e ácidos graxos, sendo o Control Leiteiro que máis información achega de España.

BHB (betahidroxibutirato)

En Africor Lugo levamos dende o ano 2014 realizándolles a determinación de BHB (betahidroxibutirato) a todas as vacas na mostra correspondente ao primeiro control despois do parto.

O BHB é un indicador de cetose subclínica, unha enfermidade que causa moitas perdas económicas nas explotacións de produción de leite. Con 85.186 mostras analizadas de vacas con menos de 36 días ao parto, no 15,2 % das mostras o valor de BHB foi superior a 0,09 (punto de corte para considerar unha vaca en risco de cetose), afectando ao 99 % das explotacións.

Se analizamos o resultado destas mostras en función dos días en leite, obtemos o seguinte gráfico:

Observamos como a porcentaxe de mostras con valores elevados de BHB é maior nos primeiros días tras o parto, o que nos indica que realmente a incidencia desta doenza é superior. Se nos fixamos nas vacas analizadas nos primeiros 15 días despois do parto, a porcentaxe de positivos é do 18 %.

Urea

A urea é outro parámetro que se está a analizar en todas as mostras de Control Leiteiro, xa que se trata dun valor que pode axudar os gandeiros e técnicos de alimentación na optimización da ración.

Dada a variación individual, os valores de urea deben analizarse por grupos de produción, así no informe mensual xa se indican estes valores en función dos días en leite ou do número de parto das vacas.

7.2. Analíticas

Se analizamos as explotacións en función do valor medio de urea, vemos como a maioría das ganderías están entre 200 e 300 o que podemos considerar valores óptimos.

Urea	Porcentaxe de explotacións	Leite	Graxa	Proteína
Menor de 200	17	28,7	3,90	3,38
Entre 200 e 300	78	31,9	4,03	3,45
Maior de 300	5	30,0	3,89	3,42

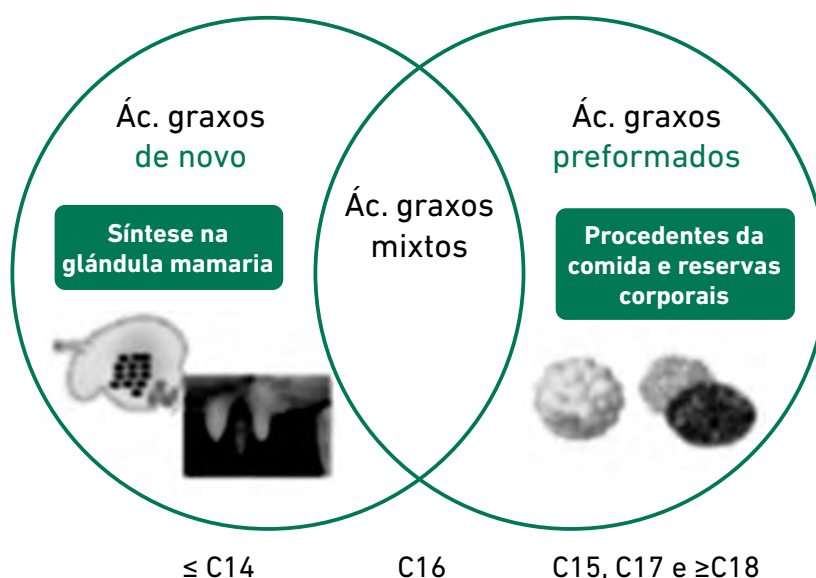
Ácidos graxos

Dende mediados de 2021, o Control Leiteiro de Galicia comezou a determinar a composición de ácidos graxos do leite en todas as mostras analizadas no Ligal. Trátase dunha determinación innovadora, que consideramos que pode ser moi útil na xestión das explotacións. As determinacións que se están realizando son **en función do grao de saturación**: saturados, insaturados, monoinsaturados e poliinsaturados; **en función da lonxitude de cadea**: cadea curta (c4, c6, c8 e c10), cadea media (c12, c14, c16) e cadea longa (c18 e máis), pero tamén se determinan **os valores dos principais ácidos do leite**: palmítico, esteárico, oleico e mirístico.

Todas estas determinacións non son recollidas nos informes mensuais, aínda que están dispoñibles na páxina web do Cegacol e tanto gandeiros como técnicos poden acceder a esa información.

Nos informes mensuais estamos mostrando os valores de cadea curta, cadea longa e insaturados vaca a vaca, e no resumo por grupos estamos mostrando os valores de preformados e *de novo*; isto non é unha determinación directa da analítica senón que estes valores son calculados de acordo coas determinacións realizadas e corresponden á orixe deses ácidos graxos, así os ácidos graxos *de novo* son sintetizados no ubre e os preformados proceden da comida e das reservas corporais. Esta clasificación vai axudar os técnicos de alimentación a coñecer mellor o estado do rabaño e mellorar a eficiencia deste.

Clasificación dos ácidos graxos do leite en función da súa orixe

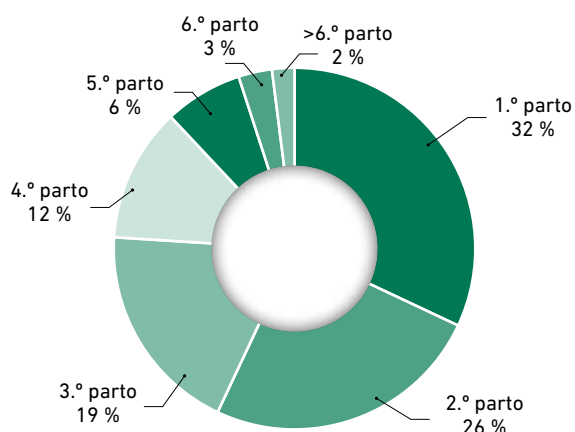
7.3. Partos

Durante o ano 2023 recolleuse a información de 92.371 partos, repartidos ao longo do ano do seguinte xeito:

Mes	Total	Porcentaxe	% machos	% femias	% xemelgos
Xaneiro	8.199	8,9	47,9	52,1	2,7
Febreiro	7.125	7,7	47,6	52,4	2,5
Marzo	7.056	7,6	47,5	52,5	2,4
Abril	6.334	6,9	46,7	53,3	2,9
Maio	7.478	8,1	47,5	52,5	4,1
Xuño	7.894	8,5	47,8	52,2	3,6
Xullo	8.043	8,7	47,5	52,5	3,6
Agosto	8.285	9,0	47,3	52,7	2,8
Setembro	7.769	8,4	47,8	52,2	2,9
Outubro	7.762	8,4	47,8	52,2	2,5
Novembro	7.675	8,3	47,4	52,6	2,7
Decembro	8.751	9,5	45,7	54,3	2,9
Total	92.371		47,4	52,6	3,0

Non se observa estacionalidade nos partos. A porcentaxe de nacementos macho é inferior á de femias. Isto é debido á utilización de seme sexado; así, 8.171 partos foron de inseminacións con seme sexado, cunha porcentaxe de femias do 89 %.

Distribución dos partos en función do número de parto

A porcentaxe de reposición (de primeiros partos) é do 32 %.

7.4. Inseminacións

Durante o ano 2023 realizáronse un total de 278.442 cubricións sobre as vacas en Control Leiteiro. Na súa maioría foron inseminacións, con tan só un 3,0 % de cubricións con touros de monta natural.

Agrupación das cubricións en función da raza ou orientación produtiva do touro empregado:

Raza ou grupo	N.º de cubricións
Frisoa	193.666
Azul Belga	32.185
Limousin	19.815
Angus	13.637
Rubia Galega	3.838
Cárnica (raza non definida)	3.373
Montbeliard	2.929
Roxa Sueca	2.138
Rubia de Quitania	1.353
Jersey	1.166
Híbrida	979
Fleckvieh	972
Asturiana	731
Parda Alpina	662
Cachena	392
Charolesa	175
Leiteira (raza non definida)	155
Sen Identificar	140
Normanda	53
Beefmaster	39
Mry	32
Wagyu	12

Cando a información está dispoñible para o controlador, márcanse as inseminacións con seme sexado, dato que é necesario recoller, dada a súa importancia para o seguimento deste tipo de seme.

A evolución do número de inseminación con seme sexado é a seguinte:

Ano	N.º de inseminacións
2013	73
2014	1.682
2015	3.119
2016	5.703
2017	8.015
2018	10.808
2019	11.821
2020	15.976
2021	20.043
2022	22.116
2023	23.508

8. ESTUDO DAS PRODUCCIÓNS

8.1. Evolución da media de produción por vaca en Galicia

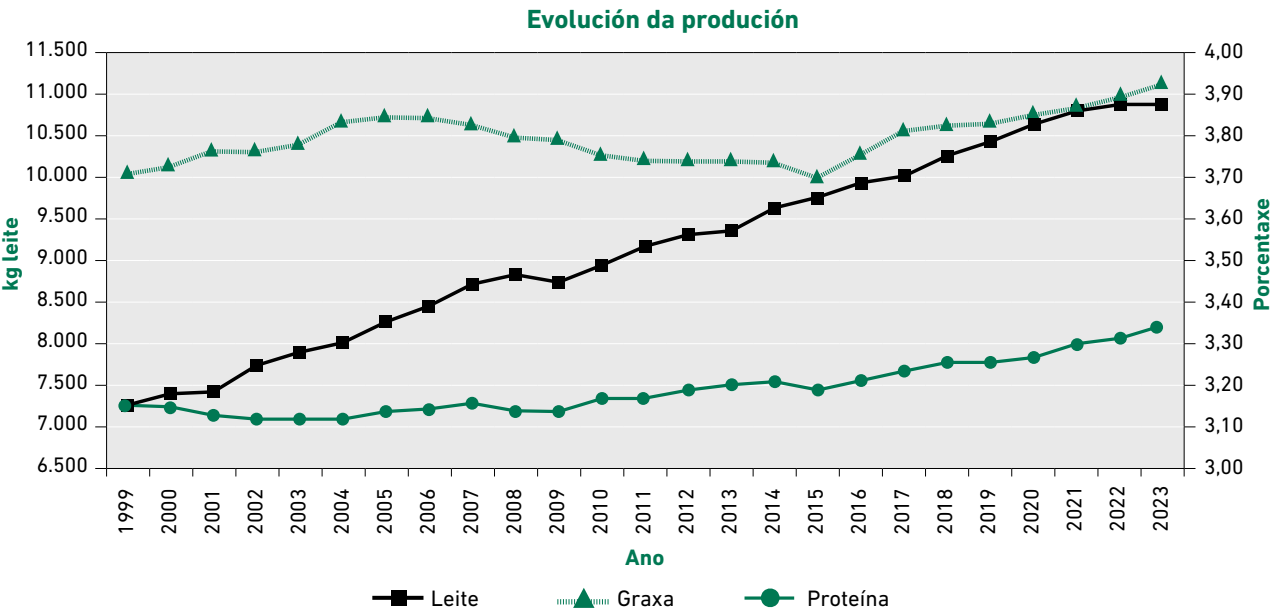
Produccións medias a 305 días segundo o ano de finalización da lactación

Ano	N.º lact. rematadas	Leite kg	Graxa		Proteína		Días lact.	Interv. partos	Duración secado
			kg	%	kg	%			
1990	6.777	6.000	215	3,59			303	402	99
1991	11.132	6.247	228	3,66			305	406	101
1992	16.795	6.491	231	3,57	198	3,06	313	406	93
1993	26.619	6.574	245	3,73	203	3,09	318	409	91
1994	34.910	6.604	247	3,75	207	3,13	320	413	93
1995	44.165	6.824	253	3,71	214	3,14	322	413	91
1996	54.457	6.995	258	3,69	218	3,12	324	415	91
1997	61.821	6.983	258	3,70	218	3,13	323	417	94
1998	69.451	6.988	259	3,70	218	3,11	325	419	94
1999	80.247	7.265	270	3,71	229	3,16	327	418	91
2000	90.021	7.406	275	3,72	233	3,15	328	418	90
2001	101.895	7.426	279	3,76	232	3,13	332	420	88
2002	116.909	7.716	290	3,76	241	3,12	336	423	87
2003	121.471	7.911	299	3,78	247	3,12	339	426	87
2004	123.582	8.004	307	3,83	250	3,12	342	432	90
2005	126.321	8.258	318	3,85	259	3,14	343	431	88
2006	124.891	8.449	325	3,85	266	3,15	356	433	77
2007	127.379	8.701	332	3,82	274	3,16	368	439	71
2008	133.120	8.823	335	3,80	277	3,14	370	442	72
2009	135.441	8.750	333	3,80	275	3,14	371	443	72
2010	136.274	8.971	336	3,76	284	3,17	369	440	71
2011	140.686	9.182	344	3,75	291	3,17	367	437	70
2012	145.182	9.368	351	3,75	299	3,19	366	433	67
2013	142.692	9.385	352	3,75	301	3,20	370	434	64
2014	150.021	9.598	358	3,74	308	3,21	369	433	64
2015	148.715	9.753	361	3,70	311	3,19	365	430	65
2016	148.913	9.930	374	3,76	318	3,21	364	428	64
2017	146.544	10.033	383	3,81	324	3,23	368	428	60
2018	150.448	10.263	392	3,82	334	3,26	368	425	57
2019	153.136	10.438	400	3,83	340	3,26	371	424	53
2020	155.973	10.632	411	3,86	348	3,27	368	425	57
2021	156.090	10.812	418	3,87	357	3,30	366	425	59
2022	160.790	10.890	425	3,90	360	3,31	365	420	55
2023	164.045	10.876	426	3,92	364	3,34	370	423	53

Por primeira vez, a produción por vaca non se incrementou, pero si o número de lactacións e as porcentaxes de graxa e proteína, unha variación que parece ser unha demanda da industria, que reclama un leite con maiores porcentaxes de sólidos.

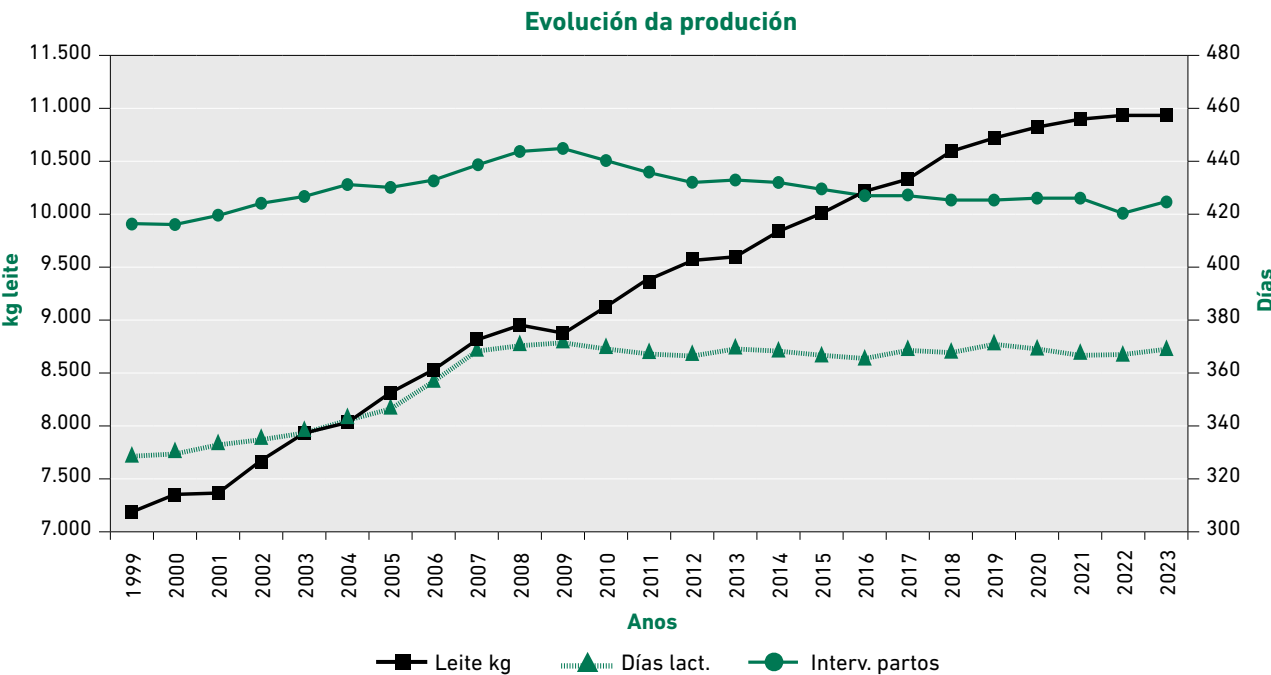
8.1. Evolución da media de produción por vaca en Galicia

De forma gráfica:

Obsérvase como a liña que representa o leite producido por lactación se estanca; isto é algo novo, haberá que esperar aos vindeiros anos para ver se esta tendencia se consolida ou foi alto puntual.

Analizando a evolución da produción fronte a duración da lactación, vemos como nos últimos anos a duración da lactación e o intervalo entre partos se manteñen estables, ou mesmo tenden algo á baixa, mentres a produción segue aumentando.

8.2. Producións medias por provincia

A CORUÑA	N.º lactacións	Produción real				Produción normalizada		
		Días	kg leite	% Gr	% Pt	kg leite	% Gr	% Pt
1.ª lactación	23.744	362	11.639	3,96	3,46	9.885	3,91	3,40
Adultas	44.698	369	13.629	3,96	3,41	11.757	3,91	3,35
TOTAL	68.442	366	12.939	3,96	3,43	11.108	3,91	3,37

LUGO	N.º lactacións	Días	Produción real			Produción normalizada		
			kg leite	% Gr	% Pt	kg leite	% Gr	% Pt
1.ª lactación	25.664	367	11.469	4,00	3,42	9.611	3,94	3,36
Adultas	51.583	375	13.287	4,00	3,37	11.313	3,95	3,31
TOTAL	77.247	372	12.683	4,00	3,39	10.748	3,95	3,32

PONTEVEDRA	N.º lactacións	Días	Produción real			Produción normalizada		
			kg leite	% Gr	% Pt	kg leite	% Gr	% Pt
1.ª lactación	5.250	365	11.187	3,89	3,42	9.393	3,83	3,36
Adultas	12.125	376	13.073	3,86	3,37	11.083	3,80	3,30
TOTAL	17.375	372	12.503	3,87	3,38	10.572	3,81	3,32

OURENSE	N.º lactacións	Días	Produción real			Produción normalizada		
			kg leite	% Gr	% Pt	kg leite	% Gr	% Pt
1.ª lactación	379	366	11.185	3,84	3,50	9.449	3,74	3,44
Adultas	602	372	12.446	3,97	3,40	10.745	3,91	3,34
TOTAL	981	370	11.959	3,92	3,44	10.244	3,85	3,38

GALICIA	N.º lactacións	Días	Produción real			Produción normalizada		
			kg leite	% Gr	% Pt	kg leite	% Gr	% Pt
1.ª lactación	55.037	364	11.513	3,97	3,44	9.707	3,92	3,38
Adultas	109.008	373	13.399	3,97	3,39	11.467	3,92	3,33
TOTAL	164.045	370	12.766	3,97	3,40	10.876	3,92	3,34

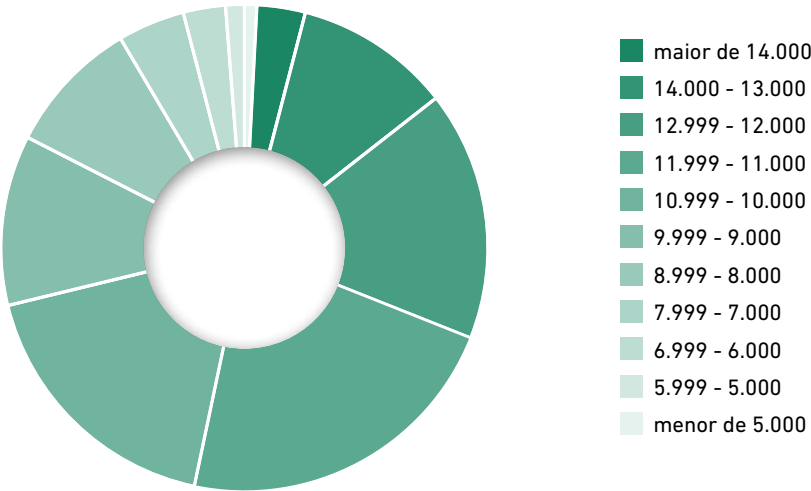
8.3. Evolución dos grupos de produción

Imos analizar as ganderías da provincia de Lugo en función da media de produción.

kg de leite por vaca	N.º ganderías	Porcentaxe 2023
maior de 14.000	10	0,8
14.000 - 13.000	39	3,2
12.999 - 12.000	126	10,4
11.999 - 11.000	201	16,6
10.999 - 10.000	270	22,3
9.999 - 9.000	217	17,9
8.999 - 8.000	137	11,3
7.999 - 7.000	109	9,0
6.999 - 6.000	54	4,5
5.999 - 5.000	34	2,8
menor de 5.000	15	1,2

Vemos como máis do 50 % das explotacións teñen unha media superior a 10.000 quilos.

Cada gandería ten unhas características e condicionantes propios que van definir o seu nivel óptimo de produción. Non é o mesmo unha gandería en ecolóxico que unha en intensivo; por iso, **cada gandeiro debe buscar a eficiencia na súa explotación, atendendo ás súas condicións como única vía para facela máis rendible.**

8.4. Producción por raza

Todas as vacas producen leite, ao igual que todas serven para carne, aínda que existen razas capaces de producir moito máis leite a partir da mesma cantidade de alimento, do mesmo xeito que hai razas capaces de alcanzar maiores pesos no mesmo tempo e co mesmo alimento que outras. Isto débese fundamentalmente ás súas características orixinais e á selección que se foi levando a cabo ao longo dos anos delas.

A raza máis utilizada a nivel mundial para a produción de leite é a frisoa, unha vaca capaz de transformar dunha forma moi eficiente o alimento en leite, pois acumula moitos anos de selección nesta liña. Non obstante, na actualidade hai ganderías que apostan por outras razas ou cruzamentos na procura de animais que se adapten mellor ás súas condicións.

Nas explotacións en Control Leiteiro da provincia de Lugo o 95 % das vacas son de raza frisoa, como podemos ver no censo de animais en Control Leiteiro a finais de ano por raza:

Raza	Censo	Porcentaxe
Frisoa	151.191	94,68
*Cruzamento	6.803	4,26
Jersey	580	0,36
Fleckvieh	573	0,36
Parda	317	0,20
Montbeliard	145	0,09
Roxa danesa	70	0,04
Normanda	12	0,01

* Cruzamento engloba todos os animais que non son dunha raza pura, independente da raza e da porcentaxe de sangue de cada unha delas.

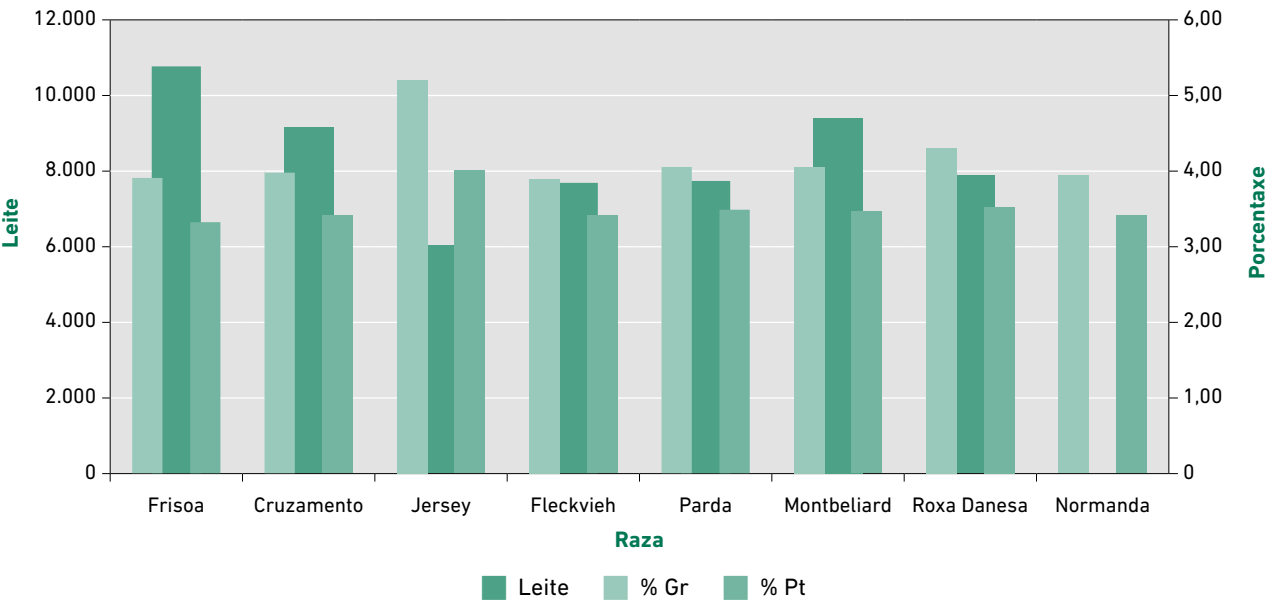
8.4. Producción por raza

A continuación, amosamos os resultados das lactacións rematadas en 2023 por raza. Co fin de facilitar a comparación entre producións con diferentes porcentaxes de graxa e proteína, indícase o leite corrixido por enerxía que nos permite comparar a produción coma se todas as vacas tivesen un 4,0 % de graxa e un 3,3 % de proteína.

Raza	Lactacións	Leite	% Gr	% Pt	ECM	Duración da lactación (días)
Frisoa	71.897	10.881	3,94	3,32	10.818	374
Cruzamento	2.515	9.201	4,02	3,45	9.324	349
Jersey	293	6.123	5,31	4,00	7.443	343
Fleckvieh	250	7.789	3,95	3,46	7.840	341
Parda	152	7.658	4,10	3,56	7.905	372
Montbeliard	113	9.483	4,10	3,48	9.731	354
Roxa Danesa	43	7.779	4,42	3,61	8.370	349
Normanda	10	8.317	4,02	3,43	8.428	364

Ao tratarse de censos moi reducidos, o efecto do rabaño no que se atopan os animais vai ser determinante; por iso, estes resultados non son comparables entre si. As ganderías de Galicia en Control Leiteiro reciben xunto co informe mensual un agrupamento por raza, onde cada gandeiro pode comparar na súa explotación o resultado dun grupo de animais fronte ao outro, xa que na maior parte dos casos reciben o mesmo manexo e alimentación, polo que é moito máis fiable esa comparación dentro da mesma explotación que a que podemos facer a nivel global.

De forma gráfica:

Actualmente, en España só existe Libro Xenealóxico para as razas de leite frisoa, parda e fleckvieh.

9. MELLORES GANDERÍAS POR PRODUCCIÓN

A produción de leite é a actividade principal das ganderías en Control Leiteiro, por iso cómpre salientar aquelas que acadaron unha producións máis elevadas.

9.1. Mellores explotacións por produción diaria

Cálculase a media de produción de todos os controis realizados ao longo do ano en cada gandería e obtemos a produción diaria por explotación; relaciónanse as 20 mellores explotacións da provincia por este valor.

Gandería	Concello	Leite	% graxa	% proteína	PL	Muxido
AS PANDAS	VILALBA	49,3	3,71	3,34	2,6	R
LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA	49,1	3,77	3,29	2,4	R
FONDÓN	RIBADEO	48,9	3,75	3,44	2,1	3X
RODASINDE	O SAVIÑO	48,2	3,29	3,50	2,6	3X
ZORRO	SARRIA	46,6	3,46	3,42	1,6	
BERLAI	GUNTÍN	46,1	4,03	3,29	2,4	3X
CASANA	OUTEIRO DE REI	45,8	3,74	3,31	2,2	R
LEBÓN	SAMOS	45,3	3,83	3,44	2,4	R
CASA DO REGO	LANCARA	45,3	4,14	3,58	2,9	R
XUSTO	CASTRO DE REI	45,1	4,92	3,58	2,6	
VARELA	CASTROVERDE	45,0	3,82	3,36	2,1	R
GRANXA XUSTÁS	COSPEITO	44,8	3,61	3,40	3,3	R
A LAGOA SERABEL	XERMADE	44,1	3,90	3,43	1,6	R
TENDEIRO	O PÁRAMO	44,0	3,93	3,51	2,2	R
RÍO	CASTROVERDE	43,8	4,23	3,32	1,8	
UNAI CELEIRO	LÁNCARA	43,6	2,82	3,40	3,3	
OS FOROS	A PASTORIZA	43,4	3,87	3,35	2,1	3X
FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA	43,2	4,19	3,49	1,8	R
O PALOMAR	LÁNCARA	43,2	4,18	3,31	3,0	3X
CARREIRA	O INCIO	43,1	4,56	3,44	2,8	

PL: puntuación lineal de RCS; 3x: explotación con tres muxidos diarios; R: explotación con muxido robotizado

9.2. Ganderías con media de produción superior a 12.000 quilos

NL: n.º de lactacións normalizadas no ano 2023, MU: materia útil (quilos de graxa máis proteína)
3x: explotación con tres muxidos diarios, R: explotación con muxido robotizado
%NFR: Porcentaxe de vacas non frisoas; indícase cando é superior ao 5 %

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	MU	Muxido	% NFR
RODASINDE	O SAVIÑAO	73	16.286	3,21	3,23	1.050	3x	
LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA	173	15.131	3,66	3,24	1.045	R	
FONDÓN	RIBADEO	259	15.084	3,67	3,31	1.052	3x	
AS PANDAS	VILALBA	151	14.668	3,61	3,19	998	R	
CASA DO REGO	LÁNCARA	45	14.667	3,84	3,37	1.056	R	
FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA	83	14.512	3,86	3,29	1.036	R	
ZORRO	SARRIA	25	14.473	3,48	3,34	988		
XUSTO	CASTRO DE REI	115	14.360	5,02	3,40	1.209		
MILLÁN	TABOADA	57	14.143	3,38	3,24	936	R	
TENDEIRO	O PÁRAMO	89	14.055	3,57	3,35	973	R	
LEBÓN	SAMOS	115	13.976	3,50	3,25	943	R	
A LAGOA SERABEL	XERMADE	63	13.942	3,74	3,28	980	R	
GRANXA XUSTÁS	COSPEITO	157	13.821	3,28	3,27	905	R	
CASA DEVESA	MONFORTE	125	13.817	3,86	3,22	978	3x	
CORDEIRO	COSPEITO	81	13.804	2,82	3,30	844	R	
VARELA	CASTROVERDE	62	13.762	3,75	3,27	966	R	
NOVOA	TABOADA	103	13.685	3,78	3,34	975	R	
FRAGUEIRO	LUGO	58	13.669	4,42	3,07	1.023		
CARREIRA	O INCIO	71	13.650	4,41	3,26	1.047		
CASA REIGADA	CASTRO DE REI	189	13.643	3,95	3,32	992	3x	
MADRA	CASTRO DE REI	65	13.623	3,62	3,31	943	R	
FOLGUEIRA	A PASTORIZA	82	13.604	3,85	3,24	965		
CASA MELCHOR	MONTERROSO	145	13.575	4,12	3,35	1.014	R	
CARBAJALES	TABOADA	94	13.559	2,89	3,32	842	R	
BERLAI	GUNTÍN	458	13.554	4,16	3,28	1.009	3x	
GRANJA SARA	LUGO	24	13.517	3,63	3,40	951		
GANDARELA	PALAS DE REI	144	13.492	3,70	3,29	943	R	
AGUSTÍN	SARRIA	73	13.469	3,51	3,27	913	R	
CASILMOURE	ANTAS DE ULLA	78	13.453	3,34	3,21	880		
CASA CRESPO	LUGO	45	13.446	3,42	3,19	888	R	
DO REI	A PASTORIZA	78	13.429	3,93	3,21	959		

9.2. Ganderías con media de producción superior a 12.000 quilos

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	MU	Muxido	% NFR
CASA BARANGUEIRA	COSPEITO	59	13.426	3,72	3,19	927	R	
OS FOROS	A PASTORIZA	220	13.379	3,71	3,28	935	3x	
CASANA	OUTEIRO DE REI	66	13.373	3,59	3,25	915	R	
ALAMBRERO	RIBADEO	72	13.366	5,15	3,30	1.130		
UNAI CELEIRO	LÁNCARA	34	13.322	2,74	3,28	803		
ESPERANTE	TABOADA	60	13.254	3,27	3,33	874	R	45,0
AGROBA	PALAS DE REI	37	13.227	3,44	3,37	901		
FINCA DE EIRAS	POL	142	13.199	3,90	3,23	940	3x	
PRADEDA POZO	GUNTÍN	55	13.180	3,65	3,30	916		
GARCÍA QUINTANA	TRABADA	184	13.166	3,60	3,29	907	R	
CASA DO LEITEIRO	CHANTADA	64	13.143	3,73	3,25	917	R	
VARELA LABRADA	CASTRO DE REI	172	13.135	3,01	3,43	847	R	5,8
FLORIDA	PALAS DE REI	114	13.120	3,97	3,39	967	R	
VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN	178	13.107	3,60	3,37	913	R	
BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN	95	13.084	3,57	3,30	898	R	
CADENAS	CASTRO DE REI	102	13.015	3,33	3,12	839		
CASA CARBALLAL	CASTRO DE REI	34	13.009	3,89	3,41	950		
GOMELLE	GUNTÍN	299	12.997	4,43	3,34	1.010		
RUBIÑOS	POL	79	12.988	4,06	3,17	939		
CHAÍN	POL	221	12.975	3,82	3,31	925	3x	
BREA	PARADELA	63	12.968	3,79	3,32	921	R	
CASA DE POLO	BARREIROS	93	12.967	3,85	3,35	934	R	
CASANOVA	BALEIRA	59	12.959	4,03	3,40	963	R	
VILARIÑO	CASTRO DE REI	64	12.956	4,98	2,96	1.030		
CABO DA VILA	CASTRO DE REI	155	12.954	3,71	3,33	912	3x	
MENORA	COSPEITO	69	12.935	4,59	3,08	992		
VEGA	CASTRO DE REI	47	12.908	3,63	3,31	895	R	
RÍO	CASTROVERDE	108	12.905	4,20	3,23	959		
CASA DE ROCA	GUITIRIZ	71	12.900	3,71	3,26	900	R	
MASEDA	POL	65	12.896	4,23	3,31	972		
BAIXO HOLSTEIN	SARRIA	70	12.894	4,58	3,32	1.018		
BENITO	CASTROVERDE	58	12.888	4,06	3,23	940		
BALTAR	CHANTADA	96	12.876	3,66	3,40	909	R	
O PALOMAR	LÁNCARA	326	12.834	4,08	3,25	941	3x	

9.2. Ganderías con media de produción superior a 12.000 quilos

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	MU	Muxido	% NFR
NEIRAS	SARRIA	57	12.829	3,93	3,38	937	R	
CASA XEPE	RIBADEO	74	12.824	3,59	3,34	889		
COSTUREIRO NOVA	SARRIA	56	12.797	3,31	3,32	848	R	
VILAR	CASTROVERDE	123	12.791	3,90	3,39	932	R	
CASA DE CASTEDO	LUGO	54	12.767	3,78	3,25	897	R	
EDRADA	PARADELA	78	12.734	3,33	3,27	840		
A LAGOA SERABEL	XERMADE	65	12.726	3,92	3,42	933	3x	30,8
CID	BARREIROS	83	12.680	3,55	3,22	858	3x	
SEIXAS	TABOADA	216	12.664	4,22	3,32	955	3x	
SALGADO BUIDE	CASTRO DE REI	188	12.626	2,55	3,40	752	R	
HERMANOS VALIÑA IRIMIA	A PASTORIZA	113	12.623	3,89	3,26	902	R	
CASA SENDÍN	TABOADA	115	12.616	3,51	3,28	857	R	
DEPUTACION DE LUGO	CASTRO DE REI	35	12.615	3,59	3,22	859	R	
DO FERREIRO	CASTRO DE REI	265	12.613	3,78	3,40	906		5,7
LA NAVE	O CORGO	118	12.613	4,79	3,39	1.032	3x	
O CASTRO	A PASTORIZA	62	12.603	3,46	3,29	850		
ORXAINZA	O SAVIÑAO	70	12.600	2,87	3,38	788		
LODEIRO	TRABADA	154	12.587	3,49	3,38	865	R	
CASA DA GRANDELA	CASTRO DE REI	88	12.581	3,83	3,33	901	R	
GALLARDO	GUNTÍN	118	12.569	3,54	3,58	896	R	39,0
OS ARROXOS	CASTRO DE REI	127	12.563	4,49	3,30	979	3x	
PORTELA RIVAS	POL	75	12.549	3,89	3,24	894		
CASA SAN ANDRÉS	PARADELA	67	12.548	3,57	3,34	866	R	7,5
CASA XULIANA	GUNTÍN	43	12.547	4,24	3,27	942		
VILAR ALAXE	CASTRO DE REI	234	12.542	4,92	3,35	1.037		
REVOLTA	VILALBA	301	12.532	3,55	3,38	868	R	
CASA PENELAS	GUNTÍN	319	12.529	3,43	3,43	859	3x	
VILAR	PORTOMARÍN	88	12.526	3,53	3,32	859		
HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA	192	12.515	3,88	3,42	914		
MADARRO	GUNTÍN	81	12.505	3,58	3,22	850	R	13,6
DEMATÍAS	LUGO	105	12.482	3,74	3,37	888	R	
CONDÓN	LÁNCARA	61	12.481	3,44	3,15	823	R	
CUÍÑA	LUGO	58	12.480	3,91	3,34	904	R	
FERREIRO	MONTERROSO	89	12.468	4,74	3,34	1.007		

9.2. Ganderías con media de produción superior a 12.000 quilos

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	MU	Muxido	% NFR
XAN	RIBADEO	37	12.461	3,77	3,33	885		
O CANAL CARBALLOSA	CASTRO DE REI	116	12.453	3,41	3,29	834	R	
CASA COCHERO	GUITIRIZ	63	12.442	3,43	3,43	853	R	
REQUIÁN	PALAS DE REI	60	12.436	3,82	3,39	897	R	
DO LANCERO	CHANTADA	34	12.436	2,74	3,11	728		
CHUSCO	RIBADEO	77	12.429	5,00	3,25	1.026		
CASA QUEIROGA	O PÁRAMO	61	12.426	3,75	3,23	867	R	
CONDADO	CASTRO DE REI	135	12.414	4,08	3,48	938		59,3
CASA DO CABO	BALEIRA	113	12.407	3,73	3,44	890	R	
XERLEA	COSPEITO	284	12.401	3,97	3,34	907	3x	
CASA PEDRO	PARADELA	55	12.400	3,83	3,38	894		
CASA LOYO	SARRIA	69	12.399	4,78	3,32	1.005		
ROMEPÉN	SARRIA	172	12.389	3,77	3,36	883	R	
GONZAR	PORTOMARÍN	194	12.385	3,64	3,34	864	3x	
CASIMIRO	PORTOMARÍN	47	12.376	4,03	3,43	924	R	
PEDROLAS	CASTROVERDE	158	12.367	3,63	3,36	864	R	
GALÁN	A PASTORIZA	90	12.366	3,36	3,25	817		
XUANA	LUGO	66	12.353	3,58	3,34	854	R	
VILLAMEITIDE	TRABADA	166	12.349	4,29	3,37	946	3x	95,2
ESTEBANO	TRABADA	171	12.346	4,83	3,23	995		
CASA DE EDUARDO	CASTRO DE REI	113	12.345	4,28	3,08	908		
CASA ROMÁN	CASTROVERDE	159	12.343	3,94	3,30	893		
OS CABALLEROS	A PASTORIZA	84	12.337	3,69	3,24	855	R	
COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS	236	12.334	3,84	3,35	888		
SEARA	LUGO	52	12.329	3,60	3,26	846		
SABADELLE	CHANTADA	103	12.325	3,68	3,24	853	R	
PENENZA	O PÁRAMO	88	12.317	3,78	3,38	882	R	
ANDIÓN	POL	123	12.316	3,64	3,27	851	R	
OTERO NOVO	CASTRO DE REI	320	12.310	4,42	3,31	951		
ALGRABUSÁN	GUNTÍN	181	12.302	4,90	3,23	1.000		
PENAVAL	LUGO	259	12.273	3,67	3,30	856	R	
BLANCO	SARRIA	31	12.266	3,64	3,40	863		
CASEIRO DE ERNES	COSPEITO	49	12.264	5,27	3,38	1.061		
ELVA	COSPEITO	26	12.260	3,39	3,14	801		

9.2. Ganderías con media de produción superior a 12.000 quilos

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	MU	Muxido	% NFR
GRANXA VILA	LUGO	38	12.248	3,96	3,26	885		
CHAO IGLESIA	COSPEITO	45	12.240	3,49	3,39	842		
A CAMPIÑA	PORTOMARÍN	223	12.223	3,99	3,30	891	R	
CASA TABERNEIRO	LUGO	32	12.220	4,56	3,17	945		
CASAS DE BARBADELO	SARRIA	37	12.219	3,32	3,39	820		
VALIÑA	CASTROVERDE	41	12.215	3,86	3,30	874	R	
AS PEDREIRAS	FRIOL	107	12.209	3,65	3,32	851	R	
CASA ROXA	LUGO	75	12.204	3,62	3,30	845	R	
CELOIRAS	SAMOS	61	12.202	3,67	3,52	877	R	
CASTRO	SARRIA	58	12.195	3,71	3,29	853	R	
CASA NILO	TABOADA	37	12.187	3,49	3,37	837		
VALDORRAMA	O SAVIÑAO	67	12.174	4,17	3,49	933		92,5
VILA PALACIO	SARRIA	101	12.161	3,50	3,23	818	R	
CASA XACOBÉ	LUGO	125	12.160	3,02	3,33	772	R	
VEIGARÍA	O INCIO	51	12.156	3,74	3,34	860	R	
XURXO	SARRIA	30	12.155	2,74	3,30	734		
EXPL. FERREIRO	BALEIRA	246	12.143	3,51	3,37	835	3x	
GRANJA ILLOA	MONTERROSO	51	12.141	2,99	3,48	786		
EXPL. CARBOEIRO	TABOADA	114	12.141	3,55	3,34	837	R	
ESVI	TRABADA	60	12.139	4,39	3,36	941		
DORNA	LUGO	171	12.137	4,26	3,31	920		
SAMPAYO	O PÁRAMO	63	12.136	3,81	3,32	865	R	
MORADO	GUITIRIZ	211	12.130	3,57	3,34	837	3x	
VEIGA	PARADELA	48	12.115	3,86	3,36	875		
PROÍDA	A PASTORIZA	101	12.113	3,84	3,25	859	3x	
ENRIQUE DO COCHE	CASTRO DE REI	219	12.081	3,73	3,32	852	R	
FERMÍN	LÁNCARA	116	12.072	3,63	3,36	844		
CHINELO	RIBADEO	74	12.062	4,38	3,38	935		
SAN XIAO	TRABADA	132	12.039	3,50	3,44	836	3x	
PEDRÓN A PONTE	CASTRO DE REI	124	12.036	3,87	3,49	885	R	
ESTEBA	MONTERROSO	121	12.016	4,19	3,47	921		
CASA DA SAA	BEGONTE	196	12.011	5,03	3,24	993		
MARTIÑO	GUITIRIZ	82	12.004	3,66	3,35	841		

9.3. Mellores explotacións por concello

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	Muxido	% NFR
FERREIROS MARTÍNEZ	A FONSAGRADA	60	7.928	4,45	3,10		
CASA COSTA	A FONSAGRADA	45	6.900	4,54	3,02		
CASA EMILIO	A FONSAGRADA	19	4.151	3,47	3,07		31,6
LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA	173	15.131	3,66	3,24	R	
FOLGUEIRA	A PASTORIZA	82	13.604	3,85	3,24		
DO REI	A PASTORIZA	78	13.429	3,93	3,21		
CABE	A POBRA DO BROLLÓN	108	10.570	3,97	3,34		
CASA FERRERÍA	A POBRA DO BROLLÓN	20	9.911	3,87	3,32		15,0
CERVELA	A POBRA DO BROLLÓN	72	9.728	2,86	3,44		
RÍO DE SANTALLA	A PONTENOVA	79	10.943	4,41	3,27		
ZARRALLEIRO	A PONTENOVA	100	10.646	4,61	3,18		
DÍAZ	A PONTENOVA	33	8.673	3,86	3,19		
VEIGA BARRELA	ABADIN	55	11.066	4,59	3,18		5,5
A RECTORAL	ABADIN	95	9.749	4,39	3,24		
CASA CRISANTO	ABADIN	61	9.537	4,28	3,24		
FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA	83	14.512	3,86	3,29	R	
CASILMOURE	ANTAS DE ULLA	78	13.453	3,34	3,21		
VENCE GARCIA	ANTAS DE ULLA	80	10.662	3,88	3,39		
CASANOVA	BALEIRA	59	12.959	4,03	3,40	R	
CASA DO CABO	BALEIRA	113	12.407	3,73	3,44	R	
EXPL. FERREIRO	BALEIRA	246	12.143	3,51	3,37	3x	
HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA	192	12.515	3,88	3,42		
CASA AGUSTÍN	BARALLA	63	11.098	4,44	3,34		
XESTEIRO	BARALLA	104	10.144	3,67	3,24		
CASA DE POLO	BARREIROS	93	12.967	3,85	3,35	R	
CID	BARREIROS	83	12.680	3,55	3,22	3x	
COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS	236	12.334	3,84	3,35		
CASA XASTRE	BECERREÁ	24	9.664	3,65	3,32		
CORREDOIRA	BECERREÁ	20	8.216	3,81	3,29		15,0
LÓPEZ	BECERREÁ	20	7.600	3,61	3,07		
CASA DA SAA	BEGONTE	196	12.011	5,03	3,24		
CONCHADOS	BEGONTE	67	11.622	4,85	3,23		
ROIBÁS SAN CLODIO	BEGONTE	49	11.439	5,15	3,34		6,1
GRANXA GRILO	BÓVEDA	52	11.107	4,24	3,30		
XUÍZ	BÓVEDA	106	10.926	4,39	3,35		
MACÍA CHORENTE	BÓVEDA	23	8.560	4,50	3,32		73,9

9.3. Mellores explotacións por concello

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	Muxido	% NFR
CHINTO	CARBALLEDO	45	11.785	3,61	3,28		
VENDIDOS	CARBALLEDO	62	11.618	3,62	3,28	R	95,2
CAMPOLONGO	CARBALLEDO	68	11.377	3,60	3,39	R	
XUSTO	CASTRO DE REI	115	14.360	5,02	3,40		
CASA REIGADA	CASTRO DE REI	189	13.643	3,95	3,32	3x	
MADRA	CASTRO DE REI	65	13.623	3,62	3,31	R	
VARELA	CASTROVERDE	62	13.762	3,75	3,27	R	
RÍO	CASTROVERDE	108	12.905	4,20	3,23		
BENITO	CASTROVERDE	58	12.888	4,06	3,23		
CASA DO LEITEIRO	CHANTADA	64	13.143	3,73	3,25	R	
BALTAR	CHANTADA	96	12.876	3,66	3,40	R	
DO LANCERO	CHANTADA	34	12.436	2,74	3,11		
GRANXA XUSTÁS	COSPEITO	157	13.821	3,28	3,27	R	
CORDEIRO	COSPEITO	81	13.804	2,82	3,30	R	
CASA BARANGUEIRA	COSPEITO	59	13.426	3,72	3,19	R	
AS PEDREIRAS	FRIOL	107	12.209	3,65	3,32	R	
GRELA	FRIOL	67	11.698	3,64	3,28	R	11,9
OS CARRIS	FRIOL	172	11.620	3,83	3,23	R	
CASA DE ROCA	GUITIRIZ	71	12.900	3,71	3,26	R	
CASA COCHERO	GUITIRIZ	63	12.442	3,43	3,43	R	
MORADO	GUITIRIZ	211	12.130	3,57	3,34	3x	
BERLAI	GUNTÍN	458	13.554	4,16	3,28	3x	
PRADEDADA POZO	GUNTÍN	55	13.180	3,65	3,30		
BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN	95	13.084	3,57	3,30	R	
CASA DO REGO	LÁNCARA	45	14.667	3,84	3,37	R	
UNAI CELEIRO	LÁNCARA	34	13.322	2,74	3,28		
O PALOMAR	LÁNCARA	326	12.834	4,08	3,25		
MORENO	LOURENZÁ	89	10.748	4,45	3,23		
CASA ROXO	LOURENZÁ	34	10.015	3,40	3,25		11,8
O PINAL	LOURENZÁ	20	7.885	3,50	3,20		5,0
FRAGUEIRO	LUGO	58	13.669	4,42	3,07		
GRANJA SARA	LUGO	24	13.517	3,63	3,40		
CASA CRESPO	LUGO	45	13.446	3,42	3,19	R	
CASA DE BLAS	MEIRA	62	11.889	3,98	3,28		
GAIGO	MEIRA	103	11.166	4,61	3,31		
CASA GUEIMOLO	MEIRA	48	11.073	3,37	3,32		

9.3. Mellores explotacións por concello

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	Muxido	% NFR
NEIFRA	MONDOÑEDO	56	10.273	3,77	3,49	R	50,0
CASA DE SERGIO	MONDOÑEDO	27	6.302	3,81	3,02		18,5
CASA DEVESA	MONFORTE	125	13.817	3,86	3,22	3x	
LIXEIRO	MONFORTE	275	11.913	4,12	3,43	3x	
CASA REY	MONFORTE	48	11.593	3,04	3,49		
CASA MELCHOR	MONTERROSO	145	13.575	4,12	3,35	R	
FERREIRO	MONTERROSO	89	12.468	4,74	3,34		
GRANJA ILLOA	MONTERROSO	51	12.141	2,99	3,48		
LA NAVE	O CORGO	118	12.613	4,79	3,39	3x	
FELIPE	O CORGO	68	11.745	4,50	3,34		
COSTUREIRO	O CORGO	43	10.904	3,53	3,24		
CARREIRA	O INCIO	71	13.650	4,41	3,26		
VEIGARÍA	O INCIO	51	12.156	3,74	3,34	R	
FERPAR	O INCIO	121	11.750	3,77	3,31	R	
TENDEIRO	O PÁRAMO	89	14.055	3,57	3,35	R	
CASA QUEIROGA	O PÁRAMO	61	12.426	3,75	3,23	R	
PENENZA	O PÁRAMO	88	12.317	3,78	3,38	R	
RODASINDE	O SAVIÑAO	73	16.286	3,21	3,23	3x	
ORXAÍNZA	O SAVIÑAO	70	12.600	2,87	3,38		
VALDORRAMA	O SAVIÑAO	67	12.174	4,17	3,49		92,5
CASANA	OUTEIRO DE REI	66	13.373	3,59	3,25	R	
XAN NOVO VILELA	OUTEIRO DE REI	100	11.675	3,26	3,22	3x	
REDONDA	OUTEIRO DE REI	110	11.357	5,03	3,31		
GANDARELA	PALAS DE REI	144	13.492	3,70	3,29	R	
AGROBA	PALAS DE REI	37	13.227	3,44	3,37		
FLORIDA	PALAS DE REI	114	13.120	3,97	3,39	R	
BREA	PARADELA	63	12.968	3,79	3,32	R	
EDRADA	PARADELA	78	12.734	3,33	3,27		
CASA SAN ANDRÉS	PARADELA	67	12.548	3,57	3,34	R	7,5
FINCA DE EIRAS	POL	142	13.199	3,90	3,23	3x	
RUBIÑOS	POL	79	12.988	4,06	3,17		
CHAÍN	POL	221	12.975	3,82	3,31	3x	
VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN	178	13.107	3,60	3,37	R	
VILAR	PORTOMARÍN	88	12.526	3,53	3,32		
GONZAR	PORTOMARÍN	194	12.385	3,64	3,34	3x	

9.3. Mellores explotacións por concello

Gandería	Concello	NL	Leite	% Gr	% Pt	Muxido	% NFR
FONDÓN	RIBADEO	259	15.084	3,67	3,31	3x	
ALAMBRERO	RIBADEO	72	13.366	5,15	3,30		
CASA XEPE	RIBADEO	74	12.824	3,59	3,34		
CASA DA GRAÑA	RIBEIRA DE PIQUÍN	20	7.777	3,87	3,22		
CASA FIDALGO	RIBEIRA DE PIQUÍN	15	7.432	3,71	3,13		
CASA AMADO	RIOTORTO	71	10.357	4,07	3,38	R	21,1
REAL	RIOTORTO	55	10.136	4,23	3,47		
GRANXA MIGUEL	RIOTORTO	49	10.025	4,35	3,51		
LEBÓN	SAMOS	115	13.976	3,50	3,25	R	
CELOIRAS	SAMOS	61	12.202	3,67	3,52	R	
GONZÁLEZ	SAMOS	154	11.091	3,49	3,28	3x	
ZORRO	SARRIA	25	14.473	3,48	3,34		
AGUSTÍN	SARRIA	73	13.469	3,51	3,27	R	
BAIXO HOLSTEIN	SARRIA	70	12.894	4,58	3,32		
LÓPEZ LAMPAZA	SOBER	86	10.674	3,94	3,26		
TOMÁS E JUAN DE MER	SOBER	65	9.774	3,89	3,26		86,2
CASA ZAPATEIRO	SOBER	26	8.723	3,51	3,15		
MILLÁN	TABOADA	57	14.143	3,38	3,24	R	
NOVOA	TABOADA	103	13.685	3,78	3,34	R	
CARBAJALES	TABOADA	94	13.559	2,89	3,32	R	
GARCÍA QUINTANA	TRABADA	184	13.166	3,60	3,29	R	
LODEIRO	TRABADA	154	12.587	3,49	3,38	R	
VILLAMEITIDE	TRABADA	166	12.349	4,29	3,37	3x	95,2
CASA QUINTELA	TRIACASTELA	65	11.811	3,47	3,35		
PERICO	TRIACASTELA	25	8.840	3,27	3,02		
AS PANDAS	VILALBA	151	14.668	3,61	3,19	R	
REVOLTA	VILALBA	301	12.532	3,55	3,38	R	
AREALBA DE SANTABALLA	VILALBA	106	11.888	4,01	3,37		
A LAGOA SERABEL	XERMADE	63	13.942	3,74	3,28	R	
A LAGOA SERABEL	XERMADE	65	12.726	3,92	3,42	3x	30,8
RAMOS	XERMADE	73	11.368	3,92	3,17		

10. PRODUCIÓNS MEDIAS POR CONCELLO

Calculado a partir das lactacións normalizadas rematadas durante o ano 2023, con socios activos a 31/12/2023.

Concello/Comarca	N.º lactacións	TOTAIS			PRIMEIRIZAS			ADULTAS		
		kg L	% Gr	% Pt	kg L	% Gr	% Pt	kg L	% Gr	% Pr
A FONSAGRADA	124	6.976	4,39	3,07	6.940,7	4,28	3,00	6.983,1	4,41	3,08
BALEIRA	1.045	10.682	3,82	3,36	9.374,9	3,82	3,40	11.253,9	3,83	3,35
A FONSAGRADA	1.169	10.289	3,87	3,34	9.230,9	3,84	3,38	10.719,4	3,87	3,33
LOURENZÁ	160	9.773	4,11	3,22	8.724,4	3,99	3,26	10.277,7	4,16	3,20
MONDOÑEDO	83	8.981	3,78	3,39	7.953,9	3,86	3,45	9.374,7	3,76	3,36
A MARIÑA CENTRAL	243	9.502	4,01	3,27	8.488,1	3,96	3,31	9.955,2	4,02	3,26
A PONTENOVA	212	10.450	4,43	3,22	9.503,2	4,36	3,27	10.858,8	4,46	3,20
BARREIROS	1.074	11.134	3,92	3,32	9.622,9	3,92	3,39	11.911,6	3,92	3,29
RIBADEO	1.531	11.568	4,12	3,31	10.236,7	4,08	3,37	12.156,5	4,14	3,28
TRABADA	1.536	11.681	4,00	3,32	10.371,2	4,04	3,37	12.367,0	3,98	3,29
A MARIÑA ORIENTAL	4.353	11.446	4,04	3,31	10.096,5	4,03	3,37	12.104,1	4,04	3,28
ANTAS DE ULLA	534	10.853	3,71	3,30	9.421,6	3,65	3,34	11.516,1	3,73	3,29
MONTERROSO	1.793	10.867	4,10	3,38	9.673,0	4,06	3,43	11.412,3	4,11	3,36
PALAS DE REI	2.818	10.726	3,90	3,38	9.638,7	3,92	3,43	11.344,5	3,89	3,36
A ULLOA	5.145	10.788	3,95	3,37	9.628,8	3,94	3,42	11.387,5	3,95	3,35
CARBALLEDO	1.022	10.465	3,97	3,34	9.125,6	3,99	3,37	11.115,6	3,96	3,32
CHANTADA	2.937	10.138	3,76	3,30	9.000,0	3,70	3,34	10.628,7	3,78	3,29
TABOADA	2.410	11.070	3,71	3,32	9.896,5	3,73	3,36	11.614,9	3,70	3,31
CHANTADA	6.369	10.543	3,77	3,32	9.366,5	3,76	3,35	11.075,1	3,78	3,30
CASTROVERDE	2.654	10.442	3,78	3,30	9.324,4	3,80	3,35	10.982,6	3,77	3,28
FRIOL	1.735	9.603	3,86	3,27	8.787,9	3,83	3,30	10.027,1	3,88	3,26
GUNTÍN	4.088	11.474	3,99	3,36	10.249,6	3,95	3,38	12.096,2	4,01	3,35
LUGO	2.865	10.827	3,85	3,30	9.658,2	3,88	3,35	11.363,4	3,84	3,28
O CORGO	968	10.317	4,03	3,32	9.033,9	3,97	3,36	10.930,2	4,06	3,30
OUTEIRO DE REI	911	9.992	4,09	3,27	8.972,7	4,05	3,30	10.512,8	4,10	3,26
PORTOMARÍN	2.401	11.229	3,80	3,36	10.145,7	3,84	3,39	11.821,5	3,78	3,34
LUGO	15.622	10.776	3,89	3,32	9.661,2	3,89	3,36	11.334,2	3,90	3,31

10. PRODUCIÓNS MEDIAS POR CONCELLO

Concello/Comarca	N.º lactacións	TOTAIS			PRIMEIRIZAS			ADULTAS		
		kg L	% Gr	% Pt	kg L	% Gr	% Pt	kg L	% Gr	% Pr
MEIRA	534	10.022	4,09	3,32	8.818,6	4,03	3,37	10.505,2	4,10	3,31
POL	3.954	10.611	4,12	3,31	9.673,1	4,07	3,34	11.109,7	4,15	3,29
RIBEIRA DE PIQUÍN	35	7.629	3,80	3,18	7.409,9	3,82	3,23	7.705,3	3,80	3,17
RIOTORTO	420	9.037	4,12	3,39	8.031,0	4,15	3,39	9.477,4	4,11	3,39
MEIRA	4.943	10.392	4,12	3,31	9.455,8	4,07	3,35	10.867,2	4,14	3,30
BARALLA	574	10.487	3,84	3,30	9.477,7	3,95	3,35	10.994,7	3,79	3,28
BECERREÁ	84	7.634	3,60	3,19	7.418,8	3,60	3,25	7.692,5	3,61	3,17
OS ANCARES	658	10.123	3,81	3,29	9.301,2	3,92	3,34	10.508,2	3,77	3,27
LÁNCARA	1.518	11.018	3,78	3,33	9.825,3	3,80	3,36	11.655,7	3,76	3,32
O INCIO	375	11.044	3,98	3,25	9.527,8	3,98	3,29	11.868,1	3,98	3,23
O PÁRAMO	1.696	10.840	3,85	3,36	9.407,5	3,82	3,39	11.592,1	3,87	3,34
PARADELA	1.916	10.312	3,96	3,35	9.308,2	3,95	3,40	10.948,6	3,97	3,32
SAMOS	846	10.776	3,86	3,32	10.010,4	3,73	3,35	11.209,5	3,93	3,30
SARRIA	4.432	10.877	4,01	3,32	9.835,5	4,01	3,35	11.448,1	4,00	3,31
TRIACASTELA	90	10.986	3,43	3,28	10.237,6	3,45	3,35	11.341,6	3,42	3,25
SARRIA	10.873	10.790	3,92	3,33	9.675,6	3,91	3,37	11.411,8	3,93	3,31
A PASTORIZA	7.398	10.772	4,01	3,31	9.553,5	4,04	3,36	11.385,6	3,99	3,29
ABADÍN	575	8.878	3,96	3,20	7.928,6	3,92	3,26	9.155,3	3,97	3,18
BEGONTE	495	10.833	4,58	3,28	9.786,5	4,29	3,33	11.371,0	4,71	3,26
CASTRO DE REI	6.571	11.520	4,15	3,34	10.154,9	4,12	3,39	12.261,9	4,17	3,33
COSPEITO	2.686	11.259	3,93	3,32	9.938,2	3,98	3,36	11.898,9	3,91	3,30
GUIRIZ	3.395	9.663	3,80	3,33	8.806,2	3,83	3,35	10.047,7	3,79	3,32
VILALBA	1.589	11.187	3,83	3,32	9.958,4	3,83	3,37	11.812,4	3,83	3,30
XERMADE	1.641	9.883	3,90	3,31	8.584,9	3,91	3,34	10.468,0	3,90	3,30
TERRA CHÁ	24.350	10.797	4,01	3,32	9.614,7	4,01	3,36	11.381,8	4,00	3,30
A POBRA DO BROLLÓN	200	10.201	3,58	3,37	9.188,7	3,55	3,41	10.734,4	3,59	3,36
BÓVEDA	322	8.944	4,33	3,32	8.535,1	4,43	3,35	9.266,1	4,26	3,30
MONFORTE	680	11.731	4,02	3,36	10.454,1	3,97	3,38	12.441,4	4,04	3,35
O SAVIÑO	1.354	11.026	3,66	3,34	9.900,7	3,68	3,37	11.640,7	3,65	3,33
SOBER	177	10.057	3,87	3,25	8.941,8	3,89	3,29	10.614,4	3,86	3,23
TERRA DE LEMOS	2.733	10.833	3,83	3,34	9.734,1	3,85	3,37	11.458,5	3,82	3,33

11. CLASIFICACIÓN DAS MELLORES VACAS POR PRODUCCIÓN

11.1. Mellores vacas por produción de 1.º parto

Relaciónanse as 100 mellores vacas por produción de 1.º parto cunha idade ao parto inferior a 30 meses.

Vaca	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
ZORRO GENIAL 9336 RULA	18.458	3,34	3,05	ZORRO	SARRIA
AS PANDAS SANXURXO 927	18.196	3,23	3,09	AS PANDAS	VILALBA
FERREIRO EXTEN 044	17.892	2,74	3,30	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
TENDEIRO SHIMMER 7535	17.645	2,66	3,14	TENDEIRO	O PÁRAMO
FERREIRO KYO 050	17.466	2,16	2,90	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
AGUSTIN BI BATTLE 2385	17.144	2,90	2,75	AGUSTÍN	SARRIA
REIGADA CAPRICH0 7506	16.992	3,39	3,12	CASA REIGADA	CASTRO DE REI
SAT REVOLTA GUAY 4127	16.961	2,73	2,95	REVOLTA	VILALBA
LODOS SOCHI DAMA	16.839	3,30	3,40	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
CRUZ SHIMMER 5479	16.831	3,64	3,17	ESTEBANO	TRABADA
ENRIQUE DO COCHE SUPERSIR 8017	16.713	3,34	3,03	ENRIQUE DO COCHE	CASTRO DE REI
LODOS ADAWAY PIA	16.620	3,42	2,82	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
SERABEL CHIEF MAREA	16.615	3,22	3,03	A LAGOA SERABEL	XERMADE
BREA MERIDIAN 8405	16.613	2,91	3,10	BREA	PARADELA
TENDEIRO LUKAKU 9157	16.428	3,83	3,19	TENDEIRO	O PÁRAMO
CASANA BOSCO 5950	16.338	2,74	3,21	CASANA	OUTEIRO DE REI
SERABEL CRUSHABULL BRUXA	16.333	3,66	3,36	A LAGOA SERABEL	XERMADE
BLANCO SOLER 2026	16.259	2,48	3,09	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN
RODASINDE KING DOC 631 7352	16.205	3,15	3,00	RODASINDE	O Saviño
LODEIRO NISSAN CARETA	16.087	3,96	3,21	LODEIRO	TRABADA
ESTEBANO ALTAHOTROD 1109	16.000	3,38	2,98	ESTEBANO	TRABADA
GARCIA SHIMMER PETRA 5417	15.997	3,36	3,31	HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA
CAMPIÑA TRUMP 2143	15.978	3,21	2,77	A CAMPIÑA	PORTOMARÍN
TENDEIRO HUSKY 9550	15.974	2,82	3,24	TENDEIRO	O PÁRAMO
BERLAI FUTURE 1948	15.944	4,18	2,94	BERLAI	GUNTÍN
LEBON GINGER GILDA 556	15.923	2,73	3,07	LEBÓN	SAMOS
AS PANDAS MISIONE 964	15.918	3,15	3,05	AS PANDAS	VILALBA
RODASINDE ALTASPRING 586 1741	15.875	3,23	3,44	RODASINDE	O Saviño
XUSTAS NOBLE 910	15.864	2,79	3,06	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
BREA FERDINAND 6138	15.863	3,33	3,29	BREA	PARADELA
O PALOMAR BASIC SENITA	15.855	3,77	3,03	O PALOMAR	LÁNCARA
LODOS ADAWAY UNA	15.827	2,80	3,06	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA

11.1. Mellores vacas por produción de 1.º parto

Vaca	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
SERABEL CHIEF LEIRE	15.826	3,56	3,32	A LAGOA SERABEL	XERMADE
CARBAJALES TETHRA 4606	15.804	1,77	2,97	CARBAJALES	TABOADA
SERABEL JORDY 7026 RED	15.766	3,21	3,15	A LAGOA SERABEL	XERMADE
SERABEL BOLTON NATA	15.761	3,75	3,25	A LAGOA SERABEL	XERMADE
BLANCO GENIAL 2007	15.758	3,47	3,07	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN
ARROXOS ALTAHOTJOB ZOELA	15.748	3,45	3,00	OS ARROXOS	CASTRO DE REI
XUSTO ARMONICO ARMONIA	15.724	4,92	3,65	XUSTO	CASTRO DE REI
POZO SANXURXO 7229 CARIOCA	15.724	3,61	3,07	PRADEDA POZO	GUNTÍN
SAT REVOLTA SALARIO 4775	15.720	3,07	3,35	REVOLTA	VILALBA
VILAR 0229 DONSIMON 2404	15.704	3,20	3,39	VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN
FONDON TAHITI 8182	15.698	2,92	3,01	FONDÓN	RIBADEO
REGO DENMARK DELIA 9388	15.693	2,96	3,21	CASA DO REGO	LÁNCARA
XUSTO DELTA-LAMBDA IPHONE13	15.672	4,40	3,24	XUSTO	CASTRO DE REI
NOVOA SUPERB SUPREMA	15.666	2,69	3,01	NOVOA	TABOADA
NOVOA SCOTCH KATI	15.630	3,10	2,88	NOVOA	TABOADA
BACORELLE KARTEL 792 BRILLO	15.607	3,28	3,01	BACORELLE	PARADELA
ROSENDE REBEL 0878 ET	15.596	4,74	3,26	ESTEBANO	TRABADA
SAT REVOLTA EFFECT 0855	15.562	3,95	3,20	REVOLTA	VILALBA
SAT REVOLTA ACCELFORCE 0873	15.556	2,58	3,14	REVOLTA	VILALBA
G.Q KING ROYAL 1256	15.526	3,03	3,09	GARCÍA QUINTANA	TRABADA
REMEYE 2787 RIDGELINE	15.502	3,15	3,01	GARCÍA QUINTANA	TRABADA
DEVESA DONSIMON 5062	15.501	2,31	3,08	CASA DEVESA	MONFORTE
RODASINDE MCCUTCHEN 613 5423	15.485	2,49	2,96	RODASINDE	O SAVIÑAO
FONDON TIMBERLAKE 2225	15.467	3,02	3,14	FONDÓN	RIBADEO
AS PANDAS KYO 016	15.451	3,22	3,04	AS PANDAS	VILALBA
MASEDA FOUNDER 622 3002	15.416	3,22	3,26	MASEDA	POL
BLANCO GENIAL 2018	15.370	3,17	3,14	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN
RODASINDE BRASS 637 7761	15.363	3,10	3,20	RODASINDE	O SAVIÑAO
SOUTO PISTON 0701	15.362	3,28	3,16	CASA SOUTO	TABOADA
PEDROLAS INDIANEL 3122	15.362	3,10	3,33	PEDROLAS	CASTROVERDE
2942	15.353	3,72	3,13	CARLOTA	CASTROVERDE
AS PANDAS KYO 992	15.349	2,86	2,93	AS PANDAS	VILALBA
FRAGUEIRO GENIAL 1027 CARLA	15.347	3,96	2,78	FRAGUEIRO	LUGO
MADARRO HEROE 4814	15.342	3,19	2,93	MADARRO	GUNTÍN

11.1. Mellores vacas por produción de 1.º parto

Vaca	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
LUCHANA MERIDIAN 3011	15.332	2,86	2,65	CASA LUCHANA	PORTOMARÍN
XUSTO XF NEUTRON SHYLA ET	15.318	4,48	3,46	XUSTO	CASTRO DE REI
TENDEIRO LUKAKU 9150	15.312	3,77	3,19	TENDEIRO	O PÁRAMO
CARREIRA SUPERSIRE VEGA	15.305	3,55	2,92	CARREIRA	O INCIO
AS PANDAS BI BATTLE 993	15.302	3,51	3,20	AS PANDAS	VILALBA
VILAR 035 DONSIMON 2435	15.290	2,96	3,36	VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN
SAT REVOLTA CLEVER 0886	15.270	3,06	3,10	REVOLTA	VILALBA
AS PANDAS DONSIMON 2	15.219	3,21	2,96	AS PANDAS	VILALBA
XUSTO REBEL DIANA	15.216	4,36	3,10	XUSTO	CASTRO DE REI
AS PANDAS DONSIMON 9	15.208	3,63	3,16	AS PANDAS	VILALBA
AGUSTIN SUPERMARIO 9193	15.193	2,68	2,99	AGUSTÍN	SARRIA
ENRIQUE DO COCHE FRAZZLED 4009	15.182	3,08	2,98	ENRIQUE DO COCHE	CASTRO DE REI
VILLERMA MYTH PANGA	15.146	2,99	2,93	CASA REIGADA	CASTRO DE REI
ALGRABUSAN MOLIERE 311 5039	15.146	4,21	3,16	ALGRABUSÁN	GUNTÍN
CAMPIÑA SWIFT 8955	15.144	4,03	3,55	A CAMPIÑA	PORTOMARÍN
SAT REVOLTA EFFECT 0893	15.129	3,27	3,07	REVOLTA	VILALBA
QUINTELA SHARAD MARINA	15.128	2,45	2,99	CASA QUINTELA	TRIACASTELA
BREA HARDROCK 6120	15.128	3,71	3,10	BREA	PARADELA
FONDON TIMBERLAKE 2116	15.128	2,98	3,04	FONDÓN	RIBADEO
CABO DA VILA DUKE 796	15.124	3,36	3,45	CABO DA VILA	CASTRO DE REI
DEVESA GENIAL 1253	15.120	3,35	3,18	CASA DEVESA	MONFORTE
GOMEZ RENAN 7465 XANA	15.098	3,18	3,19	CASA DE GÓMEZ	PALAS DE REI
CRUZ OUTLAY 5462	15.090	4,00	3,23	ESTEBANO	TRABADA
4865	15.054	2,81	3,25	VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN
XUSTO DATELINE MELODIE	15.047	4,07	3,40	XUSTO	CASTRO DE REI
TENDEIRO SHIMMER 9558	15.040	3,04	3,34	TENDEIRO	O PÁRAMO
XERLEA KARTEL 1171	15.037	2,89	3,13	XERLEA	COSPEITO
PENAVAL BALI 479 3044	15.027	3,39	3,11	PENAVAL	LUGO
GANDARELA DONSIMON 6779	15.022	2,88	3,15	GANDARELA	PALAS DE REI
CADELA MERIDIAN 0525	15.013	2,32	3,01	RAMÓN RODRÍGUEZ	CHANTADA
CAMPIÑA BASKET 7653	14.987	4,10	3,20	A CAMPIÑA	PORTOMARÍN
GARCIA ALPHABET YUDIT 5442	14.973	3,63	3,33	HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA
FLORIDA FORTUNE 4120	14.970	3,91	3,43	FLORIDA	PALAS DE REI
FERREIRO KYO 042	14.965	3,15	3,18	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA

11.2. Mellores vacas por produción de dous ou máis partos

Relaciónanse as 100 mellores vacas por produción.

Vaca	NP	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
XUSTO BRAXTON BENZEMA	6	24.065	3,94	2,72	XUSTO	CASTRO DE REI
FONDON EVEREST 3269	3	23.042	3,53	3,22	FONDÓN	RIBADEO
REGO KINGDOM KETTA 1016	3	22.169	3,69	3,13	CASA DO REGO	LÁNCARA
RODASINDE RUBICON 484 7795 ET	3	21.950	2,46	2,77	RODASINDE	O SAVIÑO
LODOS MONTROSS TRINIDA	4	21.598	2,63	2,71	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
LODOS IMAX RAMA	2	21.468	3,28	2,90	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
POLO HILL MARAVILLA	5	21.415	3,42	2,71	CASA DE POLO	BARREIROS
FONDON MANIFOLD 5504	3	21.388	3,66	3,00	FONDÓN	RIBADEO
AS PANDAS GELIZAT 744	4	21.360	2,93	3,03	AS PANDAS	VILALBA
RIO SNAKE 1999	4	21.338	3,19	2,75	RÍO	CASTROVERDE
LODOS ARKANSAS SESENTAEUN	5	21.293	2,58	3,14	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
O CONDE JULIUS 6125	4	21.226	4,45	3,27	XUSTO	CASTRO DE REI
SAT AGROBA MERIDIAN 6883 ELI	3	21.160	3,06	3,03	AGROBA	PALAS DE REI
TENDEIRO JEDI 3215	3	21.150	3,32	3,21	TENDEIRO	O PÁRAMO
FONDON 4001	4	21.082	2,63	3,18	FONDÓN	RIBADEO
FONDON IMAX 9441	3	21.027	3,87	3,22	FONDÓN	RIBADEO
CASILMOURE DELETE 1815	6	21.019	3,94	2,68	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
LODOS MERIDIAN ZIVA 3912	4	20.980	2,96	3,16	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
NODI MELENDI CANDELA	5	20.942	3,08	3,06	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
NOVOA GERARD ROCIO	8	20.909	3,56	2,88	NOVOA	TABOADA
G.Q MANIFOLD NIEVE	7	20.889	3,12	3,06	GARCÍA QUINTANA	TRABADA
LODOS APPRENTICE LUBIA	3	20.752	3,11	2,91	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
RODASINDE MOGUL 365 1641	4	20.737	3,12	2,91	RODASINDE	O SAVIÑO
LOYO EHMAN ISY 9979	4	20.711	3,42	3,42	CASA LOYO	SARRIA
LODOS XACOBEO LAGUNA	5	20.702	3,77	3,25	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
TENDEIRO JEDI 3209	3	20.678	2,86	3,14	TENDEIRO	O PÁRAMO
XUSTAS JEDI 791	3	20.666	2,74	3,15	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
FONDON OUZO 0042	5	20.666	3,83	3,23	FONDÓN	RIBADEO
XUSTAS CHUSCO 649	6	20.585	2,69	3,03	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
AS PANDAS SUPERTITION 490	6	20.443	3,25	2,86	AS PANDAS	VILALBA
AS PANDAS MISIONE 874	2	20.440	3,37	2,75	AS PANDAS	VILALBA
FONDON JEDI SZOO 9416	2	20.392	2,27	3,20	FONDÓN	RIBADEO
VICTORIO GAMBLER 0781	4	20.380	2,41	2,95	SALGADO BUÍDE	CASTRO DE REI

11.2. Mellores vacas por produción de dous ou máis partos

Vaca	NP	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
LEBON SUPERSIRE SUCIA 362	4	20.333	3,30	3,02	LEBÓN	SAMOS
CANAL DELUXE 6219	4	20.310	2,97	2,98	O CANAL CARBALLOSA	CASTRO DE REI
LEBON DELUXE DESIERTA 366	3	20.304	3,35	2,96	LEBÓN	SAMOS
FONDON SANXURXO 4087	3	20.298	3,51	3,01	FONDÓN	RIBADEO
TENDEIRO JEDI 3203	3	20.234	3,78	3,40	TENDEIRO	O PÁRAMO
LODOS HELIX GEMA	3	20.223	3,44	2,97	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
LEBON SNOWSEN NOA 348	5	20.217	2,76	2,86	LEBÓN	SAMOS
RAXEIRAS KINGBOY 8859	3	20.206	2,48	2,76	VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN
VICTORIO GOLDOURO 4103	2	20.180	1,81	2,72	SALGADO BUIDE	CASTRO DE REI
FOROS MASCALESE MUIÑA	4	20.180	2,84	2,73	OS FOROS	A PASTORIZA
FERREIRO SANXURXO 1596 15	2	20.175	3,22	3,09	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
FONDON SNAKE 4093	3	20.167	2,97	2,81	FONDÓN	RIBADEO
NIGATA 5662	3	20.133	2,01	3,05	MILLÁN	TABOADA
LEBON LEOMARCOS LENA 367	4	20.107	3,26	2,97	LEBÓN	SAMOS
CABO DA VILA SLADE 628	3	20.074	3,58	2,92	CABO DA VILA	CASTRO DE REI
PEDRES GLORIA SILLIAN	3	20.073	3,35	3,17	LODEIRO	TRABADA
XUSTAS JULE P ROJO 800	2	20.071	2,12	2,84	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
OCTANE	3	20.068	3,43	3,41	CARBAJALES	TABOADA
LODOS TROY LORCA	5	20.024	3,40	3,07	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
XUSTAS IMAX 783	3	20.022	2,79	3,00	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
AS PANDAS INVICTUS 711	4	20.018	2,94	2,71	AS PANDAS	VILALBA
RODASINDE AFTERSHOCK 446 4746	3	20.013	2,96	2,84	RODASINDE	O SAVIÑAO
LEBON SUPERTORO SONIA 419	3	20.012	2,32	2,90	LEBÓN	SAMOS
FONDON SANXURXO 4116	4	19.999	3,82	3,18	FONDÓN	RIBADEO
SAT REVOLTA BARAN 9372	3	19.967	2,44	3,08	REVOLTA	VILALBA
SAT REVOLTA THOS 6307	3	19.910	2,71	3,04	REVOLTA	VILALBA
BLANCO SUPERTORO 1805	3	19.777	3,20	2,96	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN
ADONIS RUPIO CLAUDIA	4	19.772	3,74	3,01	A LAGOA SERABEL	XERMADE
5220 PROCROS	3	19.705	3,40	3,25	CONDADO	CASTRO DE REI
CAMPIÑA SAKUM 5750	4	19.702	3,79	2,71	A CAMPIÑA	PORTOMARÍN
FERREIRO SUPERTORO 392	3	19.694	3,15	2,93	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
LODOS CENTURY SILVIA	4	19.693	3,17	3,05	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
CERRACIN 580 ZURDA INVICTUS	4	19.669	3,42	2,76	LAGOA SERABEL	XERMADE
RODASINDE SILLIAN 523 6457	2	19.651	3,21	3,23	RODASINDE	O SAVIÑAO

11.2. Mellores vacas por produción de dous ou máis partos

Vaca	NP	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
GOMELLE THOS 1471 BONICA	3	19.648	4,00	3,03	GOMELLE	GUNTÍN
AS PANDAS SHARIL 666	4	19.640	3,26	2,82	AS PANDAS	VILALBA
FONDON SMURF 4086	3	19.633	3,45	3,05	FONDÓN	RIBADEO
RODASINDE DEFIANT 458 4766	3	19.618	2,78	3,02	RODASINDE	O SAVIÑO
MILLAN SNOWSEN 0096	3	19.614	3,23	2,99	MILLÁN	TABOADA
LODOS ARKANSAS SANDRA	4	19.580	3,81	3,22	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
ONESTEP 3319	3	19.557	2,30	2,78	CASA PENELAS	GUNTÍN
LODOS SUPERSIRE RAMIRA	4	19.554	3,15	2,84	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
RODASINDE KING ROYAL 556 3255	2	19.553	3,31	3,20	RODASINDE	O SAVIÑO
LEBON GERARD GIRAFÁ 309	5	19.553	3,30	3,42	LEBÓN	SAMOS
LODOS FORTUNE BENDIA	3	19.526	3,64	3,19	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
FONDON MERIDIAN 5553	4	19.526	2,57	2,98	FONDÓN	RIBADEO
MILLAN TORREL 0199	2	19.520	2,62	2,89	MILLÁN	TABOADA
RODASINDE RADICAL 493 8714	2	19.501	3,42	3,13	RODASINDE	O SAVIÑO
LODOS RIVER ALEIRA	3	19.483	2,87	2,88	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
LEBON INVICTUS GEMELA 344	4	19.470	2,16	2,57	LEBÓN	SAMOS
RODASINDE KING ROYAL 568 1712	2	19.462	2,57	3,00	RODASINDE	O SAVIÑO
LODOS SPUR LUISA	5	19.432	3,51	3,25	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
G.Q SANXURXO 5808	2	19.431	2,31	2,92	GARCÍA QUINTANA	TRABADA
LODOS DONOSTI ALEGRA	3	19.417	3,32	3,10	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
FONDON IMAX 3237	3	19.387	3,07	3,42	FONDÓN	RIBADEO
VARELA BARMAN 3820	5	19.383	3,06	2,88	VARELA	CASTROVERDE
RODASINDE COMMAND. 445-4744 ET	3	19.382	3,87	3,63	RODASINDE	O SAVIÑO
FONDON MERIDIAN 4051	3	19.354	2,88	3,24	FONDÓN	RIBADEO
LODOS SANXURXO FRANCA	3	19.309	3,46	2,96	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
BERLAI FREDERICK 1153	6	19.304	3,70	2,81	BERLAI	GUNTÍN
DEVESA EHMAN ISY 9321 RED	3	19.301	4,17	3,02	CASA DEVESA	MONFORTE
CARBAJALES STOIC 7201 13	2	19.284	2,10	3,48	CARBAJALES	TABOADA
XAN NOVO GUEPAR 4903	4	19.277	2,29	2,93	XAN NOVO VILELA	OUTEIRO DE REI
LODOS IMAX VALERIA	3	19.265	4,20	3,26	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
BARANGUEIRA MYTH MALIBU	3	19.258	2,56	2,70	CASA BARANGUEIRA	COSPEITO
LODEIRO XACOBEO VALESSA	3	19.246	2,56	2,79	LODEIRO	TRABADA
LODOS ELECTRIC VIMIA	2	19.245	2,40	2,97	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vacas cunha produción vitalicia superior a 100.000 kg que remataron unha lactación no ano 2023.

MU: materia útil (quilos de graxa máis proteína), NL: número de lactacións controladas

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
NOVOA GERARD ROCIO	219.830	14.509	8		NOVOA	TABOADA
VAL DE MUIÑOS IGNITER 5558	215.230	12.568	10	B	COOP. VAL DE MUIÑOS	O SAVIÑO
CASEIRODERNES GOLDWYN XUIZA	166.837	14.023	11	B	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
CASTRO YORIKO ARIADNA 974	152.184	9.707	10	B	REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
XUSTO BRAXTON BENZEMA	149.159	10.411	6		XUSTO	CASTRO DE REI
47359	145.886	9.298	12	B	ARROXO	POL
TENDEIRO XACOBEO 5773	143.169	9.940	8	B	TENDEIRO	O PÁRAMO
TRAVESIA KRUSADER PANCHÁ	141.777	9.624	9	B	BREA	PARADELA
A GRANDELA GOL 4255	141.015	7.868	6	B	CASA DA GRANDELA	CASTRO DE REI
SAT VARELA DORCY 834	140.551	9.621	7		VARELA LABRADA	CASTRO DE REI
FONDON COCKTAIL 7233 ROJA	140.077	10.119	8	B	FONDÓN	RIBADEO
CASEIRODERNES ROU NOSA	138.896	11.584	9		CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
BAIXO ALEXANDER ELEGANCE ET	138.693	9.949	7	B	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
NAVE ALEXANDER TAFY 7440	138.594	11.462	7	B	LA NAVE	O CORGO
RODASINDE END-STORY 306-6875	137.473	9.076	8	B	RODASINDE	O SAVIÑO
AS PANDAS SUPERTITION 490	137.422	8.692	6		AS PANDAS	VILALBA
FONTIXON 237 LUCUS	136.289	10.299	9		FONTIXÓN	CASTRO DE REI
VILAR-ALAXE SID 806	135.342	10.125	9	B	VILAR ALAXE	CASTRO DE REI
LODOS JETT AIR AMENA	135.256	8.637	7	B	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
CHINELO XACOBEO 6458	134.316	9.152	8	B	CHINELO	RIBADEO
SAT XUSTAS GABOR 565	134.298	8.120	6	B	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
VILAR-ALAXE LONGTIME 849	134.157	9.858	7	B	VILAR ALAXE	CASTRO DE REI
TENDEIRO SHOTTLE 2116	133.501	8.173	8		TENDEIRO	O PÁRAMO
DIAZ ELEGANT 5202	133.481	9.990	8	B	CASA DÍAZ	SARRIA
POZO SHOTTLE MARIA	132.684	8.032	11		PRADEDA POZO	GUNTÍN
EIRAS END-STORY NEGRITA	132.057	9.583	8	B	FINCA DE EIRAS	POL
XUSTO LAUTHORITY LENNY	131.006	11.563	7	B	XUSTO	CASTRO DE REI
CONCHADOS MILLION MOLINERA	130.775	9.528	9	B	CONCHADOS	BEGONTE
NAVE MR SAM EXTELA 7566	130.237	10.207	10	B	LA NAVE	O CORGO
RODASINDE DETOUR RED 333-7304	128.706	8.735	5		RODASINDE	O SAVIÑO
NOVOA GERARD MELOSA	128.432	9.006	7	B	NOVOA	TABOADA
CAPADOR ELEGANT MIMOSA	127.660	9.866	9	B	CASA DE CAPADOR	GUITIRIZ

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
PB HILDARE WINDBROOK 4956	126.918	10.427	9	B	OS ARROXOS	CASTRO DE REI
GUIMAUVE 4405	126.614	8.447	8	B	O CARBOEIRO	GUNTÍN
VILLAMEITIDE SL RIANXO FLAUTA	126.088	10.066	8	B	VILLAMEITIDE	TRABADA
LAMELAS SHOTTLE 227 NATA	125.961	10.109	8	B	LAMELAS	POL
CABO DA VILA SUPER 383	125.924	7.718	8		CABO DA VILA	CASTRO DE REI
CID AFTERSHOCK MATICA	125.840	9.000	8	B	CID	BARREIROS
SAA SUPER 6924	125.727	9.052	8		CASA DA SAA	BEGONTE
NOVOA XACOBEO CAMPANILLA	125.194	8.877	8	B	NOVOA	TABOADA
AS PANDAS BETANZOS 469	124.859	7.856	6	B	AS PANDAS	VILALBA
REDONDA SHOTTLE FESTA	124.802	9.785	10	B	REDONDA	OUTEIRO DE REI
XUSTO FEVER ANILA	124.667	10.597	7	B	XUSTO	CASTRO DE REI
PORTAGANDARA LEON ROJO 8705	124.474	7.389	9		PORTAGÁNDARA	GUITIRIZ
SAT VARELA TRIGGER 782	124.301	9.451	8		VARELA LABRADA	CASTRO DE REI
G.Q. DEURASIEN PERLA	124.133	8.172	8	B	GARCÍA QUINTANA	TRABADA
GARCIA BAXTER ALVES	123.926	9.797	8		HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA
CASEIRODERNES WINDBROOK LAUHAN	123.737	9.446	8	B	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
XUSTO SHOTTLE ROSQUILLA	123.554	9.920	9		XUSTO	CASTRO DE REI
CEDRON XACOBEO TORA 7718	122.745	7.604	9	B	CEDRÓN	LUGO
RODASINDE MOGUL 365 1641	122.706	7.769	4		RODASINDE	O SAVIÑO
SC XEPE AMSTERDAM 2769	121.923	8.543	7	B	CASA XEPE	RIBADEO
FONDON LANERO 1838	121.458	8.112	7		FONDÓN	RIBADEO
PB LETI JAYZ	121.380	8.565	8	B	GUEYLO HOLSTEINS	BARREIROS
G.Q MANIFOLD NIEVE	121.340	7.998	7		GARCÍA QUINTANA	TRABADA
LIXEIRO GABOR 9343	120.764	7.641	8		LIXEIRO	MONFORTE
CONCHADOS LAUTHORITY LINDA	120.653	9.173	9	B	CONCHADOS	BEGONTE
CASEIRODERNES DOORMAN KEIRA	120.241	10.926	6	B	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
CARBALLO TORMENTA MISI 1122	120.080	7.562	6	B	CASA CARBALLO	POL
VAL DE MUIÑOS PAROCAS 2278	120.070	8.514	8	B	COOP. VAL DE MUÍÑOS	O SAVIÑO
NAVE GRAXAL DOT 9306	119.728	9.901	8	B	LA NAVE	O CORGO
SEIXAS ALTAIOTA 8075	119.599	8.446	6	B	SEIXAS	TABOADA
FONDON CURTIS 7907	119.434	9.589	7	B	FONDÓN	RIBADEO
MATO GOSPEL 2255	119.398	7.204	7	B	PENENZA	O PÁRAMO
CONCHADOS LHEROS XESTA	119.321	9.196	8		CONCHADOS	BEGONTE
DEVESA MATCHO 8783	119.102	7.347	6	B	CASA DEVESA	MONFORTE
MILLAN DELANO 8230	118.924	7.524	7	B	MILLÁN	TABOADA

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
BOS CID FEVER CENTRAL ET	118.488	7.983	8	B	CID	BARREIROS
CHAVA FINA	118.476	9.288	11	B	MURADO PORTELA	A PASTORIZA
POZOSAA JORDAN 6539 ELA	118.388	7.271	9	B	CASA POZO	LUGO
LAMELAS 259 NEL	118.153	8.814	7	B	LAMELAS	POL
BERLAI MANIFOLD 771	118.047	9.510	7	B	BERLAI	GUNTÍN
SAT VARELA DORCY 931	117.669	7.543	6	B	VARELA LABRADA	CASTRO DE REI
BACORELLE BAD BOY TRINA	117.495	6.808	7	B	BACORELLE	PARADELA
SAT EDUARDO DENIER SUSANA	117.290	8.133	6	B	CASA DE EDUARDO	CASTRO DE REI
PETEIRA SUPER 563	117.263	7.804	7	B	PETEIRA	CASTRO DE REI
CASILMOURE DELETE 1815	117.142	6.602	6		CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
FONTEGRANDE BEGONTE 6710	116.933	7.812	7		FONTEGRANDE	PORTOMARÍN
RUBIÑOS HEFTY 166	116.823	8.231	7	B	RUBIÑOS	POL
MADARRO XACOBEO 1472	116.743	7.124	8	B	MADARRO	CASTROVERDE
SAT XUSTAS LAKOTA 545	116.361	7.688	8		GRANXA XUSTAS	COSPEITO
MENORA TORREL 382	116.174	8.486	6		MENORA	COSPEITO
SAT XUSTAS JETT AIR 595	115.970	6.895	7		GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
CASETA ORDES 63	115.897	8.469	8		MERCEDES	PALAS DE REI
VILLARINO ROLAND 6905	115.662	7.687	6	B	VILLARINO	CASTRO DE REI
4875	115.576	8.270	8	B	CASA MARROTE	A PASTORIZA
PROLESA PINO 5316	115.343	7.705	7	B	PROLESA	SARRIA
NAVE ATWOOD MYCA 9336	115.170	9.111	6	B	LA NAVE	O CORGO
SAT XUSTAS JETT AIR 611	115.031	7.245	7		GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
GONZAR DOBERMAN 7152	114.898	8.719	6		GONZAR	PORTOMARÍN
PORTOFONDON ROSS 6279	114.783	8.145	8	B	CODELA CENDOY	O PÁRAMO
FELIPE CID 6428	114.628	8.038	7	B	FELIPE	O CORGO
PORTELA RIVAS WINDBROOK PIPA	114.454	8.345	7	B	PORTELA RIVAS	POL
VAL DE MUIÑOS END-STORY 2342	113.790	8.131	8	B	COOP. VAL DE MUIÑOS	O SAVIÑO
GRANDA STANLEYCUP 7386	113.776	8.406	6		CASA GRANDA	BARREIROS
NAVE FEVER DESI 6342	113.767	8.799	7	B	LA NAVE	O CORGO
COBO TURIDDU ROSETA	113.718	7.934	7		GARCIA QUINTANA	TRABADA
CONDADO TRIGGER 6376	113.622	7.535	7	B	CONDADO	CASTRO DE REI
NOVOA DANCER CANDELA	113.608	7.733	6	B	NOVOA	TABOADA
LODOS JETTA AIR YESICA	113.575	8.177	7		LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
XUSTAS CHUSCO 649	113.530	6.840	6		GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
ENRIQUE DO COCHE LAMBO R0.1798	113.152	8.486	8	B	ENRIQUE DO COCHE	CASTRO DE REI

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
PORTAGANDARA COSPEITO 8780	112.969	6.430	8	B	PORTAGÁNDARA	GUITIRIZ
LIXEIRO FEVER 9672	112.477	8.451	7	B	LIXEIRO	MONFORTE
GANDARELA BRODHER 2709	112.432	7.744	8	B	GANDARELA	PALAS DE REI
XERCASPORTA EPIC PEPITA	111.959	7.225	7		PORTALOUSA	XERMADE
PROLESA DANCER 2017	111.876	8.925	7	B	PROLESA	SARRIA
VILAR-ALAXE BRAWLER 937	111.842	9.037	7	B	VILAR ALAXE	CASTRO DE REI
VARELA MOGUL 906	111.777	7.911	6		VARELA LABRADA	CASTRO DE REI
CAMPOLONGO WINDBROOK ALLIE	111.608	6.763	7		CAMPOLONGO	CARBALLEDO
CHOUSA BETANZOS KIRA	111.511	7.091	7	B	A CHOUSA	RIBADEO
REY 554 ROSANA WINDBROOK	111.363	7.666	8	B	REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
CHOUSA STEADY SARA	111.325	9.227	8	B	A CHOUSA	RIBADEO
O PALOMAR BRADNICK CORBAN	111.083	7.569	7		O PALOMAR	LÁNCARA
FONDON STOP 6614	111.076	7.208	7		FONDÓN	RIBADEO
POLES ONCE ELEUTERIA	111.008	7.899	7	B	VERICA	A PASTORIZA
GARCIA ROLAND TALIA 8224	110.898	6.825	4		HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA
GARCIA SUPERSIRE SANTA 8215	110.747	6.643	6		HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA
VALCARCEL DURABLE 0748 ROJA	110.650	7.926	8	B	CASA VALCARCEL	LÁNCARA
ARROXOS COSMOPOLITAN MIMOSA	110.640	7.944	8	B	OS ARROXOS	CASTRO DE REI
NAVE JORDAN INDIA 9315	110.577	8.447	8	B	LA NAVE	O CORGO
CARBALLO ELEGANT SANDIA	110.545	8.505	8	B	CARBALLO AFOZ	A PASTORIZA
CASANOVA DEMPSEY 9291	110.468	8.040	7		CASANOVA	BALEIRA
ABALUME SILA PAROCAS 301	110.197	7.776	6		GRANJA DE LEA	POL
CHUSCO BRAWLER TRUDY	110.088	8.884	8		CHUSCO	RIBADEO
CTGD SUSAO 92 MSCLS ESTELA	110.057	6.381	5		LACPI	SARRIA
CHINTO PROTAGONISTA 8326	109.977	6.973	9	B	CHINTO	CARBALLEDO
GOMELLE GABOR ROSCA	109.826	7.537	6	B	GOMELLE	GUNTÍN
PENA BRAXTON DAMION	109.760	6.483	7	B	PENA	BEGONTE
BUSTELO RONFES DONCELLA	109.709	8.062	6		BUSTELO	CARBALLEDO
VILAR-ALAXE MASTERSTROKE 997	109.651	7.946	7	B	VILAR ALAXE	CASTRO DE REI
CASANA TORREL 8120	109.634	7.746	6	B	CASANA	OUTEIRO DE REI
VALCARCE MORADO TEJERA	109.627	6.683	6	B	VALCARCE	BALEIRA
CTGD TEIVILIDE LUCUS 3084	109.620	7.113	7		CAPON ARIAS	SAMOS
CID DELANO MAGRA	109.602	8.260	6		CID	BARREIROS
VILANOVA LAMBO ROJO 8618 ROJA	109.541	7.481	7	B	VILANOVA	CASTROVERDE
61 VIEITO CID 3912	109.510	8.285	10	B	PENA GUISANDE	O PÁRAMO

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
CARREIRA OMAN OMAN 2 BRUMA	109.509	6.849	5	B	CARREIRA	O INCIO
LIXEIRO WISCONSIN R CAROL ROJA	109.464	9.049	8	B	LIXEIRO	MONFORTE
ARGOLLA 0555 EMIR	109.448	7.793	9	B	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
FORNO XACOBEO BAMBI	109.384	7.518	8		CASA FORNO	LÁNCARA
MENORA GABOR 386	109.346	7.409	6		MENORA	COSPEITO
FOLGUEIRA DELETE VASCA	109.292	6.898	7	B	FOLGUEIRA	A PASTORIZA
LODOS GABOR ZUMBA	109.246	7.699	7	B	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
ROBERTO SHOTTLE ANAIS	109.175	7.097	10	B	CASA ROBERTO	TABOADA
BARRIOSC STOP 55	109.062	6.962	7		BARRIO	LUGO
CONCHADOS MILLION EMILIA	109.005	9.426	7	B	CONCHADOS	BEGONTE
CARBOEIRO AMSTERDAM 8759	108.932	7.466	6	B	O CARBOEIRO	GUNTÍN
REY SHOTTLE NAVARRA	108.827	7.203	9	B	CASA DE REY	LUGO
VICTORIO AMSTERDAM 3385	108.730	7.924	9	B	SALGADO BUIDE	CASTRO DE REI
MILLAN OCTOPUS 8255	108.718	7.058	7	B	MILLÁN	TABOADA
CASA NOVA NADAL YULI	108.680	5.905	7	B	CASANOVA	TRABADA
FONDON O PASCALE 1854	108.636	6.700	7	B	FONDÓN	RIBADEO
PEDREIRAS LIMEWIRE 816	108.610	7.190	7	B	AS PEDREIRAS	FRIOL
MIENTJE 118 90577	108.446	8.322	6	B	CONDADO	CASTRO DE REI
NAVE ALEXANDER CORAN 9325	108.404	8.245	7	B	LA NAVE	O CORGO
ARROXOS ATHLETE FELIPA	108.373	7.799	7		OS ARROXOS	CASTRO DE REI
NOVOA HILL MONICA	108.181	7.143	6	B	NOVOA	TABOADA
BERLAI DEDUCTIVE 1098	108.084	8.688	6	B	BERLAI	GUNTÍN
G. Y G. MAGREBI MAGRA	108.082	7.014	7	B	GÓMEZ GONZÁLEZ	A PASTORIZA
CAMPIÑA MAGREBI 2619	108.034	7.109	8	B	A CAMPIÑA	PORTOMARÍN
CUIÑA KOEPON 6769	107.975	7.644	7		CUÍÑA	LUGO
TENDEIRO AMSTERDAM 7122	107.955	8.655	7	B	TENDEIRO	O PÁRAMO
CAMPIÑA GALILEO 8528	107.923	7.428	6	B	A CAMPIÑA	PORTOMARÍN
PINTOR DUNO LILA	107.892	7.103	6	B	CASA DO PINTOR	GUNTÍN
VILAR-ALAXE STANLEYCUP 923	107.821	8.263	8	B	VILAR ALAXE	CASTRO DE REI
SAA DELETE 5433	107.744	7.861	6		CASA DA SAA	BEGONTE
BERLAI SUPER 932	107.699	7.702	6	B	BERLAI	GUNTÍN
RODASINDE BRADNICK 373 6961	107.529	7.202	4	B	RODASINDE	O SAVIÑO
SC XEPE JERRICK 9213	107.506	7.639	8	B	CASA XEPE	RIBADEO
CASTIÑEIRO SUPER 365	107.499	8.303	7	B	CASTIÑEIRO	GUNTÍN
FONDON SHARIL 1689	107.307	6.762	7	B	FONDÓN	RIBADEO

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
JONQUILLE	107.293	7.102	6		AGROPEGAL	POL
PATORNA BOTAFOGO MARQUESA	107.285	7.674	12	B	PATORNA	SARRIA
A GRANDELA MOMBOL 1601	107.278	7.347	8		CASA DA GRANDELA	CASTRO DE REI
XUSTO LAUTHORITY CLAUDIA	107.262	9.867	8		XUSTO	CASTRO DE REI
NOVOA SERGUDE PALOMITA	107.229	8.409	5	B	NOVOA	TABOADA
NOVOA COSPEITO CASIMIRA	107.194	7.322	7		NOVOA	TABOADA
FONDON SWAROSKI 1684	107.105	7.208	5	B	FONDÓN	RIBADEO
NAVE SID MARGA 9322	107.081	7.858	4	B	LA NAVE	O CORGO
NODI MAGENTA RED ZADIA ROJA	106.999	7.426	6	B	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
ARROXOS DEMPSEY MONTANA	106.958	9.224	8	B	OS ARROXOS	CASTRO DE REI
ABALUME ANDREA FEAN 42	106.951	8.355	12	B	GRANJA DE LEA	POL
1586 ARCA	106.902	7.250	8	B	VERICA	A PASTORIZA
CADENAS FEVER 242	106.832	6.224	6	B	CADENAS	CASTRO DE REI
ABALUME PILAR SANCHEZ 693	106.664	6.817	9	B	GRANJA DE LEA	POL
JAIME BETANZOS 476	106.651	8.231	8	B	CASA JAIME	COSPEITO
REDONDA ARTES TATI	106.645	7.616	7	B	MADRA	CASTRO DE REI
A CAMPAZA GILLESPIY 1546 ET	106.545	7.066	5	B	A CAMPAZA XANA STAR	CHANTADA
REDONDA XACOBEO ANXELA	106.517	8.269	7	B	MADRA	CASTRO DE REI
SAAVEDRA 5478 XACOBEO	106.411	7.332	9	B	SAAVEDRA	SARRIA
ADONIS GORAN DORA	106.360	6.409	8		A LAGOA SERABEL	XERMADE
MENORA GABOR 377	106.293	6.998	6	B	MENORA	COSPEITO
BLAS PERICO 299-5847	106.271	8.210	7		CASA DE BLAS	MEIRA
VALENTE MARÍÑEIRO 8231	106.203	7.352	9		VALENTE	BALEIRA
CURRAS LEON R. 4037	106.157	6.972	7	B	CASA CURRAS	FRIOL
PEREZ FEVER 67	105.847	6.538	7	B	PEREZ	PALAS DE REI
REY 615 ARIANE WINDBROOK	105.760	7.326	6		REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
FOROS MASCALESE MUIÑA	105.714	6.415	5	B	OS FOROS	A PASTORIZA
LUCHANA ARTES 8635	105.590	7.657	8	B	CASA LUCHANA	PORTOMARÍN
A CAMPAZA AMSTERDAM 0335	105.559	8.109	6	B	A CAMPAZA XANA STAR	CHANTADA
NEIRAS DELETE 1101	105.504	7.406	5		NEIRAS	SARRIA
CHAVA PIQUE MILANA	105.479	7.030	7		MURADO PORTELA	A PASTORIZA
MARCO VIGO JERRICK 9344	105.468	6.184	9	B	CASA DE BISPO	CHANTADA
CABANA CARBALLAL 4512	105.356	6.884	6	B	CABANA	CASTRO DE REI
POLO HILL MARAVILLA	105.316	6.781	5	B	CASA DE POLO	BARREIROS
72 XELLE LUPINO 7671	105.280	6.153	9	B	XELLE	O PÁRAMO

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
ROQUE LOLO 109	105.267	7.207	8		ROQUE	MONTERROSO
REVOLTA SALNES 1325	105.162	6.864	6	B	REVOLTA	VILALBA
REY 642 YUDI DOORMAN	105.147	6.842	7	B	REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
SIDORIO GABOR IRINA	105.143	6.298	7	B	SIDORIO	CASTROVERDE
SEIXAS GREENWAY 4503	105.111	7.522	5		SEIXAS	TABOADA
CARBALLAL SANXIAO SALTIMBANQUI	105.065	7.261	5	B	CASA CARBALLAL	CASTRO DE REI
BERLAI FREDERICK 1153	104.982	7.417	6	B	BERLAI	GUNTÍN
SAT XUSTAS VILLA 599	104.980	6.699	6	B	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
SAMPAYO BETANZOS GATA	104.955	6.811	7		SAMPAYO	O PÁRAMO
SEIXAS GREENWAY 1274	104.951	7.638	4	B	SEIXAS	TABOADA
POZOSAA DENZEL 1647 JHAS	104.656	7.339	8	B	CASA POZO	LUGO
CAS DE PEDRO BRADNICK ELOISA	104.631	6.692	6		CAS DE PEDRO	CARBALLEDO
BERLAI CHELIOS 968	104.601	7.841	6	B	BERLAI	GUNTÍN
FONDON SHARIL 1828	104.544	7.107	6	B	FONDÓN	RIBADEO
AS PANDAS INVICTUS 711	104.374	6.281	4		AS PANDAS	VILALBA
VALCARCE DETOX 1433	104.311	6.632	6	B	VALCARCE	BALEIRA
MARTIÑO STOP 6091	104.191	7.927	7	B	MARTIÑO	SARRIA
CASABELLA SUPER 0371	104.090	8.036	9	B	CASABELLA	POL
OTERO NOVO GYORCIO 4933	104.075	7.997	6	B	OTERO NOVO	CASTRO DE REI
CASEIRODERNES DOORMAN BELI	104.046	8.554	6	B	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
CARBOEIRO FEVER 8752	103.983	7.969	8	B	O CARBOEIRO	GUNTÍN
RAFAEL XAVI 6667	103.962	6.960	8	B	MURADO PORTELA	A PASTORIZA
FOROS MOJO GIRA	103.933	7.633	7	B	OS FOROS	A PASTORIZA
GANDARELA ECLIPSE 2733	103.909	6.616	6	B	GANDARELA	PALAS DE REI
CORDEIRA TORREL 7351	103.860	7.273	6		CORDEIRO	COSPEITO
VILAR PEÑANEGRA PEÑANEGRA	103.849	7.474	8	B	VILAR	CASTROVERDE
XUSTO BUXTON DECIMA	103.808	9.296	6	B	XUSTO	CASTRO DE REI
LODOS JETT AIR ALTUZA	103.576	8.386	6	B	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
PARDA 9372	103.367	7.697	5	B	CASA PENELAS	GUNTÍN
SAA GABOR 4220	103.311	7.660	6		CASA DA SAA	BEGONTE
VILAR-ALAXE SMURF 1085	103.276	7.442	6		VILAR ALAXE	CASTRO DE REI
6542	103.262	8.395	7		AGROPEGAL	POL
XUANA XACOBEO AIDA 8246	103.249	7.247	5	B	XUANA	LUGO
SAT XUSTAS LAKOTA 530	103.248	6.407	9		GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
GONZAR CRIVAL 7171	103.237	7.197	7	B	GONZAR	PORTOMARÍN

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
MENORA JETT AIR 385	103.130	7.386	6		MENORA	COSPEITO
ARMANDO TXAPELDUM CARETA	103.066	7.488	9		VEIGA BARRELA	ABADÍN
HELLY	103.051	7.230	7	B	CASA SANDE	CASTRO DE REI
SALCEDO DELANO 4869	103.045	8.217	7		TORRE MARELLE	RIBADEO
VEIGUEIRO JETT AIR FESTA	103.017	6.503	7		COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS
BENITA XACOBEO XISTRA	102.908	6.784	9	B	BENITA	LÁNCARA
COBO LAUTAMIC IRINA	102.842	7.158	6	B	GARCIA QUINTANA	TRABADA
CAS DE PEDRO SID ALEXANDRA	102.653	6.209	6	B	DO LANCERO	CHANTADA
KELLY BUCKEYE MELISA	102.646	5.949	10	B	CASA GUEIMOLO	MEIRA
PROLESA MAYFIELD 0353	102.590	7.153	5		PROLESA	SARRIA
QUEIXEIRO DELANO 1511	102.498	7.354	8	B	QUEIXEIRO	TABOADA
LEITEIRO POTTER 7973	102.461	7.100	6		CASA DO LEITEIRO	CHANTADA
LODOS XACOBEO LAGUNA	102.431	7.752	5	B	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
XUSTO GERARD DIANA	102.429	7.657	9	B	XUSTO	POL
XESTOSELO CALVOR 5044	102.423	6.583	8		XESTOSELO	GUITIRIZ
FOROS BARMAN NIEBLINA	102.403	7.889	5	B	OS FOROS	A PASTORIZA
BENITO BAXTER 7850	102.245	6.215	7	B	BENITO	CASTROVERDE
CHOUA BETANZOS ARANCHA	102.145	7.234	6	B	A CHOUA	RIBADEO
SC CASA XEPE BETANZOS 8038	102.132	6.399	6	B	CASA XEPE	RIBADEO
	102.099	5.960	10	B	EDELMIRO	ABADÍN
BALTAR KRUSADER BIDASOA	102.075	6.475	6	B	BALTAR	CHANTADA
VEGA BARMAN BAMBI ET	102.072	6.547	5	B	VEGA	CASTRO DE REI
ABOGADO ARTES SAMANTA 0356	102.027	6.683	6	B	CASA ABOGADO	O CORGO
CABANA XACOBEO 1220	102.014	7.198	7	B	CABANA	A PASTORIZA
NOVOA BETANZOS MONTSEERRAT	101.909	6.364	6	B	NOVOA	TABOADA
SANMARTÍÑO AFTERSHOCK FLORENA	101.862	7.240	9	B	SAN MARTÍÑO	PORTOMARÍN
38754	101.826	7.842	9		ARROXO	POL
FONDON SERGUDE 1687	101.727	5.969	5	B	FONDÓN	RIBADEO
COBO BETANZOS LIMA	101.708	7.171	7		GARCÍA QUINTANA	TRABADA
LODOS MOGUL FANIA	101.705	7.637	7		LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
TABACO ELEGANT 1969 PRINCESA	101.662	6.522	9	B	CASA TABACO	GUITIRIZ
CAMINERO MILLION 0827 LORETA	101.651	7.591	6	B	ESVI	TRABADA
FEMKE 143	101.645	7.382	6		BAO BELLO	CASTRO DE REI
RODASINDE MOGUL 396 2371	101.615	7.145	5	B	RODASINDE	O SAVIÑO
SAT VARELA LAZARO 960	101.601	5.910	5	B	VARELA LABRADA	CASTRO DE REI

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
AS PANDAS SHARIL 666	101.590	6.532	4		AS PANDAS	VILALBA
GARCIA HILL RIESGA 9958	101.564	6.702	5		HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA
SAT XUSTAS JETT AIR 606	101.519	7.516	7	B	GRANXA XUSTAS	COSPEITO
AS PANDAS CAPRICHIO 619	101.498	6.826	5	B	AS PANDAS	VILALBA
TEIXEIRO DELANO MALI 1120	101.496	8.311	7	B	CABANA	A PASTORIZA
PORTAGANDARA QUINTANO 8902	101.442	6.766	6		PORTAGÁNDARA	GUITIRIZ
NODI MELENDI CANDELA	101.417	6.876	5	B	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
FORNO LUCUS AVATAR	101.413	6.808	8	B	CASA FORNO	LÁNCARA
PEDROUZOS TRIGGER BELLA	101.408	6.612	9	B	PEDROUZOS	CASTRO DE REI
OUTEIRO MAGREBI SELENA	101.387	6.430	8	B	OUTEIRO	CASTROVERDE
FONDON FREDERICK 1850	101.373	7.227	5	B	FONDÓN	RIBADEO
DIEGO AMSTERDAM AMSTERMALLOR	101.359	7.055	9	B	CASA DE AMADOR	A PASTORIZA
XESTOSELO ALTAZAP 5015	101.332	6.750	6		XESTOSELO	GUITIRIZ
SAT AGROBA LAKOTA JULIA	101.311	6.695	5	B	AGROBA	PALAS DE REI
1852	101.262	7.497	6		CASA ROXA	LUGO
GONZAR JAY 7110	101.235	8.111	7		GONZAR	PORTOMARÍN
BAIXO DOORMAN CINDERELLA I ET	101.163	7.098	5		BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
JAIME MERIDIAN 537	101.134	6.789	6		CASA JAIME	COSPEITO
XUSTO GOSPELL CUCA	101.100	8.714	7	B	XUSTO	POL
CASEIRODERNES WINDBROOK HOPE	101.055	8.558	7	B	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
OUTEIRO MAGREBI RATINA	100.982	8.007	8	B	OUTEIRO	CASTROVERDE
VILAR-ALAXE JORDAN 930	100.872	7.369	7	B	VILAR ALAXE	CASTRO DE REI
COBO GOSPELL BADIOLA	100.867	6.739	6	B	GARCÍA QUINTANA	TRABADA
VICTORIO INFRAROUGE 0547	100.827	7.463	8		SALGADO BUIDE	CASTRO DE REI
GRANDE TANIA BRADNICK TOMBOLA	100.802	7.138	5	B	GRANDE	RIBADEO
XUSTO MINCIO MINCHA	100.791	9.335	7		XUSTO	CASTRO DE REI
AGUSTIN XACOBEO 7380	100.771	6.730	5	B	AGUSTÍN	SARRIA
RECANTO MAGREBI 2445	100.703	8.377	8		O RECANTO	VILALBA
CABODEVILA DONO GABRIELA	100.653	7.839	8	B	CABODEVILA	SARRIA
TELLADO XACOBEO TOÑA	100.622	6.686	10		TELLADO ANDIÓN	POL
GARCIA SUPER VANESA	100.589	6.931	7	B	HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA
EDRADA TORREL VEREDA	100.557	8.150	5	B	EDRADA	PARADELA
SANMARTÍÑO DELETE LEA	100.556	6.478	5		SAN MARTÍÑO	PORTOMARÍN
CASABELLA SUPER 4896	100.554	6.796	7	B	CASABELLA	POL
XASTRE ELEGANT NEVADA	100.521	7.553	13		CASA XASTRE	BECERREÁ

11.3. Mellores vacas por produción vitalicia contabilizada no ano 2023

Vaca	Leite	MU	NL	Baixa	Gandería	Concello
CANAL AMSTERDAM 1838	100.505	7.310	9		O CANAL CARBALLOSA	CASTRO DE REI
CAMPOS SHOTTLE NEGRITA	100.414	7.274	6	B	CAMPOS	POL
VICTORIO GERARD 1716	100.376	6.644	7	B	SALGADO BUIDE	CASTRO DE REI
NOVO SUPER SERENA	100.331	7.107	6	B	NOVO CASTRO	COSPEITO
CHINELO KAMPMAN 0633	100.288	7.033	6		CHINELO	RIBADEO
CABANA JORDAN 1094	100.283	7.832	8	B	CABANA	A PASTORIZA
RODASINDE BRADNICK 331-7301	100.262	6.275	5	B	RODASINDE	O SAVIÑO
REIGADA ELEGANT 2277	100.250	8.522	8	B	O CAMPO	CASTRO DE REI
MATIAS SANXIAO 0324	100.227	7.169	6	B	DEMATÍAS	LUGO
CASA NOVA TORREL BARBARA	100.221	6.496	6		CASANOVA	TRABADA
GALLARDO SURPRISE MARXA	100.162	8.307	5	B	GALLARDO	GUNTÍN
NOVOA LAUTAMIC BEA	100.088	7.561	6	B	NOVOA	TABOADA
RAMOS IMPRESSION BLANCA	100.026	6.760	7		RAMOS	XERMADE

12. LONXEVIDADE

'Lonxevidade' é unha palabra que fai referencia á duración da vida, así a primeira forma de cuantificar isto é pola idade das vacas cando abandonan a granxa, ben por morte ou descarte, pero, ao tratarse de animais criados para producir leite, o realmente importante é canto leite deixa producido esa vaca, pois o custo de criar unha xovenca ata o parto vai supoñer un gasto de produción por quilo de leite maior canto menos deixe producido.

A vida media das vacas (aquelas que polo menos tiveron un parto) é de 5,6 anos, 3,2 partos e deixan producido 36.245 quilos de leite.

12.1. Motivos de baixa

Esta información recóllese de xeito habitual no Control Leiteiro cando se dá de baixa un animal. Permítenos ver cales son os principais motivos de eliminación e comparar con outras ganderías.

No ano 2023 rexistráronse 32.234 baixas en Control Leiteiro, sen contar as vendas para vida, das cales 27.082 tiñan algún parto rexistrado, mentres que o 16 % restante corresponde a animais non paridos.

Análise das baixas en función do motivo:

Motivo	N.º baixas	Porcentaxe
Morta na explotación	4.890	15,2
Sacrificio urxente	502	1,6
Improdutividade	6.640	20,6
Mamite	2.681	8,3
Esterilidade	5.963	18,5
Campaña de saneamento	69	0,2
Coxeira	2.108	6,5
Accidente	2.999	9,3
Enfermidade	4.393	13,6
Conformación	355	1,1
Lenta de muxir	65	0,2
Temperamento	37	0,1
Outras causas	1.532	4,8

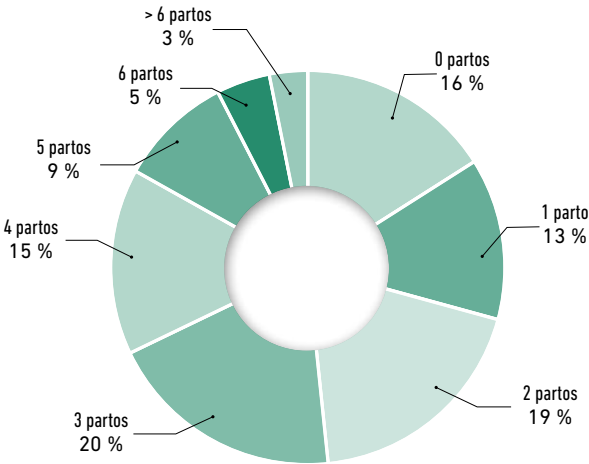
Os motivos de baixa clasifícanse segundo a codificación que marca a normativa oficial de Control Leiteiro (RD 368/2005).

Esta información, que se mostra nos diferentes informes entregados aos gandeiros ao longo do ano, pode ser moi útil nunha gandería, pero para iso é necesario anotar de forma o máis precisa posible a causa pola que cada vaca foi baixa. Deste xeito, a información pode ser de moita utilidade na xestión da explotación, sinalando puntos débiles do manexo e contribuíndo á mellora dos resultados da explotación.

12.1. Motivos de baixa

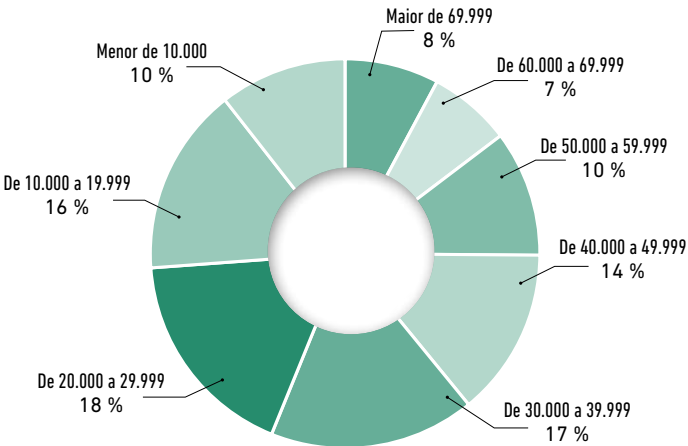
Baixas en función do número de parto

Neste gráfico indícase a porcentaxe de baixas por número de parto, salientando que un 16 % das xatas rexistradas non chegan a realizar o primeiro parto, e así o outro 13 % causan baixa durante a primeira lactación, unhas ao principio e outras ao final, pero creo que na maioría das explotacións unha lactación non basta para amortizar o animal; así, temos un 29 % de animais que causan baixa sen amortizar os custos de crianza ou compra.

Outra forma de analizar as baixas sería en función do leite que deixan producido. Neste caso o cálculo está realizado tendo en conta só as vacas con algún control.

Porcentaxe de baixas en función do leite producido

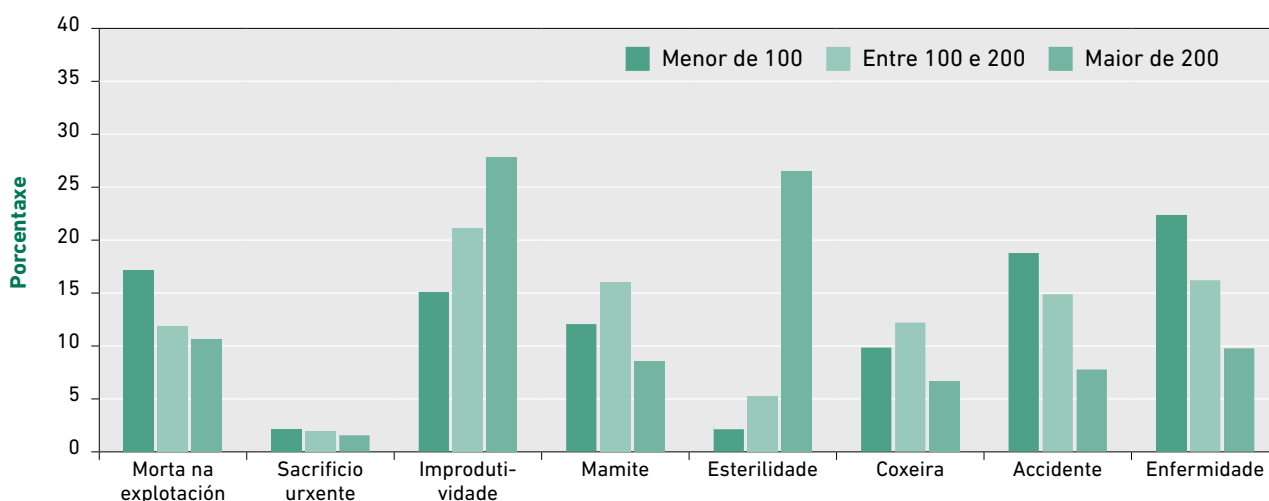
12.1. Motivos de baixa

Na seguinte táboa amósase para cada número de parto a porcentaxe de vacas que causaron baixa por cada un dos motivos codificados. O número de parto “0” correspóndelles aos animais que causaron baixa antes do primeiro parto.

Motivo	Número de parto							
	0	1	2	3	4	5	6	> 6
Morta na explotación	37,8	14,6	11,8	10,6	9,6	8,6	7,7	8,6
Sacrificio urgente	1,3	1,9	1,8	1,5	1,4	1,5	1,3	1,7
Improdutividade	2,7	14,7	18,2	21,6	27,6	33,1	40,0	46,7
Mamite	1,9	6,8	8,9	10,0	11,2	10,8	10,9	8,3
Esterilidade	13,1	19,8	24,0	21,6	17,0	15,6	13,6	11,1
Campaña de saneamento	0,1	0,2	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	-
Coxeira	1,6	5,4	6,2	7,2	10,2	8,7	8,0	8,0
Accidente	8,5	15,8	11,1	8,7	7,2	6,1	4,6	5,1
Enfermidade	25,5	14,1	12,1	12,5	9,8	9,5	8,0	6,3
Conformación	0,9	1,1	1,1	1,3	1,4	1,0	1,0	0,5
Lenta de muxir	0,0	0,5	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
Temperamento	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	-
Outras causas	6,4	5,0	4,3	4,3	4,3	4,8	4,4	3,6

O principal motivo de baixa antes de que empecen a producir leite e a morte na explotación, principalmente por diarreas e pneumonías. Unha vez que acadan o primeiro parto, a fertilidade pasa a ser a principal causa de baixa.

Tamén é importante o momento da lactación no que causan baixa; así, analizamos os principais motivos de baixa en función dos días en leite das vacas no momento que causan a baixa.

As baixas ao inicio da lactación corresponden con causas imprevistas, enfermidade, morte e accidente, principalmente, mentres que as causas que implican a decisión do gandeiro de desbotar ese animal, esterilidade ou improdutividade, causan baixa ao final da lactación.

12.2. Mellores ganderías por produción vitalicia

Dada a importancia que para o rendemento dunha explotación ten o leite que as vacas deixen producido no momento de abandonar a explotación, presentamos esta clasificación. Para o cálculo, tivéronse en conta as baixas en cada gandería durante os anos 2022 e 2023. Relaciónanse as explotacións con máis de 10 baixas nestes dous anos e cunha produción vitalicia media superior a 45.000 quilos de leite, ordenadas de maior a menor produción.

Gandería	Concello	N.º de vacas	% anual de baixas	Anos	NP	Leite
BAIXO HOLSTEIN	SARRIA	145	8	9,9	5,5	93.936
CASEIRO DE ERNES	COSPEITO	57	61	8,1	4,9	71.277
MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS	127	17	8,9	4,9	62.150
NOVOA	TABOADA	135	44	6,4	3,9	61.921
CASA DE POLO	BARREIROS	109	45	6,8	4,2	60.844
CONCHADOS	BEGONTE	82	46	7,2	4,6	59.653
CASA NANDEIRO	TABOADA	37	51	8,1	5,0	58.683
XUSTO	POL	114	41	8,1	5,3	58.619
A CAMPAZA XANA STAR	CHANTADA	177	36	6,9	4,1	57.779
LA NAVE	O CORGO	133	74	6,1	3,8	56.688
TENDEIRO	O PÁRAMO	118	42	6,7	3,8	56.484
DOMÍNGUEZ BARREIRO	POL	36	50	8,5	5,4	55.713
LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA	161	58	5,7	3,7	55.320
CEDRÓN	LUGO	51	47	7,1	4,6	55.091
TELLADO ANDIÓN	POL	44	34	8,3	5,7	54.960
BLANCO	SARRIA	37	59	6,7	4,4	54.959
GRANXA XUSTÁS	COSPEITO	179	36	6,4	4,0	54.306
PERICO	TRICASTELA	30	37	9,5	5,7	54.098
CASA MARCOS	TRABADA	52	31	7,7	4,3	53.861
MADRA	CASTRO DE REI	83	37	6,7	4,0	53.849
CHINTO	CARBALLEDO	64	38	7,0	4,1	53.836
CASA ARNADE	MONTERROSO	36	50	6,8	4,5	53.791
CASA ERDEIRO	FRIOL	52	37	10,0	6,0	53.635
GINZO VALE	BARREIROS	51	37	8,4	4,7	53.530
CASA DE LAMEIRO	GUITIRIZ	44	27	9,9	6,0	53.044
CASA XEPE	RIBADEO	93	58	6,1	4,0	52.907
CASA DO REGO	LÁNCARA	76	34	6,2	3,3	52.886
VILABOA	CASTROVERDE	50	48	7,2	4,9	52.847
CASA POZO	LUGO	123	41	7,1	4,0	52.800
VILAR ALAXE	CASTRO DE REI	264	53	6,1	3,8	52.732

12.2. Mellores ganderías por produción vitalicia

Gandería	Concello	N.º de vacas	% anual de baixas	Anos	NP	Leite
CASA ANDREA	BARALLA	25	60	9,5	6,6	52.609
CASA LEMA	GUITIRIZ	22	50	9,5	6,1	52.572
CODELA CENDROY	O PÁRAMO	29	59	7,5	4,7	52.523
GANADERÍA A CHOUSA	RIBADEO	162	44	6,6	3,9	51.896
ALAMBRERO	RIBADEO	124	36	6,2	3,6	51.769
CASA DO LEITEIRO	CHANTADA	73	48	6,4	3,9	51.705
CASA MARROTE	A PASTORIZA	70	30	6,2	3,7	51.450
BACORELLE	PARADELA	131	42	6,2	3,7	51.092
PATORNA	SARRIA	27	44	7,2	4,8	51.077
RODASINDE	O SAVIÑAO	129	55	5,8	2,5	51.029
MARÍA MANUELA	MONTERROSO	28	50	7,3	4,4	50.836
VARELA LABRADA	CASTRO DE REI	201	55	5,6	3,5	50.585
CASA SANDE	CASTRO DE REI	128	53	6,8	4,3	50.567
FONDÓN	RIBADEO	275	54	5,5	3,4	50.544
MARTÍÑO HOLSTEIN	XERMADE	38	47	9,2	6,1	50.099
XAN BLANCO	A PASTORIZA	104	33	7,5	4,5	50.066
CASA TEOLINDO	CARBALLEDO	24	79	7,6	4,1	50.055
CASA DA SAA	BEGONTE	234	48	6,3	3,7	50.035
VARELA	CASTROVERDE	71	42	5,8	3,6	49.956
XUANA	LUGO	69	49	6,2	3,7	49.798
CASA ABOGADO	O CORGO	39	46	6,4	3,8	49.508
MENORA	COSPEITO	73	56	5,7	3,2	49.361
GRANDE	RIBADEO	68	63	7,2	3,5	48.607
FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA	112	51	5,9	3,5	48.559
CASA DE PORTO	A PASTORIZA	61	57	6,7	3,9	48.557
O CHAELO	TRABADA	59	59	6,4	3,8	48.542
CID	BARREIROS	94	64	6,2	3,5	48.518
TORRE MARELLE	RIBADEO	186	52	6,2	3,8	48.495
VILLAMEITIDE	TRABADA	204	36	6,0	3,4	48.451
CASA PISCO	CHANTADA	32	59	7,3	4,5	48.420
ROIBAS SAN CLODIO	BEGONTE	68	35	6,5	3,5	48.414
CASA DE MIGUELIÑO	GUITIRIZ	33	39	9,0	5,4	48.297
FOLGUEIRA	A PASTORIZA	99	55	5,6	3,4	48.284
LOSADA	A PASTORIZA	56	57	6,8	3,3	48.205
CASTIÑEIRO	GUNTÍN	141	55	7,0	4,3	48.171

12.2. Mellores ganderías por produción vitalicia

Gandería	Concello	N.º de vacas	% anual de baixas	Anos	NP	Leite
GRANDÍO	A PASTORIZA	40	48	7,0	4,1	48.155
O CARBOEIRO	GUNTÍN	568	41	6,3	3,5	47.889
CASA CAPÓN	O CORGO	36	50	7,3	4,8	47.872
MONASTERIO	TRABADA	65	55	6,1	3,4	47.854
CABO DE VILA	SAMOS	175	27	7,1	4,2	47.815
MILLÁN	TABOADA	60	63	5,5	3,0	47.800
CAS DE PEDRO	CARBALLEDO	86	41	6,4	3,4	47.736
CASA DE CAPADOR	GUITIRIZ	73	41	6,3	4,0	47.645
EMILIANO	COSPEITO	34	71	8,0	5,4	47.566
CASA DE AMADOR	A PASTORIZA	126	51	6,7	4,0	47.353
XOSEFA DE HILARIO	A PASTORIZA	47	34	9,0	6,3	47.291
OS ARROXOS	CASTRO DE REI	141	57	5,9	3,4	47.285
CARBAJALES	TABOADA	111	50	5,8	3,5	47.251
CASA CARBALLAL	CASTRO DE REI	50	46	5,7	3,3	47.225
VEIGA BARRELA	ABADÍN	67	28	7,1	4,8	47.221
AS PANDAS	VILALBA	181	51	5,2	2,9	47.146
CASA DE ROCA	GUITIRIZ	85	39	6,6	4,0	47.041
GRANXA CAPADOR	A PONTENOVA	46	100	5,8	3,4	47.041
OUTRA CASA	PARADELA	47	32	8,9	5,4	46.716
CASA VALENTE	BALEIRA	31	61	9,3	5,7	46.703
VARELA D´ARCOS	OUTEIRO DE REI	34	56	6,5	4,0	46.686
TRANSFONTAO	O CORGO	32	50	9,5	5,6	46.648
DO LANCERO	CHANTADA	40	55	5,9	3,6	46.501
GANDARELA	PALAS DE REI	182	36	5,8	3,4	46.498
BENITO	CASTROVERDE	79	42	5,7	3,6	46.418
CASA DO XASTRE	A PASTORIZA	64	58	6,2	3,7	46.354
FERREIRO	MONTERROSO	97	58	6,0	3,8	46.289
MERCEDES	PALAS DE REI	75	39	6,4	3,7	46.232
SC GALLARDO	GUNTÍN	135	56	5,7	3,5	46.227
FONTELA	CASTRO DE REI	23	52	7,1	4,3	46.217
CASA DA BAIXO	MONTERROSO	46	37	6,8	4,2	46.052
DÍAZ CANDO	BALEIRA	32	50	7,5	5,4	46.047
COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS	258	59	5,6	3,4	45.993
PIZARRO	CHANTADA	54	50	6,9	4,2	45.931
PETEIRA	CASTRO DE REI	236	49	6,0	3,3	45.820

12.2. Mellores ganderías por produción vitalicia

Gandería	Concello	N.º de vacas	% anual de baixas	Anos	NP	Leite
FOUFEIRO	BARREIROS	49	39	6,5	3,8	45.721
CONDADO	CASTRO DE REI	136	57	5,4	3,4	45.671
CASANOVA	TRABADA	94	50	6,2	3,5	45.590
CARBALLEIRO	RIBADEO	64	33	7,8	4,6	45.554
FELIPE	O CORGO	86	44	6,7	3,7	45.542
CASA GRANDA	BARREIROS	137	40	5,9	3,3	45.541
SEARA	LUGO	79	48	6,5	3,7	45.538
AS PEDREIRAS	FRIOL	144	56	6,0	3,6	45.517
GRANXA MARUXA	MONTERROSO	42	29	8,3	5,1	45.444
CASA DO FERREIRO	CHANTADA	66	33	8,3	5,4	45.431
HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA	229	47	5,5	3,3	45.386
ALGRABUSÁN	GUNTÍN	253	64	5,7	3,2	45.328
SEIXAS	TABOADA	239	64	5,3	3,0	45.288
CASA DO CABO	BALEIRA	138	43	5,6	3,4	45.237
CASA CUÍÑA	GUNTÍN	59	47	6,6	3,7	45.178
FIDALGO	O SAVIÑAO	27	52	6,7	4,1	45.001

12.3. Producción por día de vida

Se importante é o leite que deixa producido unha vaca cando abandona a explotación, non o é menos como produciu ese leite, pois a vida dunha vaca, dende o punto de vista do seu rendemento, divídese en tres bloques: o tempo de recría, o período no que non produce leite entre partos (seca) e o tempo no que está a dar leite (duración das lactacións).

A produción por día de vida é un indicador do rendemento da granxa e de como esta manexa os períodos non produtivos da vaca e a duración destas. A media de produción por día de vida é de 16,2 kg/vaca.

12.4. Mellores vacas por produción por día de vida

Relaciónanse as 20 vacas que causaron baixa durante 2023 e deixaron unha maior cantidade de leite producido por día de vida.

Vaca	Leite/día	Partos	Leite	Gandería	Concello
LODOS JETT AIR AMENA	39,4	7	135.256	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
SAT VARELA DORCY 931	37,6	6	117.669	VARELA LABRADA	CASTRO DE REI
LODOS ARKANSAS SESENTAEUN	37,1	5	96.061	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
SAT VARELA LAZARO 960	36,8	5	101.601	VARELA LABRADA	CASTRO DE REI
GARCIA MAYFLOWER DEVORA 8214	35,5	5	102.437	HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA
REIGADA MAYFLOWER 8249	35,4	5	105.066	CASA REIGADA	CASTRO DE REI
BERLAI FREDERICK 1153	35,2	6	104.982	BERLAI	GUNTÍN
VAL DE MUIÑOS IGNITER 5558	34,9	10	215.230	VAL DE MUIÑOS	O SAVIÑAO
SEIXAS GREENWAY 1274	34,8	4	104.951	SEIXAS	TABOADA
POLO HILL MARAVILLA	34,8	5	105.316	CASA DE POLO	BARREIROS
CAMPIÑA MACCUR 1561	34,7	4	86.782	A CAMPIÑA	PORTOMARÍN
NOVOA LAUTAMIC CASCABEL	34,6	6	109.900	NOVOA	TABOADA
NODI MELENDI CANDELA	34,6	5	101.417	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
BERLAI DEDUCTIVE 1098	34,5	6	108.084	BERLAI	GUNTÍN
LODOS XACOBEO TACHAN	34,3	6	99.323	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
FONDON CURTIS 7907	34,3	7	119.434	FONDÓN	RIBADEO
DEVESA TORREL 0665	34,2	5	94.781	CASA DEVESA	MONFORTE
AS PANDAS BETANZOS 469	34,2	6	124.859	AS PANDAS	VILALBA
BERLAI MANIFOLD 771	34,1	7	118.047	BERLAI	GUNTÍN
CAMPIÑA ROSENDO 5737	34,1	5	97.903	A CAMPIÑA	PORTOMARÍN

12.5. Mellores ganderías por produción por día de vida

Ganderías con cinco ou máis vacas con leite producido que causaron baixa en 2023 ordenadas por produción por día de vida.

Gandería	Concello	Baixas	NP	Leite	Leite/día
LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA	66	3,9	60.049	26,0
RODASINDE	O SAVIÑAO	45	2,7	58.699	24,4
GRANXA VÁZQUEZ	LUGO	5	4,0	57.101	24,1
NOVOA	TABOADA	41	3,8	61.928	23,7
LA NAVE	O CORGO	51	4,0	60.346	23,6
CASA DO REGO	LÁNCARA	14	3,8	59.208	23,4
CASEIRO DE ERNES	COSPEITO	17	5,0	73.686	23,3
CASA DE POLO	BARREIROS	26	4,0	57.191	23,2
AS PANDAS	VILALBA	69	3,1	49.273	23,1
CASA DO LEITEIRO	CHANTADA	17	4,1	57.583	22,9
A CAMPAZA XANA STAR	CHANTADA	33	4,5	62.841	22,7
VILAR ALAXE	CASTRO DE REI	80	4,0	56.549	22,6
FONDÓN	RIBADEO	96	3,3	50.105	22,6
MILLÁN	TABOADA	30	3,0	50.693	22,6
CONCHADOS	BEGONTE	21	5,0	67.405	22,5
CORDEIRO	COSPEITO	28	3,0	44.004	22,4
CASA XEPE	RIBADEO	40	3,9	54.251	22,4
MADRA	CASTRO DE REI	26	4,2	57.998	22,3
VEGA	CASTRO DE REI	16	2,9	45.174	22,2
BENITO	CASTROVERDE	27	3,9	50.183	22,1
FOLGUEIRA	A PASTORIZA	33	3,4	47.711	22,1
GRANXA XUSTÁS	COSPEITO	40	4,3	59.455	22,0
LEBÓN	SAMOS	45	2,8	43.600	22,0
FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA	36	3,5	51.392	21,9
VARELA LABRADA	CASTRO DE REI	66	3,5	47.963	21,9
BERLAI	GUNTÍN	223	3,2	45.561	21,7
CONDADO	CASTRO DE REI	39	3,4	48.202	21,7
VILLAMEITIDE	TRABADA	35	3,6	52.689	21,7
SEIXAS	TABOADA	88	3,0	45.343	21,6
CARBAJALES	TABOADA	30	3,5	48.889	21,6
TEIXEIRO	A PASTORIZA	39	3,6	47.106	21,6
GANDARELA	PALAS DE REI	38	3,6	49.516	21,5
VARELA	CASTROVERDE	18	3,4	45.263	21,2

12.5. Mellores ganderías por produción por día de vida

Gandería	Concello	Baixas	NP	Leite	Leite/día
REQUIÁN	PALAS DE REI	21	3,5	49.095	21,2
CASA CARBALLAL	CASTRO DE REI	14	3,3	48.001	21,2
DO REI	A PASTORIZA	27	3,3	47.098	21,2
TENDEIRO	O PARAMO	32	3,7	55.131	21,1
OS ARROXOS	CASTRO DE REI	46	3,7	50.334	21,1
CASA QUINTELA	TRIACASTELA	32	3,6	48.484	21,1
BLANCO	SARRIA	9	3,7	48.134	21,0
GALLARDO	GUNTÍN	40	3,3	46.290	21,0
CASA ARNADE	MONTERROSO	8	4,7	51.568	20,9
DO LANCERO	CHANTADA	15	3,7	49.055	20,8
CASA MARROTE	A PASTORIZA	15	3,9	53.885	20,8
A CHOUSA	RIBADEO	36	4,3	57.758	20,8
FERREIRO	MONTERROSO	31	3,8	47.287	20,8
CASILMOURE	ANTAS DE ULLA	41	2,7	44.389	20,8
PAZO DE EIRAS	POL	43	2,8	40.888	20,8
CASA CORDEIRO	O CORGO	7	3,9	49.827	20,7
AGUSTÍN	SARRIA	33	2,9	43.396	20,7
BALTAR	CHANTADA	32	3,3	45.064	20,7
PORTELA RIVAS	POL	30	3,4	45.758	20,7
CHINTO	CARBALLEDO	15	4,7	61.002	20,6
PETEIRA	CASTRO DE REI	70	3,6	51.677	20,6
RÍO	CASTROVERDE	43	3,4	45.302	20,6
XUSTO	CASTRO DE REI	62	3,2	48.107	20,6
RUBIÑOS	POL	37	3,1	45.501	20,6
BACORELLE	PARADELA	29	3,4	49.261	20,5
CASA MELCHOR	MONTERROSO	61	3,2	43.597	20,4
CEDRÓN	LUGO	16	4,7	57.314	20,4
CASA REIGADA	CASTRO DE REI	130	2,9	41.710	20,3
MENORA	COSPEITO	24	2,7	41.182	20,3
CASANOVA	BALEIRA	18	3,5	48.467	20,3
LODEIRO	TRABADA	59	3,3	42.947	20,3
CASA DE FONTELA	A PASTORIZA	17	3,2	40.958	20,3
COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS	85	3,3	44.441	20,3
HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA	59	3,3	45.045	20,3
MUÍÑOS	A PASTORIZA	33	3,1	43.621	20,2

12.5. Melloras ganderías por produción por día de vida

Gandería	Concello	Baixas	NP	Leite	Leite/día
GRANXA CAPADOR	A PONTENOVA	31	3,2	44.088	20,2
A LAGOA SERABEL	XERMADE	30	3,0	42.830	20,2
PENENZA	O PÁRAMO	38	3,5	49.807	20,2
ELVA	COSPEITO	6	3,2	44.199	20,2
A CAMPIÑA	PORTOMARÍN	107	2,9	42.369	20,2
CONTARELO	RIBADEO	20	3,5	45.705	20,1
ALAMBRERO	RIBADEO	27	3,3	45.558	20,1
ROMEPÉN	SARRIA	84	3,2	42.998	20,1
DORNA	LUGO	75	3,3	46.261	20,1
CASA FONTES	SARRIA	12	3,1	41.230	20,1
VILAR	CASTROVERDE	45	3,2	43.051	20,1
AREALBA DE SANTABALLA	VILALBA	39	3,6	46.657	20,0
CHUSCO	RIBADEO	16	3,4	45.874	20,0
CASA DA PENA	CHANTADA	13	3,8	51.518	20,0
CAS DE PEDRO	CARBALLEDO	24	3,8	55.345	20,0
O CHAELO	TRABADA	15	4,1	49.972	20,0
CASAS DE BARBADELO	SARRIA	11	3,9	47.119	20,0

13. RECONTO DE CÉLULAS SOMÁTICAS

O reconto celular é un indicador da saúde do ubre das vacas: a menor reconto, mellor saúde do ubre. Esta información é cada día máis importante, xa que as novas esixencias relativas ao uso de antibióticos obrigan a variar as pautas de secado que se viñan realizando; así, cada vez é máis necesario coñecer a situación do ubre de cada vaca e a información de Control Leiteiro constitúe unha fonte inmejorable de información, xa que nos ofrece información todos os meses.

Esta información envíaselle ao gandeiro mediante os seguintes medios:

- SMS o mesmo día da análise
- E-mail co informe mensual
- Web do Cegacol
- App para móbil

O reconto celular pode ser medido como células/ml, o que normalmente se coñece como RCS (reconto de células somáticas) ou como puntuación lineal. A puntuación lineal (PL) é unha transformación logarítmica do reconto de células somáticas que nos permite facer medias de valores cunha dispersión tan ampla coma o reconto celular, con vacas de 10.000 ata 10.000.000 de células somáticas nun mesmo control e nunha mesma gandería.

Táboa de equivalencias entre PL e RCS

RCS	50	100	200	400	800	1.600	3.200	6.400
PL	2	3	4	5	6	7	8	9

No informe anual de Control Leiteiro inclúese un seguimento do reconto celular a nivel de gandería, antes e despois do período de secado, para facer un seguimento tanto das taxas de curación coma de novas infeccións. Do mesmo xeito, no informe mensual indícase o reconto celular do último control do parto anterior, nas vacas de primeiro control tras un novo parto.

Os datos medios da provincia de Lugo no ano 2023 foron os seguintes:

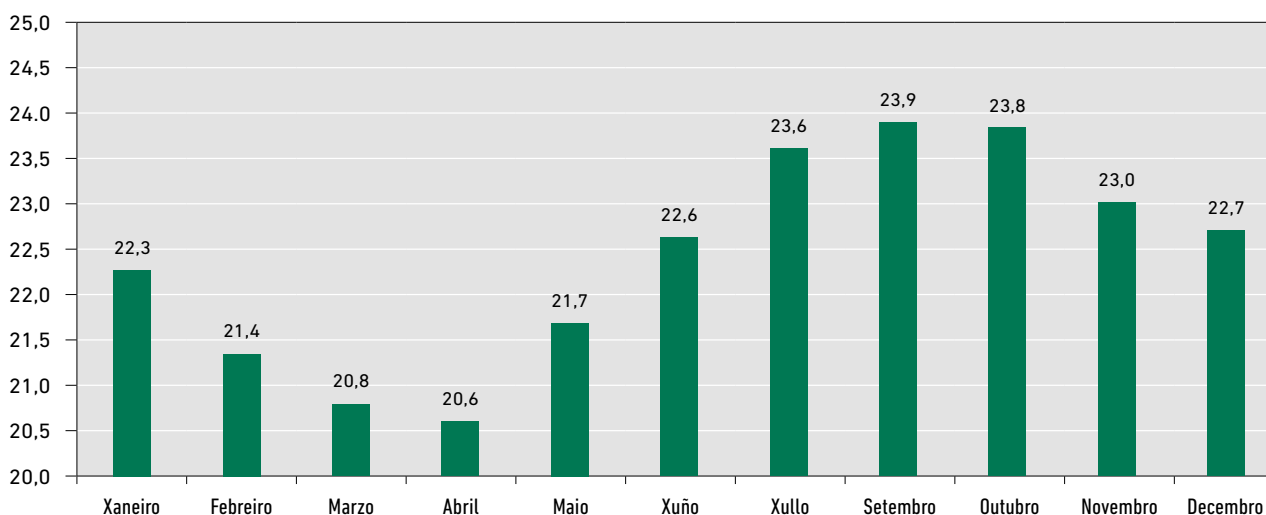
- Porcentaxe de vacas cun RCS elevado ao secado. .... 25 %
- Porcentaxe de vacas curadas ao secado ..... 63 %
- Porcentaxe de novas infeccións tras o secado ..... 21 %
- Porcentaxe de primíparas cun RCS elevado ao parto ..... 15 %

Neste informe anual, ademais do valor para cada explotación, aparecen os valores medios da provincia, o que pode servir de referencia para avaliar o programa de control de mamite da nosa explotación.

13. RECONTO DE CÉLULAS SOMÁTICAS

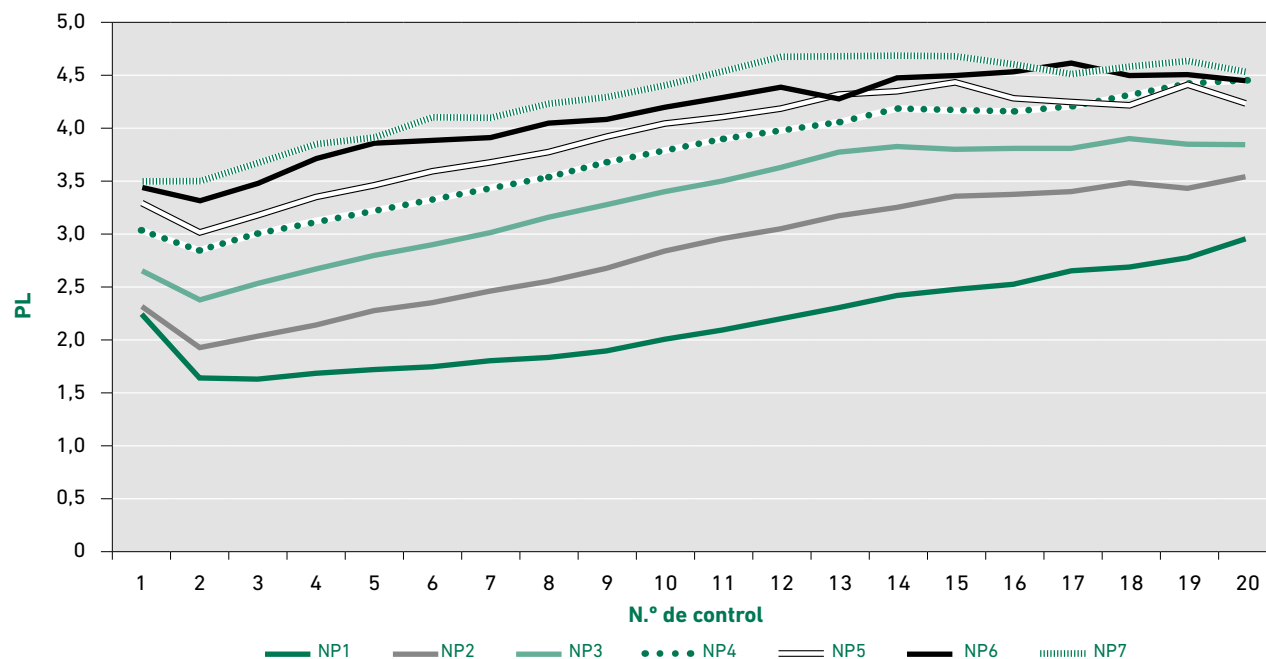
Análise da PL en función do mes de control

Porcentaxe de mostras cunha PL maior de 4 (equivalente a máis de 200.000 cel./ml)

No ano 2023 a variación estacional mostra unha certa repunta no verán e no outono.

O reconto celular varía en función do número de parto e cos días en leite, tal e como se aprecia no seguinte gráfico:

O valor da PL aumenta ao longo da lactación e co número de parto da vaca.

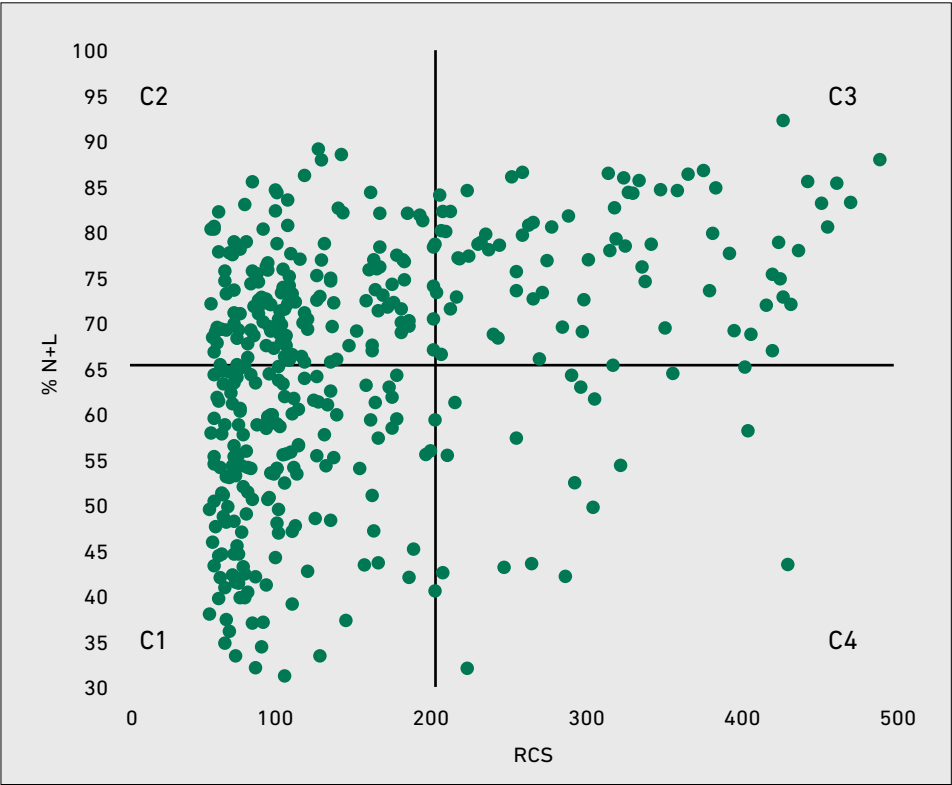

13.1. Reconto celular diferenciado

As células somáticas están formadas por leucocitos e células epiteliais, os primeiros, á súa vez, podemos dividi-los entre neutrófilos, polimorfonucleares, linfocitos e macrófagos. O Control Leiteiro quiere ir un paso máis; así, en colaboración co Ligal nun grupo de 250 explotacións, entre as que se inclúen aquelas que recollen datos complementarios de enfermidades próximas ao parto, estamos determinando a porcentaxe que representan sobre o total do reconto o grupo de neutrófilos, polimorfonucleares e linfocitos.

Por tanto, as vacas en función desta porcentaxe e do valor de reconto celular podemos clasificalas tomando como puntos de corte 200.000 RCS e o 65 % de neutrófilos e linfocitos, de xeito que formamos 4 cuadrantes:

- C1: vacas sas
- C2: infección subclínica
- C3: infección activa
- C4: infección crónica

Cando o reconto celular é alto, xa sabemos que temos un problema, pero con esta información queremos cen-trar a atención sobre o cuadrante C2, cun reconto celular baixo, pero cunha elevada porcentaxe de neutrófilos e linfocitos. Segundo os primeiros estudos, indica unha reacción do sistema inmunolóxico, aínda que o reconto celular total non sexa moi elevado. Isto significa que serían vacas que se deben que observar, pois pode que nos seguintes días sufran unha infección activa: por isto son as que se marcan no informe mensual.

13.2. Mellores explotacións por reconto celular medio

Ao igual que se publican as listaxes das mellores ganderías por produción ou por cualificación morfolóxica, manter unha boa saúde no ubre das vacas tamén é un mérito que hai que salientar, xa que é froito dun bo manexo e dunhas rutinas de muxido axeitadas.

A continuación, relaciónanse as explotacións cun valor de puntuación lineal igual ou inferior a 2, como valor medio das vacas controladas durante o ano 2023.

Gandería	Concello	PL	Leite	%Gr	%Pt	Mostras	Muxido
FERREIRO	CHANTADA	1,3	34,4	3,58	3,18	188	
MARIPEPA	CASTROVERDE	1,3	28,0	3,66	3,37	209	
XEMARE	XERMADE	1,4	30,7	4,08	3,39	498	
A CABADA	CHANTADA	1,4	27,3	4,29	3,34	467	
CASA BEA	COSPEITO	1,4	35,4	3,77	3,51	543	
CASA DON MANUEL	SARRIA	1,5	39,3	4,27	3,42	1349	
CASA DE BAIXO	CHANTADA	1,5	31,5	3,85	3,25	566	
CASA DE ZOQUEIRO	LUGO	1,5	33,2	4,38	3,41	517	
CELOIRAS	SAMOS	1,5	40,2	3,85	3,61	635	R
PRADEDA POZO	GUNTÍN	1,5	40,1	3,95	3,47	628	
CASA DAS CRUCES	CASTROVERDE	1,6	30,6	4,04	3,19	230	
CASA DA MÁMOA	O PÁRAMO	1,6	20,4	4,08	3,29	427	
PATORNA	SARRIA	1,6	30,7	3,83	3,29	251	
CHOUA	O CORGO	1,6	34,6	3,64	3,53	706	
ACILLEIROS	CARBALLEDO	1,6	34,2	3,05	3,55	598	
RAMÍREZ	POL	1,6	25,3	3,85	3,25	320	
CASA QUEIROGA	O PÁRAMO	1,6	39,4	3,97	3,43	695	R
NANDULFE	CHANTADA	1,6	35,0	3,55	3,38	518	
CASA VIDAL	PALAS DE REI	1,6	36,0	4,15	3,51	483	
A LAGOA SERABEL	XERMADE	1,6	44,1	3,90	3,43	656	R
ZORRO	SARRIA	1,6	46,6	3,46	3,42	311	
ENRIQ Y CLARA	PORTOMARÍN	1,6	34,1	3,73	3,37	631	
LEJO RIVAS	A PASTORIZA	1,6	37,0	4,00	3,49	565	
LANZOS	TRABADA	1,6	38,7	3,96	3,47	505	
ANDRADE	LUGO	1,6	33,6	4,79	3,46	956	
CASA DE OTERO	GUITIRIZ	1,6	27,8	4,01	3,37	257	
CASA DA ROXA	LUGO	1,6	32,5	3,79	3,49	258	
GRANJA SARA	LUGO	1,7	40,8	3,97	3,61	322	
CASA DE FONTELA	A PASTORIZA	1,7	39,4	3,76	3,41	415	
MANUELA NOGUERO	CHANTADA	1,7	26,2	3,75	3,51	139	

13.2. Mellores explotacións por reconto celular medio

Gandería	Concello	PL	Leite	%Gr	%Pt	Mostras	Muxido
FINCA SUATORRE	CHANTADA	1,7	36,0	3,74	3,54	561	
CASA MENÁN	BALEIRA	1,7	24,6	3,90	3,29	405	
CASAS DE BARBADELO	SARRIA	1,7	38,0	3,31	3,49	422	
CERVELA	A POBRA DO BROLLÓN	1,7	31,2	2,75	3,58	859	
NOVO CASTRO	COSPEITO	1,7	35,1	5,06	3,59	1240	
PAZO DE EIRAS	POL	1,7	42,5	4,04	3,32	1547	3x
ANXEL	CHANTADA	1,7	23,0	4,24	3,36	363	
CASA CARBALLAL	CASTRO DE REI	1,7	40,1	4,00	3,50	420	
GRANXA GÓMEZ	O CORGO	1,7	33,6	4,52	3,40	453	
CASA DA COVA	XERMADE	1,7	21,0	3,89	3,12	174	
ARDILLEIROS	CASTRO DE REI	1,7	33,4	4,20	3,47	539	
CASA NILO	TABOADA	1,7	39,6	3,62	3,44	436	
CASA GRANDE	O Saviño	1,8	35,0	3,93	3,29	779	
MONTES	GUITIRIZ	1,8	25,1	3,95	3,40	408	
CASA ROXA	LUGO	1,8	40,5	3,76	3,42	714	R
CASA ZOQUEIRO	SARRIA	1,8	35,6	4,29	3,48	1041	
LACPI	SARRIA	1,8	37,6	4,71	3,57	1009	
CASA PENEDO	SARRIA	1,8	34,7	3,92	3,39	133	
VILABOA	CASTROVERDE	1,8	38,5	3,63	3,33	501	
FERREIRO	MONTERROSO	1,8	39,2	4,85	3,47	964	
FERNANDO	ABADÍN	1,8	22,3	3,89	3,11	491	
QUINTIÁN	O PÁRAMO	1,8	34,0	4,18	3,64	680	R
LAGOA	CHANTADA	1,8	33,8	4,13	3,83	673	
VEIGARÍA	O INCIO	1,8	36,6	3,95	3,50	668	R
RÍO	CASTROVERDE	1,8	43,8	4,23	3,32	1197	
MAREY CASTRO	POL	1,8	38,3	4,83	3,33	506	
AMADOR	CASTRO DE REI	1,8	32,8	4,13	3,37	260	
O EIXIDO	CHANTADA	1,8	20,5	3,32	3,02	266	
CASILMOURE	ANTAS DE ULLA	1,8	41,7	3,21	3,39	779	
COSME	VILALBA	1,8	27,9	3,94	3,36	624	
CASA MEILÁN	SARRIA	1,8	31,2	3,94	3,43	481	
CANCELA	SARRIA	1,8	38,9	4,26	3,34	419	
CASTRILLÓN	FRIOL	1,8	32,8	3,86	3,59	400	
OLALLA	POL	1,8	34,3	4,13	3,50	1290	3x
TOUZA	CHANTADA	1,8	36,8	3,51	3,48	928	

13.2. Mellores explotacións por reconto celular medio

Gandería	Concello	PL	Leite	%Gr	%Pt	Mostras	Muxido
CASA ESTANQUEIRO	PARADELA	1,8	33,0	3,73	3,33	796	
DA BOUZA	A PASTORIZA	1,8	20,0	3,91	3,32	108	R
CASA DO CAMPO	GUNTÍN	1,8	29,5	4,57	3,48	602	
CABADO	VILALBA	1,8	34,5	5,09	3,46	863	
FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA	1,8	43,2	4,19	3,49	1043	R
CASA LOURES	FRIOL	1,8	25,0	4,30	3,56	309	
CASA FONTES	SARRIA	1,8	39,0	3,46	3,27	381	
PERNAS E TABOADA	VILALBA	1,8	34,5	2,66	3,40	364	
VARELA	POL	1,8	18,4	3,34	3,05	232	
VEIGUELA	RIBADEO	1,9	37,5	4,55	3,45	929	
FEIROBAL	CASTROVERDE	1,9	30,7	3,14	3,43	731	
OUTEIRO	PORTOMARÍN	1,9	35,5	3,69	3,53	648	
CARTEIRO TRASAR	CARBALLEDO	1,9	35,0	3,97	3,38	577	R
BAIXO HOLSTEIN	SARRIA	1,9	40,3	4,39	3,43	986	
A COSTA	FRIOL	1,9	22,7	3,70	3,19	388	
RUBIÑOS	POL	1,9	42,5	4,15	3,28	890	
CARRANCÁN	CHANTADA	1,9	27,5	3,96	3,71	345	
SEARA	LUGO	1,9	37,0	3,69	3,40	673	
COSTUREIRO	O CORGO	1,9	34,4	3,68	3,34	517	
MORADO	GUITIRIZ	1,9	38,7	3,73	3,48	2286	3x
XAN NOVO VILELA	OUTEIRO DE REI	1,9	36,4	3,54	3,33	1107	3x
VILA DE TRES	SARRIA	1,9	28,1	3,88	3,38	315	
OS PARENTES	CARBALLEDO	1,9	34,4	4,49	3,41	2069	
CASA CABO	PARADELA	1,9	27,8	3,94	3,29	266	
CASA MACHIÑO	GUITIRIZ	1,9	31,8	3,99	3,65	893	
FLORIDA	PALAS DE REI	1,9	40,6	4,25	3,56	1285	R
CASA NOGUEIRA	O Saviño	1,9	33,9	4,58	3,53	673	
LÓPEZ Y TOUBES	O Saviño	1,9	31,0	3,48	3,44	1060	
JOSJARA	BALEIRA	1,9	35,2	4,61	3,58	1321	
CASA GALÁN	CASTRO DE REI	1,9	31,7	4,13	3,49	274	
CASA DE BISPO	CHANTADA	1,9	33,5	2,98	3,61	604	
CASA DE ROSINA	PALAS DE REI	1,9	33,8	3,47	3,56	402	
CONTARELO	RIBADEO	1,9	38,0	3,86	3,50	587	
O PACIO	CASTROVERDE	1,9	24,5	4,23	3,48	233	
CASA ROXA	PALAS DE REI	1,9	36,2	4,10	3,46	945	

13.2. Mellores explotacións por reconto celular medio

Gandería	Concello	PL	Leite	%Gr	%Pt	Mostras	Muxido
RIGUEIRO REY	A PASTORIZA	1,9	37,4	3,32	3,54	921	
FONFRIA	POL	1,9	33,0	3,77	3,51	676	
A PENELA	O PÁRAMO	1,9	34,6	3,77	3,60	1346	R
PAZO	PALAS DE REI	1,9	40,0	3,71	3,43	664	R
FERREIRO	COSPEITO	1,9	31,4	2,92	3,55	575	
FONTAO	A PASTORIZA	1,9	30,3	4,12	3,59	665	R
CASA PAJÓN	GUNTÍN	1,9	31,6	3,77	3,55	431	
CASA ARNADE	MONTERROSO	1,9	35,4	3,96	3,49	328	
CASA FERREIRO	O CORGO	1,9	32,0	3,64	3,50	579	
CASTRO PAZ	GUITIRIZ	1,9	35,0	4,49	3,51	761	
CASA PENELAS	GUNTÍN	1,9	39,6	3,69	3,57	4099	3x
GRANXA ALMUÍÑA	TABOADA	1,9	28,0	3,66	3,18	187	
CASA GAROLO	GUITIRIZ	1,9	33,6	3,78	3,33	350	
A FONTE	A PASTORIZA	1,9	34,3	4,75	3,46	952	
CASA DE LAMEIRO	GUITIRIZ	2,0	23,4	3,94	3,40	407	
VEIGUINA	OUTEIRO DE REI	2,0	22,1	3,86	3,26	322	
CASA HOSPITAL	SARRIA	2,0	34,7	3,06	3,40	389	
MADRA	CASTRO DE REI	2,0	42,4	3,77	3,43	702	R
CASA CORDEIRO	O CORGO	2,0	35,5	3,36	3,41	263	
FORZAS	ANTAS DE ULLA	2,0	37,2	3,99	3,40	643	R
CASA DE JESÚS	O PARAMO	2,0	30,2	4,01	3,43	374	
RIAZÓN	TABOADA	2,0	34,6	2,43	3,42	425	
OS PENEDOS	A PASTORIZA	2,0	39,8	3,88	3,41	4185	
CASA FERREIRO	FRIOL	2,0	38,7	3,96	3,46	556	R
CASA SALU	GUITIRIZ	2,0	30,5	3,49	3,30	567	
CASA PACIO	SAMOS	2,0	34,3	2,69	3,53	250	
PENELAS	CASTRO DE REI	2,0	35,7	3,78	3,31	423	
CASA DE XACOBÉ	GUITIRIZ	2,0	28,8	3,93	3,43	327	
PIREIRO	PORTOMARÍN	2,0	33,8	3,64	3,45	189	
DO LANCERO	CHANTADA	2,0	39,0	2,93	3,24	408	
CASA FIDEL	CASTRO DE REI	2,0	33,5	3,53	3,21	436	
SAAVEDRA	SARRIA	2,0	30,6	4,43	3,47	353	
OS CARRÍS	FRIOL	2,0	37,3	3,86	3,42	1958	R
GARCÍA VIÑA	FRIOL	2,0	29,4	4,01	3,35	303	
O RECANTO	VILALBA	2,0	34,9	4,31	3,35	2253	

Gandería	Concello	PL	Leite	%Gr	%Pt	Mostras	Muxido
PÉREZ	LANCARA	2,0	32,2	5,12	3,49	624	
CASA VEIGA	CARBALLEDO	2,0	36,4	3,55	3,19	224	
CASA DE COTOBADE	CHANTADA	2,0	23,7	3,05	3,45	349	
AGRELOS	CASTRO DE REI	2,0	30,7	3,72	3,31	530	
LAMA DE CIMA	GUNTÍN	2,0	33,1	3,62	3,51	1161	
FIEITOSO	CASTRO DE REI	2,0	34,6	3,94	3,52	662	
VEGA	CASTRO DE REI	2,0	40,5	3,84	3,44	589	R
FONTELLADA	PORTOMARÍN	2,0	34,1	3,94	3,39	530	R
CASA DE LEONARDO	A PASTORIZA	2,0	36,0	4,13	3,47	548	
CASA BARRIO	SARRIA	2,0	28,6	3,32	3,42	330	
CASA DO MUÍÑO	CASTRO DE REI	2,0	34,9	4,19	3,52	364	
FERNÁNDEZ SECO	A PASTORIZA	2,0	35,6	4,01	3,45	615	
VAL DE MUÍÑOS	O SAVIÑAO	2,0	37,8	4,21	3,45	2290	3x
ROIBAS SAN CLODIO	BEGONTE	2,0	36,5	5,16	3,47	575	
CHINELO	RIBADEO	2,0	37,7	4,42	3,47	914	
CHINTO	CARBALLEDO	2,0	35,6	3,89	3,50	548	
ALVITE	A PASTORIZA	2,0	34,1	4,22	3,35	981	
CASA DE BAIXO	SARRIA	2,0	31,5	3,93	3,45	371	
CASA PEDRO	PARADELA	2,0	39,2	3,89	3,47	580	
GRANXA GRILO	BÓVEDA	2,0	36,5	4,17	3,43	611	
ANDURIÑA	BARREIROS	2,0	35,8	4,56	3,48	609	
CADENAS	CASTRO DE REI	2,0	40,1	3,58	3,20	1138	
CASA CHANCLEIRO	BARREIROS	2,0	27,3	3,91	3,24	214	
ANTONIO DA LAURA	COSPEITO	2,0	36,2	3,85	3,32	413	
LAMADORNA	O CORGO	2,0	24,6	3,55	3,45	433	
LENCE	CASTROVERDE	2,0	26,5	3,73	3,10	585	
CASA REIGADA	CASTRO DE REI	2,0	41,7	3,88	3,42	2253	3x
CASA BARANGUEIRA	COSPEITO	2,0	41,1	3,96	3,34	661	R
CIMA DE VILA	TABOADA	2,0	36,4	2,57	3,50	398	
VALDORRAMA	O SAVIÑAO	2,0	39,4	4,13	3,53	849	
GAY DE LAMELA	GUNTÍN	2,0	35,0	3,83	3,38	759	
OS ARROXOS	CASTRO DE REI	2,0	38,8	4,57	3,49	1427	3x
CAMPO	O CORGO	2,0	34,0	4,02	3,64	538	

14. LIBRO XENEALÓXICO

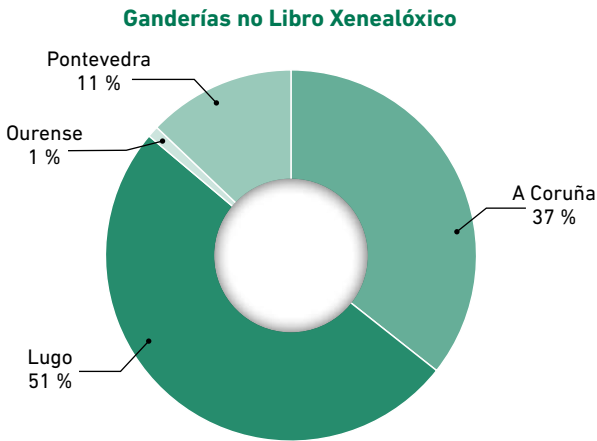
O Libro Xenealóxico é o que nos permite coñecer os ascendentes e descendentes dun animal, así como as súas características, dotándoos deste xeito dun valor engadido.

14.1. Animais inscritos no Libro Xenealóxico

Os animais inscritos no Libro Xenealóxico a 31 de decembro de 2023 segundo os datos da Federación Frisona Galega (Fefriga) en cada unha das provincias son os seguintes:

	Socios	Vacas	Animais
A Coruña	789	79.814	136.340
Lugo	1.093	89.865	148.227
Ourense	12	1.234	2.082
Pontevedra	243	17.112	27.033
Galicia	2.137	188.025	313.682

Porcentaxe que representa cada provincia:

14.2. Categorías dos animais no Libro Xenealóxico

O Libro Xenealóxico da raza frisoa consta basicamente dos seguintes tipos de rexistros:

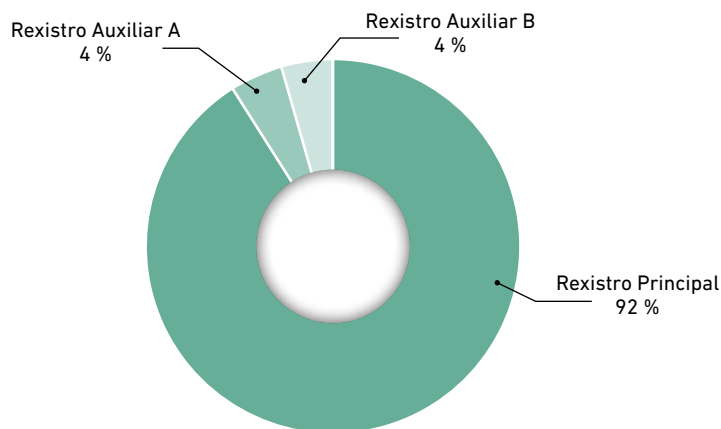
Rexistro Auxiliar A: femias que, cumprindo coas características raciais da frisoa, carecen de documentación que acredite a súa ascendencia. As lactacións destes animais non son subvencionadas, polo que non axudan a financiar o Control Leiteiro.

Rexistro Auxiliar B: femias fillas de vacas en Rexistro Auxiliar A e pai pertencente ao Rexistro Principal.

Rexistro Principal: animais cuxos pais e avós estean inscritos neste rexistro ou a nai no Rexistro Auxiliar B e o pai en Rexistro Principal.

14.2. Categorías dos animais no Libro Xenealóxico

Os animais da provincia de Lugo distribúense entre estas categorías nas seguintes porcentaxes:

Observamos como o 92 % dos animais pertencen ao Rexistro Principal.

Analizando a porcentaxe de animais en cada unha das categorías en función do ano de nacemento, obsérvase unha clara tendencia a diminuír a porcentaxe de animais no Rexistro Auxiliar. Esta diminución fíxose evidente na medida en que deixou de haber incorporacións masivas de novas ganderías engadidas ao Control leiteiro. Estas novas incorporacións rexistraban os seus animais no Rexistro Auxiliar (por non ter datos de xenealoxía).

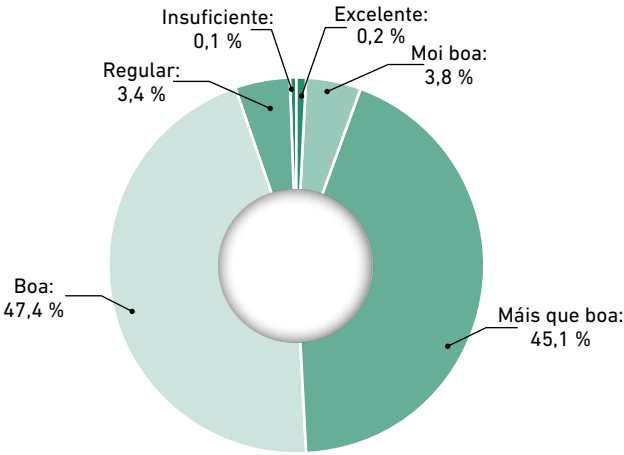
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	< 2016
Rexistro Principal	95,4	94,0	92,3	92,0	90,7	90,1	89,6	89,1	86,2
Rexistro Auxiliar A	1,2	1,9	3,6	4,3	5,3	6,1	6,7	6,9	8,9
Rexistro Auxiliar B	3,4	4,1	4,1	3,7	4,0	3,9	3,7	4,0	4,9

Os animais pertencentes aos Rexistro Principal e Rexistro Auxiliar B son cualificados polos técnicos de Conafe, logo de valorar as distintas partes do animal, chegando a un valor de cualificación final en función do cal o animal se asimila a unha ou outra categoría.

Categorías		Puntos
EX	Excelente	90 puntos ou máis
MB	Moi boa	85-89 puntos
BB	Máis que boa	80-84 puntos
B	Boa	75-79 puntos
R	Regular	70-74 puntos
IN	Insuficiente	60-69 puntos

14.2. Categorías dos animais no Libro Xenealóxico

Analizando os animais cualificados e vivos na provincia de Lugo en función da categoría de cualificación á que pertencen, temos:

Observamos que máis do 96 % dos animais pertencen a categoría “boa” ou “superior”, e son poucos os animais cunha morfoloxía inferior.

Porcentaxe de vacas de cada categoría segundo o ano de cualificación:

Categoría	2023	2022	2021	2020	2019	2018	<2018
Excelente EX	0,2	0,4	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
Moi boa MB	3,3	4,8	4,1	2,7	3,1	3,3	2,8
Máis que boa BB	40,4	46,4	46,0	42,3	44,2	40,6	43,1
Boa B	46,9	41,8	42,8	46,6	44,8	46,1	44,8
Regular R	4,0	2,4	2,4	2,7	2,8	3,9	3,0
Insuficiente IN	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	-	0,1

15. CUALIFICACIÓN MORFOLÓXICA

15.1. Ganderías cunha media de cualificación de 81 ou máis puntos

Gandería	Concello	Vacas	Puntos	Porcentaxe MB ou EX
BAIXO HOLSTEIN	SARRIA	82	88,79	100,0
MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS	94	88,67	100,0
CASEIRO DE ERNES	COSPEITO	48	85,06	64,6
PENA	BEGONTE	42	84,86	66,7
CASA PAÍNZA	O PÁRAMO	57	84,60	61,4
CASA CAPÓN	CHANTADA	42	84,40	54,8
CASA POZO	LUGO	87	83,40	33,3
CID	BARREIROS	76	83,39	34,2
CASA DO REGO	LÁNCARA	57	83,18	36,8
MAREY CASTRO	POL	47	83,13	38,3
REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA	195	83,09	32,8
BARREIRO BALTAR	A PASTORIZA	88	83,05	33,0
TÍO ANDRÉS	SARRIA	56	83,04	28,6
XUSTO	CASTRO DE REI	127	83,00	35,4
COSTUREIRO NOVA	SARRIA	55	82,95	30,9
CASA ANDRÉS	PORTOMARÍN	78	82,92	32,1
CASA LUCHANA	PORTOMARÍN	103	82,92	32,0
CONCHADOS	BEGONTE	61	82,89	32,8
CASILMOURE	ANTAS DE ULLA	48	82,83	27,1
GUEYLO HOLSTEINS	BARREIROS	33	82,70	24,2
FRUXINDE	PARADELA	66	82,67	24,2
AMARO	PARADELA	4	82,50	25,0
GRANXA VILA	LUGO	38	82,47	26,3
TEIXEIRO	A PASTORIZA	116	82,41	25,0
CABO DE VILA	SAMOS	114	82,32	22,8
LINA	TRABADA	44	82,27	25,0
ROMUALDO POUSADA	A PASTORIZA	46	82,24	23,9
CAMPOLONGO	CARBALLEDO	59	82,24	23,7
CASA GRANDE DE FENTE	MONTERROSO	36	82,22	22,2
CASANOVA	BALEIRA	54	82,20	25,9
NOVELLE	PARADELA	78	82,14	26,9
MASEDA	POL	65	82,14	18,5
FERMÍN	LÁNCARA	94	82,05	21,3

15.1. Ganderías cunha media de cualificación de 81 ou máis puntos

Gandería	Concello	Vacas	Puntos	Porcentaxe MB ou EX
RAMIL	O PÁRAMO	85	81,95	23,5
VALIÑOS	POL	85	81,94	17,6
PENA GUISANDE	O PÁRAMO	120	81,93	19,2
A LAGOA SERABEL	XERMADE	51	81,92	21,6
UNAI CELEIRO	LÁNCARA	34	81,88	11,8
LA NAVE	O CORGO	105	81,86	22,9
FELIPE	O CORGO	59	81,85	23,7
OS ARROXOS	CASTRO DE REI	116	81,84	17,2
QUINTIÁN	O PÁRAMO	53	81,83	15,1
CHUSCO	RIBADEO	86	81,83	15,1
CADENAS	CASTRO DE REI	95	81,81	12,6
VEGA	CASTRO DE REI	46	81,80	15,2
CASTRILLÓN	FRIOL	23	81,74	17,4
GRANJA ULLOA	MONTERROSO	50	81,72	16,0
RAXEIRAS	CHANTADA	53	81,70	18,9
CARTEIRO TRASAR	CARBALLEDO	46	81,70	13,0
MILLÁN	TABOADA	40	81,68	12,5
CASA DE POLO	BARREIROS	89	81,66	18,0
CASA GRANDE	O Saviño	57	81,65	10,5
FERREIRO	MONTERROSO	79	81,65	16,5
CASA DIMAS	MONTERROSO	34	81,62	8,8
PENELAS	CASTRO DE REI	36	81,61	5,6
VARELA	CASTROVERDE	54	81,61	18,5
CARREIRA	O INCIO	59	81,61	16,9
CAS DE PEDRO	CARBALLEDO	60	81,58	11,7
BREA	PARADELA	66	81,58	15,2
RAXINO	CHANTADA	38	81,55	18,4
CARBALLO GONZÁLEZ	A PASTORIZA	56	81,54	14,3
VILASILVESTRE	VILALBA	90	81,53	13,3
LACPI	SARRIA	68	81,51	17,6
A VEREDA	CASTRO DE REI	262	81,48	16,4
VARELA	TABOADA	38	81,47	13,2
GRANDE	RIBADEO	56	81,45	17,9
NEIFRA	MONDOÑEDO	21	81,43	14,3
CUIÑA	LUGO	53	81,38	11,3

15.1. Ganderías cunha media de cualificación de 81 ou máis puntos

Gandería	Concello	Vacas	Puntos	Porcentaxe MB ou EX
GRANXA VÁZQUEZ	LUGO	24	81,38	8,3
CASA DA MÁMOA	O PÁRAMO	33	81,36	21,2
LÓPEZ ZOLLE	PARADELA	147	81,35	10,2
FIDALGO DE STA. ICÍA	SARRIA	38	81,34	7,9
CARBALLO DE BAIXO	SARRIA	12	81,33	16,7
LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA	141	81,33	17,0
GINZO VALE	BARREIROS	48	81,29	4,2
CONDÓN	LÁNCARA	42	81,29	14,3
CASA DE FONTELA	A PASTORIZA	33	81,27	12,1
CASTROFER	LUGO	34	81,26	14,7
COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS	210	81,26	11,0
CASA GALLARDO	GUNTÍN	50	81,24	6,0
A CAMPAZA XANA STAR	CHANTADA	136	81,22	11,0
CAPON ARIAS	SAMOS	33	81,21	15,2
GAINAS	TRABADA	82	81,21	11,0
CASA VEIGA	CARBALLEDO	18	81,17	11,1
NEIRAS	SARRIA	45	81,16	4,4
MONASTERIO	TRABADA	52	81,15	7,7
VILAR ALAXE	CASTRO DE REI	235	81,11	5,1
LAR DE GRACOZA	COSPEITO	63	81,10	3,2
PROVISOR	FRIOL	45	81,07	8,9
CASA GUEIMOLO	MEIRA	52	81,04	9,6
SAN JUAN	O CORGO	31	81,00	9,7
CASA GABINO	FRIOL	79	81,00	12,7

15.2. Vacas de primeiro parto cualificadas MB 86 ou máis durante o ano 2023

Vacas vivas a 31-12-2023 que non volveron ser cualificadas neste ano, ordenadas polo código de gandería.

Vaca	Puntos	Nada	Gandería	Concello
A CHOUA NIGHTKING 0074	86	01/02/2021	A CHOUA	RIBADEO
MANTOÑO TATOO PRECIOUS	86	13/08/2020	GRANDE	RIBADEO
BARREIRO DISCJOCKEY NAIARA	86	09/09/2020	BARREIRO BALTAR	A PASTORIZA
CASANOVA EXODUS 60	86	20/08/2020	CASANOVA	BALEIRA
MANTOÑO ATWOOD ROSEALBA	87	26/10/2019	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS

15.2. Vacas de primeiro parto cualificadas MB 86 ou máis durante o ano 2023

Vaca	Puntos	Nada	Gandería	Concello
MANTOÑO HIGH OCTANE ELSIE	87	10/02/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO UNIX ABRACADABRA ET	87	23/05/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO DOORMAN DALISHA	87	24/06/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO HANIKO DUNBELLA	88	01/07/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO CRUSHTIME PROZZINE	86	06/07/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO WARRIOR LUDMILA ET	86	10/07/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO HANIKO VIKA	88	05/09/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO MASTER PAMMY	87	15/09/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO UNIX DOMINIKA	87	16/09/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO DOORMAN GINY	86	19/09/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO KING DOC DULCINEA	87	01/10/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO MOOVIN AITANA ET	87	23/10/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO ARMANI LUXYNA	86	27/10/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO CHIEF CLAUMELA	86	10/11/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO UNIX BRITTANY ET	87	23/10/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO UNSTOPAB. CHASETA RED	87	25/12/2020	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO UNIX DILIENA	87	20/01/2021	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO KING DOC AUDRINA	86	06/03/2021	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
REY 1066 CHIEF BRUNA	87	01/05/2021	REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
REY 1067 MOOVIN YUMI ET	86	01/05/2021	REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
TEIXEIRO HARLEY DANSELIÑA	86	01/04/2021	TEIXEIRO	A PASTORIZA
ROANNE 0977	86	14/07/2020	CASA CARBALLO	POL
CID THUNDER STORM T UREA	86	14/12/2020	CID	BARREIROS
LUCHANA NISSAN 3027	86	27/06/2020	CASA LUCHANA	PORTOMARÍN
GUEIMOLO CEO MARTINA 9283	86	15/01/2021	CASA GUEIMOLO	MEIRA
CAPON-HOLSTEIN TAKEOFF PIERA	86	02/01/2020	CASA CAPÓN	CHANTADA
CAPON-HOLSTEIN CITIZEN NORA	86	24/03/2020	CASA CAPÓN	CHANTADA
CAMPA KING DOC 9609	87	04/10/2020	PENA	BEGONTE
PENA DIAMONDBACK ATWOOD 4220	86	17/10/2019	PENA	BEGONTE
PENA MERIDIAN SEAVER 4232	86	06/01/2020	PENA	BEGONTE
VARELA GENIAL 2331	86	11/08/2020	VARELA	CASTROVERDE
CASEIRODERNES LAMBDA AT.ROBIN	86	24/04/2021	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
JOSEFA COIRA LUZON TATY	86	24/01/2021	JOSEFA COIRA LÓPEZ	COSPEITO
VILAR-ALAXE RIDGELINE 15545820	86	05/12/2020	VILAR ALAXE	CASTRO DE REI
XUSTO RONALD LISANDRA	87	25/10/2020	XUSTO	CASTRO DE REI

15.2. Vacas de primeiro parto cualificadas MB 86 ou máis durante o ano 2023

Vaca	Puntos	Nada	Gandería	Concello
XUSTO DATELINE ELISABETH	86	01/11/2020	XUSTO	CASTRO DE REI
COSTUREIRO RONALD NAGORE	86	13/10/2020	COSTUREIRO NOVA	SARRIA
BAIXO JACOBY BABILONIA II	87	14/02/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO EMILIO CINTIA	88	05/09/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO CRUSHTIME BARBARA	87	26/09/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO JACOBY LIZA	88	30/09/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO JACOBY LIZY	87	30/09/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO CRUSHABULL MARUXY	88	30/10/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO CRUSHTIME CINDERELLA ET	88	28/10/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO SIDEKICK IVORY	86	05/12/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO HANIKO BIBY	87	05/12/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO JACOBY PAUWY II	86	10/11/2019	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO HANIKO IVONNE	87	08/02/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO ARTIST BRITHNEY II	86	14/02/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO DEMPSEY IVANNA	87	06/05/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO JACOBY PATRICIA	87	10/05/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO TATOO MYSSY II	86	14/05/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO UPGRADE ATLEE ET	89	02/03/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO HANIKO LOANA	86	19/06/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO SKYHIGH MARUXYA	87	23/06/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO JACOBY MARY	86	16/07/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO ATWOOD MALENA VI ET	86	24/06/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO BAILY CHEN AZTECA	86	07/08/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO CROWN ROYAL MARLEN	86	14/02/2020	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
NOVELLE UNIX MINIS	86	12/03/2019	NOVELLE	PARADELA
MAYORDOMO EUGENIO 5552	86	10/02/2021	MAYORDOMO	CASTROVERDE
ENRIQUE DO COCHE LUSTER 1351	86	26/02/2021	ENRIQUE DO COCHE	CASTRO DE REI
POZOSAA EMILIO 9998 EMILY	86	31/08/2020	CASA POZO	LUGO
CELSO IMPERIAL 6283 VALERIA	86	28/09/2020	CELSO	GUITIRIZ
A VEREDA DISCJOCKEY VERTICE	86	01/03/2021	A VEREDA	CASTRO DE REI
A VEREDA ALLIGATOR TRAORET	86	18/03/2021	A VEREDA	CASTRO DE REI
A VEREDA ALTADATELINE PETUNIA	86	01/05/2021	A VEREDA	CASTRO DE REI
JBTOUTLEC MIR ROXO P	86	21/03/2021	A VEREDA	CASTRO DE REI
PEPSY 1945	86	24/10/2019	CASA PENELAS	GUNTÍN
VILARMOR CAYENNE NANCI	86	21/04/2020	A LAGOA SERABEL	XERMADE

15.2. Vacas de primeiro parto cualificadas MB 86 ou máis durante o ano 2023

Vaca	Puntos	Nada	Gandería	Concello
PAINZA ALTASPRING 2848 ALEGRIA	86	27/11/2019	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
PAINZA GUAY 2891 FLOR	86	05/12/2020	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
PAINZA CRUSBUL CHIRLA 1 FIV ET	87	10/01/2021	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
CONCHADOS OTHELLO 6840	86	04/06/2020	CONCHADOS	BEGONTE
OLALLA VP MOGUL LEIA	86	26/04/2020	OLALLA	POL
ROMUALDO NARCOS NARCA 7500	86	25/10/2020	ROMUALDO POUSADA	A PASTORIZA

15.3. Vacas Excelentes cualificadas en 2023

Vacas vivas a 31-12-2023, ordenadas polo código de gandería.

Vaca	Puntos	Nada	Gandería	Concello
A CAMPAZA KING ROYAL 6892	90	16/06/2018	A CAMPAZA XANA STAR	CHANTADA
MANTOÑO DOORMAN LEIA	91	30/10/2018	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO UNSTOPABULL LUXY RED	90	12/11/2018	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
MANTOÑO SID EXCEPTIONAL	90	20/09/2016	MANTOÑO HOLSTEIN	BARREIROS
REY 769 BRANY MERIDIAN	90	02/11/2016	REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
REY 814 BEEMER YURI	93	20/08/2017	REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
REY 747 JULY HIGH OCTANE	91	17/08/2016	REY DE MIÑOTELO	A PASTORIZA
TEIXEIRO DEFENDER LICOL ET	90	29/10/2016	TEIXEIRO	A PASTORIZA
MARQUET LAOS HIGH OCTANE	90	07/11/2016	CID	BARREIROS
CID DELTA MEGAN	90	29/04/2018	CID	BARREIROS
CID SHOPPING MAIKA	92	04/04/2014	CID	BARREIROS
CID JACOBY ANITA	90	16/12/2018	CID	BARREIROS
FERREIRO ABBOTT PROTONA	90	12/12/2017	FERREIRO	MONTERROSO
CASILMOURE VILAR ROJO 5964	90	12/04/2019	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
XERCAS CAV LAMAR CLEVER	90	13/10/2017	CAVADAS	XERMADE
REGO PEPPER LUCILLE 6296	91	24/10/2015	CASA DO REGO	LÁNCARA
XERCAS MISIONE 0609	90	04/12/2017	CASA PERNAS	XERMADE
PEDROLAS RENATO 9513	90	01/02/2018	PEDROLAS	CASTROVERDE
ARROXOS KIAN LANDRA	90	04/12/2015	OS ARROXOS	CASTRO DE REI
CASEIRODERNES SEAVER LIANA	90	02/12/2015	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
CASEIRODERNES ATWOOD LOTERIA	90	13/02/2016	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
CASEIRODERNES ABSOLUTE IRENE	91	29/03/2017	CASEIRO DE ERNES	COSPEITO
XUSTO BRADNICK MOTOROLA	91	05/07/2014	XUSTO	CASTRO DE REI

15.3. Vacas Excelentes cualificadas en 2023

Vaca	Puntos	Nada	Gandería	Concello
VENTURA DOORMAN BRUTA	90	22/03/2017	VALIÑOS	POL
TEIXEIRO SHARPE BETANIA	90	22/06/2017	PENA GUISANDE	O PÁRAMO
CARBALLO DE BAIXO TORREL FRESA	90	05/04/2016	PENA GUISANDE	O PÁRAMO
TIO ANDRES 234-8780 EPIC	90	22/09/2014	PENA GUISANDE	O PÁRAMO
ROMEPEN DERBI 247 0466	90	15/09/2017	ROMEPÉN	SARRIA
BAIXO BRADNICK MARUXY	92	20/05/2016	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO BRADNICK LOLY	92	10/06/2015	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO WILSON PATRI	90	15/11/2018	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO BYWAY BIBY	92	15/03/2017	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
BAIXO FRIST IVORIX	90	15/07/2017	BAIXO HOLSTEIN	SARRIA
FRUXINDE MCCUTCHEN 6465	91	01/02/2015	FRUXINDE	PARADELA
FRUXINDE GILLESPIY 6056	90	02/08/2017	FRUXINDE	PARADELA
2186 NINJA	90	19/12/2017	CASANOVA LATADAL	CASTROVERDE
POZOSAA KRUSADER 9450 XELA	90	02/04/2015	CASA POZO	LUGO
POZOSAA ATWOOD 7128 TAMARA	91	07/10/2013	CASA POZO	LUGO
POZOSAA DEMPSEY 0636 LUBITA	90	08/09/2016	CASA POZO	LUGO
CABO DE VILA SALT SERBIA	90	22/09/2016	CABO DE VILA	SAMOS
CABO DE VILA PEPPER CLASS	90	29/09/2016	CABO DE VILA	SAMOS
RAXEIRAS MERIDIAN 1681	91	05/01/2015	RAXEIRAS	CHANTADA
CASANOVA GOLDOURO CURUXA	90	20/02/2015	CASANOVA	SARRIA
TIO ANDRES KINGBOY 0201-277	90	16/06/2016	TÍO ANDRÉS	SARRIA
OLALA 3270	90	14/01/2018	A LAGOA SERABEL	XERMADE
KERGO OZALID 6818	91	27/08/2018	A LAGOA SERABEL	XERMADE
MANTOÑO ATWOOD FRIDOLINA	90	19/08/2018	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
PAINZA KINGBOY 4637 ESTELA	91	02/03/2017	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
PAINZA DELTA-LAMBDA 6459 CORA	90	29/08/2018	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
PAINZA GOLD CHIP 0445 TRINA ET	90	30/04/2015	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
ABOGADO SUPREM EDURNE 0025	90	22/03/2016	CASA ABOGADO	O CORGO
UNAI CELEIRO BRADNICK MAREA	90	27/09/2016	CONDÓN	LÁNCARA
OPALE 2996	90	15/03/2018	ROMUALDO POUSADA	A PASTORIZA

16. VALORACIÓN XENÉTICA

Co obxectivo de facilitar a selección dos mellores animais, Conafe elabora un índice de selección denominado Índice de Mérito Xenético Total (ICO), que combina os valores xenéticos de produción, morfoloxía e caracteres funcionais.

A partir do mes de xuño de 2023, o ICO ten unha nova escala. Así, para o cálculo tómasse como referencia o valor das vacas nadas dez anos antes, sumando a este valor 1.000 e cunha desviación típica de 100.

Os índices actualízanse dúas veces ao ano e publícanse nos meses de xuño e novembro; nesta Memoria son utilizadas as avaliacións de novembro de 2023.

16.1. Mellores ganderías por media de ICO

Relaciónanse as 100 mellores ganderías por media de ICO.

Gandería	Concello	Vacas	ICO	% importadas
AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA	69	1.171	12,0
CASA GABINO	FRIOL	100	1.161	-
ZORRO	SARRIA	38	1.159	-
CASA QUEIROGA	O PÁRAMO	84	1.158	-
AGUSTÍN	SARRIA	93	1.149	5,0
TEIXEIRO	A PASTORIZA	138	1.149	-
TÍO ANDRÉS	SARRIA	74	1.148	-
CASA BARANGUEIRA	COSPEITO	67	1.146	-
NOVO CASTRO	COSPEITO	141	1.144	-
LEBÓN	SAMOS	159	1.144	-
CASA COCHERO	GUITIRIZ	107	1.144	-
CASA CAETANO	COSPEITO	43	1.143	-
QUINTIÁN	O PÁRAMO	68	1.142	-
CASA DO REGO	LÁNCARA	78	1.140	-
MASEDA	POL	84	1.140	2,4
CASA DON MANUEL	SARRIA	140	1.140	-
LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA	162	1.138	-
CASA DE ZOQUEIRO	LUGO	48	1.138	-
CABANA	A PASTORIZA	397	1.138	-
CASANOVA	BALEIRA	70	1.138	-
LACPI	SARRIA	100	1.138	-
BERLAI	GUNTÍN	421	1.137	-
SEIXAS	TABOADA	223	1.137	-

16.1. Mellores ganderías por media de ICO

Gandería	Concello	Vacas	ICO	% importadas
CAVADAS	XERMADE	184	1.136	-
ROSENDE	GUNTÍN	71	1.136	-
HERBÓN NÚÑEZ	BARALLA	210	1.136	-
VEGA	CASTRO DE REI	59	1.135	-
NEIRAS	SARRIA	80	1.134	-
ROMEPÉN	SARRIA	197	1.134	-
LAR DE GRACOZA	COSPEITO	71	1.134	-
PAULINO	LÁNCARA	18	1.133	-
BARRIO	SARRIA	60	1.133	-
CADENAS	CASTRO DE REI	105	1.133	-
SAN MIGUEL	PALAS DE REI	244	1.133	8,5
TENDEIRO	O PÁRAMO	102	1.133	-
LÓPEZ ZOLLE	PARADELA	191	1.133	-
PENELAS	CASTRO DE REI	43	1.133	-
CAMPOLONGO	CARBALLEDO	82	1.132	-
MORADO	GUITIRIZ	204	1.132	0,9
PRADEDÁ POZO	GUNTÍN	61	1.131	11,7
PEDRÓN A PONTE	CASTRO DE REI	103	1.131	15,0
PORTALOUSA	XERMADE	115	1.131	9,0
CASA PEDRO	PARADELA	52	1.131	3,9
CASA ROMÁN	CASTROVERDE	150	1.130	-
GRANJA ULLOA	MONTERROSO	63	1.130	-
AS PANDAS	VILALBA	157	1.130	-
ACILLEIROS	CARBALLEDO	58	1.130	-
CASA ABOGADO	O CORGO	32	1.129	-
CASA DE FONTELA	A PASTORIZA	39	1.129	-
CASA DEVESA	MONFORTE	117	1.129	-
VILASILVESTRE	VILALBA	115	1.129	5,6
CASA PENELO	CASTROVERDE	30	1.129	-
VILAR ALAXE	CASTRO DE REI	273	1.128	-
GULDEIROS	COSPEITO	113	1.128	1,0
ESCALEIRA	SARRIA	181	1.128	-
XAN LÓPEZ	CASTROVERDE	26	1.128	-
GALÁN	A PASTORIZA	93	1.128	-
ÁLVAREZ	BALEIRA	31	1.128	-

16.1. Mellores ganderías por media de ICO

Gandería	Concello	Vacas	ICO	% importadas
ROMUALDO POUSADA	A PASTORIZA	52	1.128	49,0
ANDIÓN	POL	118	1.127	-
DO REI	A PASTORIZA	80	1.127	-
FONTELO DE BAIXO	GUNTÍN	81	1.127	20,3
MIGUEL DE LIÑARES	POL	48	1.127	21,7
LAMEIRO	CASTROVERDE	30	1.127	-
BALTAR	CHANTADA	105	1.126	-
CAS DE PEDRO	CARBALLEDO	89	1.126	-
GRANXA GRILO	BÓVEDA	57	1.126	-
BELLA	GUNTÍN	193	1.126	0,5
VILANOVA	CASTROVERDE	39	1.126	-
FONTEGRANDE	PORTOMARÍN	63	1.126	3,2
LAMELO	CASTROVERDE	16	1.125	87,5
EUTIQUIA	COSPEITO	15	1.125	-
CASA SENRA	OUTEIRO DE REI	66	1.125	7,6
COSTUREIRO NOVA	SARRIA	99	1.125	-
CASA CARBALLAL	CASTRO DE REI	41	1.125	-
PURUTU	CHANTADA	45	1.125	-
CANCELA	SARRIA	46	1.125	-
CASEIRO	A PASTORIZA	122	1.125	5,0
OUTEIRO	PORTOMARÍN	59	1.125	5,3
CASA PEREIRA	GUITIRIZ	59	1.125	-
CASA FIDEL	CASTRO DE REI	41	1.124	-
FÉLIX	GUNTÍN	70	1.124	21,5
LITO	POL	54	1.124	-
FERREIRO	COSPEITO	52	1.124	6,1
LUGAR DO MONTE	COSPEITO	100	1.124	-
CASA DA GRANDELA	CASTRO DE REI	94	1.124	8,7
CASA DO CABO	BALEIRA	113	1.124	3,6
REVOLTA	VILALBA	295	1.124	-
CHARENT	GUNTÍN	99	1.124	-
CASABELLA	POL	148	1.124	11,1
CASA MEILÁN	SARRIA	49	1.124	-
FINCA AGRUÑEIRAS	FRIOL	99	1.124	19,8
NOVO	CASTRO DE REI	70	1.124	-

16.1. Mellores ganderías por media de ICO

Gandería	Concello	Vacas	ICO	% importadas
CASA DO ALBAÑIL	O PÁRAMO	152	1.123	2,0
CASA MELCHOR	MONTERROSO	158	1.123	-
CASA ROXA	PALAS DE REI	75	1.123	-
REQUIÁN	PALAS DE REI	69	1.123	1,1
CARREIRA	O INCIO	67	1.123	-
VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN	195	1.123	-
OUTEIRO	CASTROVERDE	122	1.123	1,7
ARDILLEIROS	CASTRO DE REI	50	1.123	-
CASTELO	CASTRO DE REI	22	1.123	20,0
FERMÍN	LÁNCARA	122	1.123	23,3

Inclúese a porcentaxe de vacas importadas de cada gandería, dado que para estes animais a forma de cálculo do ICO difire da utilizadas para os animais nados na propia explotación.

16.2. Mellores vacas por ICO

Relaciónanse as 50 vacas con maior valor de Índice de Mérito Xenético Total, con ou sen proba xenómica e con parto.

Vaca	Nada	Fiab.	ICO	Gandería	Concello
CASAGABINO GING MIA FIV RED ET	22/11/2021	76	1.321	CASA GABINO	FRIOL
SAT AGOSTO DAR. CROWN SELMA ET	11/08/2020	78	1.302	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DAR. RAVE HOPE ET	30/07/2021	76	1.283	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DAR. SOLITAIR AVERY	11/05/2021	78	1.280	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DAR. GYWER SHANE	17/09/2021	80	1.278	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DAR CAPTAIN BETH ET	30/05/2021	76	1.274	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
TEIXEIRO GUARDIAN GUARDIA	29/07/2021	76	1.271	TEIXEIRO	A PASTORIZA
TEIXEIRO FREESTYLE FESTA	26/02/2022	76	1.270	TEIXEIRO	A PASTORIZA
JAIME GUAY 1195	17/06/2020	78	1.268	CASA JAIME	COSPEITO
AGUSTIN PALMER 2567	02/12/2021	80	1.267	AGUSTÍN	SARRIA
XERCAS CAV SENA SINGER 2666	01/11/2021	74	1.266	CAVADAS	XERMADE
ZOQUEIRO GUAY 4699 PILUCA	01/11/2021	78	1.263	CASA DE ZOQUEIRO	LUGO
QUEIROGA GIGI 2850 ET	04/11/2021	76	1.261	CASA QUEIROGA	O PÁRAMO
ZORRO ALTAZAZZLE MOSCU ET	29/06/2021	78	1.261	ZORRO	SARRIA
LODOS CAPTAIN MAR	14/12/2021	78	1.260	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DAR. MARILYN ET	20/08/2020	78	1.260	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA

16.2. Mellores vacas por ICO

Vaca	Nada	Fiab.	ICO	Gandería	Concello
XERC.CAV LITAGA GYWER 4143 RED	02/05/2020	78	1.260	CAVADAS	XERMADE
REDONDA RISTO 3735	22/12/2021	78	1.259	REDONDA	OUTEIRO DE REI
CASAGABINO SATURN PIRULETA	14/07/2020	80	1.259	CASA GABINO	FRIOL
F.RAPOSO ARISTOCRAT 3706 ET	16/05/2021	80	1.258	TEIXEIRO	A PASTORIZA
QUEIROGA GIO 6415	01/10/2021	78	1.257	CASA QUEIROGA	O PÁRAMO
REGO PALMER PEPPA 7124	24/09/2021	78	1.257	CASA DO REGO	LÁNCARA
QUEIROGA LINUX 2855	17/11/2021	76	1.257	CASA QUEIROGA	O PÁRAMO
GULDEIROS SALVUS 5838	07/02/2021	50	1.257	GULDEIROS	COSPEITO
JAIME NODI SATURN 1231 ET	28/09/2020	76	1.256	CASA JAIME	COSPEITO
TIO ANDRES EINSTEIN 2744-477	09/07/2021	48	1.255	TÍO ANDRÉS	SARRIA
CASAGABINO FREESTYLE XOUBA	06/02/2022	78	1.255	CASA GABINO	FRIOL
JAIME GIGI 1405 RED	05/12/2021	76	1.254	CASA JAIME	COSPEITO
ROMEPEN GYWER 545 1508	07/09/2021	76	1.253	ROMEPÉN	SARRIA
REGO SPORTING STEFFANY 7118 ET	14/07/2021	76	1.252	CASA DO REGO	LÁNCARA
ACILLEIROS KEY LETICIA	20/07/2021	78	1.252	ACILLEIROS	CARBALLEDO
CASAGABINO FREESTYLE TANXU	29/01/2022	76	1.252	CASA GABINO	FRIOL
NOVO HEROPLUS CELICA ET	24/08/2021	76	1.251	NOVO CASTRO	COSPEITO
JAIME FAVORITE 1412	16/12/2021	78	1.251	CASA JAIME	COSPEITO
6156 TOSCA ET	02/06/2021	78	1.250	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CASAGABINO LEVI TROULA FIV ET	12/10/2020	78	1.250	CASA GABINO	FRIOL
TEIXEIRO LAVONTE LASY ET	27/06/2020	80	1.250	TEIXEIRO	A PASTORIZA
0025 SOFIA RED ET	31/08/2021	76	1.249	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
MASEDA ZAREK 689 7603	05/10/2021	78	1.248	MASEDA	POL
SAT AGOSTO D. PROXIMO ANDRA ET	02/08/2021	76	1.248	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
VEIGUEIRO SOUND SYSTEM TROMPE	06/04/2021	50	1.248	COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS
QUEIROGA GIGI 2851 ET	05/11/2021	78	1.247	CASA QUEIROGA	O PÁRAMO
DON MANUEL DONSIMON 0502	05/10/2021	80	1.247	CASA DON MANUEL	SARRIA
LODOS CAPTAIN FONMIÑA	29/11/2021	76	1.247	SAT LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
LEBON GUAY DUDOSA 577	16/10/2020	82	1.247	LEBÓN	SAMOS
COCHERO ALTATOPSHOT VELA	27/12/2020	80	1.246	CASA COCHERO	GUITIRIZ
SAT AGOSTO DAR. ANIA RED ET	23/04/2020	76	1.246	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
VEIGUEIRO EUGENIO CHIRLA	26/03/2018	59	1.245	COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS
LEBON SALVAME SANTINA 591	21/12/2020	80	1.245	LEBÓN	SAMOS
SAN MIGUEL VIEWPOINT 304	28/07/2019	82	1.245	SAN MIGUEL	PALAS DE REI
FERREIRO SALVUS 30 ET	14/10/2019	80	1.245	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA

16.3. Mellores xovencas por ICO

Inclúe as 50 mellores femias por de Índice de Mérito Xenético Total, con ou sen proba xenómica, menores de 30 meses.

Nome	Nada	ICO	Proba	Gandería	Concello
CASAGABINO PRECISIO.MEI FIV ET	10/07/2023	1.382	G	CASA GABINO	FRIOL
CASAGABINO BORAX MIX RED	21/10/2023	1.332		CASA GABINO	FRIOL
SAT AGOSTO DAR. GAVINO MELODY	13/09/2023	1.324		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CASAGABINO GING MIA FIV RED ET	22/11/2021	1.321	G	CASA GABINO	FRIOL
SAT AGOSTO DA FRESTYLE LENA ET	22/05/2022	1.320	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DA FRESTYLE JUNE ET	16/05/2022	1.317	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CASAGABINO GINGER NAIGI	12/02/2023	1.311	G	CASA GABINO	FRIOL
SAT AGOSTO DAR. GLO REILLY RED	26/04/2023	1.310	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CASAGABINO ALLU MEL FIV RED ET	08/03/2023	1.310	G	CASA GABINO	FRIOL
SAT AGOSTO DADIRECT MISTICE ET	20/07/2022	1.309	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO SKYLINER HYSTERY ET	12/10/2023	1.306		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CABANA HYPNOTIC 2383	08/07/2023	1.306	G	CABANA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DAR SKYLINER AHSOKA	01/09/2023	1.306		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CASAGABINO FRESICIA FIV RED ET	01/07/2023	1.305	G	CASA GABINO	FRIOL
ROMEPEN FUGLEMAN 688 4938 ET	28/01/2023	1.304	G	ROMEPÉN	SARRIA
SAT AGOSTO PRECISION GYTHA ET	29/06/2023	1.304		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CREXAL GLADIUS 2512 ET	08/06/2022	1.303	G	CREXAL	A PASTORIZA
3STAR KANACHA RED	24/07/2022	1.301	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CHARENT GLADIUS 9344 FIV ET	16/04/2022	1.301	G	CHARENT	GUNTÍN
SAT AGOSTO DA RIDERCUP YRSA ET	11/06/2023	1.300		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DA RIDERCUP GYDA ET	18/06/2023	1.300		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
XACOBÉ DIRECTOR 5540	25/05/2023	1.299	G	CASA XACOBÉ	LUGO
ROMEPEN PINKFLOYD 738 7590	22/08/2023	1.299	G	ROMEPÉN	SARRIA
REGO GABRIELLE GATTY 7180	20/10/2023	1.298		CASA DO REGO	LANCARA
JAIME GLADIUS 1486 ET	21/05/2022	1.298	G	CASA JAIME	COSPEITO
SAT AGOSTO D FRESTYLE FEIFE ET	23/05/2022	1.298	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
RM MIRTHE	13/09/2022	1.297	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
ROMEPEN FREESTYLE 687 4937	28/01/2023	1.295	G	ROMEPÉN	SARRIA
COSTUREIRO AIRAS DUQUESA 5343	10/07/2023	1.294	G	COSTUREIRO	O CORGO
CASAGABINO FREEST. YUNA FIV ET	29/03/2022	1.294	G	CASA GABINO	FRIOL
CASAGABINO MIASK FIV RED ET	17/10/2023	1.293		CASA GABINO	FRIOL
5587 WEH BAILEY ET	25/06/2022	1.293	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
XERCAS CAV LITACHA CHAMPION	26/05/2022	1.292	G	CAVADAS	XERMADE

16.3. Mellores xovencas por ICO

Nome	Nada	ICO	Proba	Gandería	Concello
SAT AGOS GLOBED FREYDIS RED ET	06/06/2023	1.290		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOST SKYLINE TIANA RED ET	11/10/2023	1.290		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DA FOREMAN RILEY ET	15/03/2023	1.290	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO GLOBED MERIN RED ET	09/06/2023	1.290		AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
ROMEPEN GLOBAL 730 4980	26/07/2023	1.289	G	ROMEPÉN	SARRIA
SAT AGOSTO DAR LOVER SABELA ET	16/02/2022	1.289	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
CASAGABINO PRECISION ITZIAR	01/05/2023	1.288	G	CASA GABINO	FRIOL
CASAGABINO GINGER CASTAÑA	20/09/2022	1.288	G	CASA GABINO	FRIOL
QUEIROGA GIGI RED 2860 ET	13/01/2022	1.287	G	CASA QUEIROGA	O PÁRAMO
ROMEPEN FUGLEMAN 660 4132 ET	04/11/2022	1.287	G	ROMEPÉN	SARRIA
CREXAL BEACHBOY 2563 ET	15/10/2022	1.287	G	CREXAL	A PASTORIZA
PIÑEIRO GIGANTIC 8256	18/08/2023	1.286	G	CASA PIÑEIRO	SARRIA
SAT AGOSTO DAR. FUGLEMAN CERSH	14/09/2022	1.285	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
PIÑEIRO HOGAN 5176	09/07/2022	1.284	G	CASA PIÑEIRO	SARRIA
XACOBE DIRECTOR 2986	22/11/2022	1.284	G	SC CASA XACOBE	LUGO
SAT AGOSTO DAR. CAMELO FIEN	17/01/2023	1.284	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA
SAT AGOSTO DAR. RAVE HOPE ET	30/07/2021	1.283	G	AGOSTO DARRIBA	A PASTORIZA

16.4. Animais de alta valoración xenética

O 10 % dos mellores animais da raza segundo as avaliacións xenéticas poden optar a unha liña de seguro específica.

Seguro de explotacións de gando vacún de alta valoración xenética, comprendido no Plan de Seguros Agrarios Combinados.

Esta liña de seguro permite valorar de xeito diferenciado a aqueles animais que cumpren o requisito de ser de alta valoración xenética, coa conseguinte indemnización complementaria no caso de sinistro.

Valores unitarios máximos que se lles han de aplicar aos animais para os efectos do cálculo do capital asegurado:

	Reprodutoras	Recría
Razas non puras	1.156 €	578 €
Razas puras	1.420 €	710 €
Razas puras en Control Leiteiro oficial	1.700 €	850 €
Alta valoración xenética	2.495 €	1.247 €

Para considerar un animal de alto valor xenético, tense en conta se o seu índice xenético é de pedigree (con base nos índices dos país) ou é propio (calculado en base a súa cualificación morfolóxica e datos de lactacións propios ou das súas fillas). O baremo cambia en cada avaliación xenética, aumentando grazas ao progreso xenético.

Por outra banda, as ganderías que estean no grupo de mellores granxas por valor xenético medio a nivel nacional poderán incluír todos os seus animais, con independencia da idade e valor xenético, como animal de alto valor xenético.

Cómpre recordar que os valores correspondentes ao percentil 90 % varían cada vez que hai unha nova avaliación xenética, un feito que ten lugar dúas veces ao ano, en xuño e novembro, polo que a consideración de animal de alto valor xenético tamén cambia.

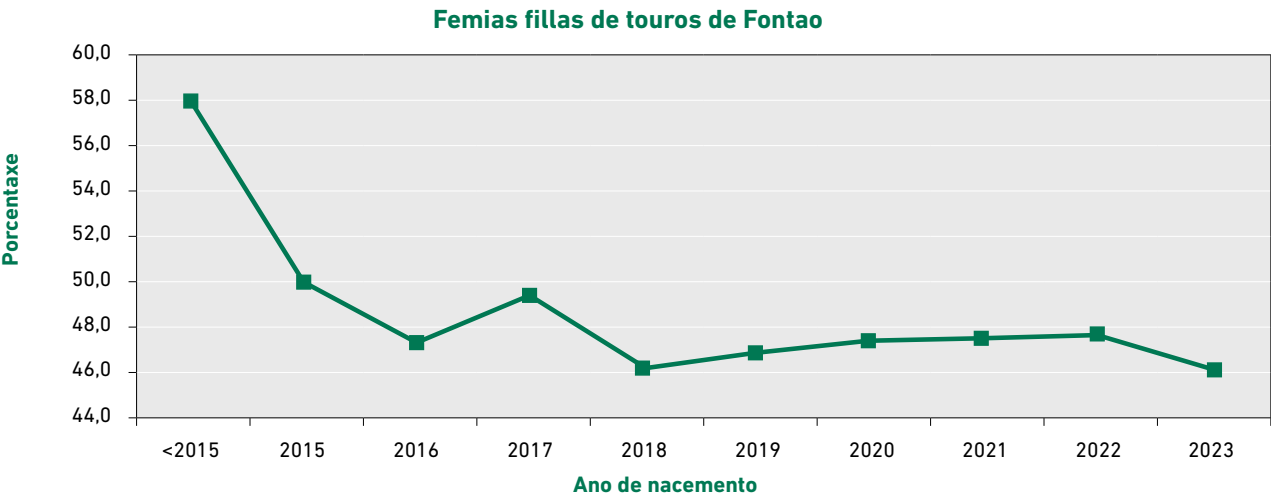
17. ESTUDO DAS FILLAS DE TOUROS DE XENÉTICA FONTAO

O centro de Xenética Fontao é unha empresa pública participada pola Administración, Acruga e Febriga, e é o maior centro nacional polo número de touros postos en testaxe e pola calidade dos seus sementais, na medida en que os touros ocupan os primeiros postos na clasificación nacional.

17.1. Datos xerais

Das femias en Control Leiteiro na provincia de Lugo a finais de 2023, 65.580 son fillas de touros de Xenética Fontao, o que representa o 47 % das femias vivas con pai coñecido.

Se analizamos estas femias en función do ano de nacemento, obtemos o seguinte gráfico:

GIGABALL

17.2. Producción das fillas de touros de Xenética Fontao

O 50 % das lactacións válidas con pai coñecido, rematadas en 2023, pertencen a vacas fillas de touros de Xenética Fontao.

A media de produción normalizada en vacas de primeiro parto na provincia de Lugo para o ano 2023 foi de 9.718 kg de leite. No seguinte cadro salientamos os touros con polo menos 50 lactacións de primeiro parto válidas rematadas en 2023 que superan a media da provincia:

Touro	NL	Leite	% Gr	% Pt
KYO	93	10.797	3,76	3,28
SUPERMARIO	101	10.410	3,84	3,24
SALARIO	427	10.243	3,93	3,36
SOLER	50	10.220	3,81	3,41
SALVATIER	94	10.176	3,90	3,43
SHARAD	52	10.175	3,27	3,16
GENIAL	681	10.134	3,97	3,35
GINGER	356	10.125	3,79	3,32
DONSIMON	580	10.121	3,76	3,36
SALVUS	206	10.039	3,74	3,30
BATTERY	57	10.038	3,99	3,24
RENAN	74	10.033	3,66	3,21
SALVAME	341	10.027	3,91	3,35
HIGHWAY	66	9.930	3,81	3,30
SALUD	69	9.929	4,07	3,31
SUPERTORO	244	9.893	3,73	3,27
VILARMOR	61	9.832	3,74	3,31
SANXURXO	233	9.826	3,66	3,24
GOAL	362	9.773	3,99	3,35
GIGASTAR	67	9.752	3,82	3,35

Mellores vacas por produción de 1.º parto fillas de touros de Xenética Fontao

Relaciónanse as 50 mellores por quilos de leite producidos en 305 días, cunha idade ao parto inferior a 30 meses

Vaca	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
ZORRO GENIAL 9336 RULA	18.458	3,34	3,05	ZORRO	SARRIA
AS PANDAS SANXURXO 927	18.196	3,23	3,09	AS PANDAS	VILALBA
FERREIRO EXTEN 044	17.892	2,74	3,30	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
FERREIRO KYO 050	17.466	2,16	2,90	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
AGUSTIN BI BATTLE 2385	17.144	2,90	2,75	AGUSTÍN	SARRIA
REIGADA CAPRICH0 7506	16.992	3,39	3,12	CASA REIGADA	CASTRO DE REI
SAT REVOLTA GUAY 4127	16.961	2,73	2,95	REVOLTA	VILALBA
CASANA BOSCO 5950	16.338	2,74	3,21	CASANA	OUTEIRO DE REI
BLANCO SOLER 2026	16.259	2,48	3,09	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN
LEBON GINGER GILDA 556	15.923	2,73	3,07	LEBÓN	SAMOS
AS PANDAS MISIONE 964	15.918	3,15	3,05	AS PANDAS	VILALBA
BLANCO GENIAL 2007	15.758	3,47	3,07	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN
XUSTO ARMONICO ARMONIA	15.724	4,92	3,65	XUSTO	CASTRO DE REI
POZO SANXURXO 7229 CARIOCA	15.724	3,61	3,07	PRADEDA POZO	GUNTÍN
SAT REVOLTA SALARIO 4775	15.720	3,07	3,35	REVOLTA	VILALBA
VILAR 0229 DONSIMON 2404	15.704	3,20	3,39	VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN
REGO DENMARK DELIA 9388	15.693	2,96	3,21	CASA DO REGO	LÁNCARA
NOVOA SUPERB SUPREMA	15.666	2,69	3,01	NOVOA	TABOADA
BACORELLE KARTEL 792 BRILLO	15.607	3,28	3,01	BACORELLE	PARADELA
DEVESA DONSIMON 5062	15.501	2,31	3,08	CASA DEVESA	MONFORTE
AS PANDAS KYO 016	15.451	3,22	3,04	AS PANDAS	VILALBA
BLANCO GENIAL 2018	15.370	3,17	3,14	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN
PEDROLAS INDIANEL 3122	15.362	3,10	3,33	PEDROLAS	CASTROVERDE
AS PANDAS KYO 992	15.349	2,86	2,93	AS PANDAS	VILALBA
FRAGUEIRO GENIAL 1027 CARLA	15.347	3,96	2,78	FRAGUEIRO	LUGO
AS PANDAS BI BATTLE 993	15.302	3,51	3,20	AS PANDAS	VILALBA
VILAR 035 DONSIMON 2435	15.290	2,96	3,36	VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN
SAT REVOLTA CLEVER 0886	15.270	3,06	3,10	REVOLTA	VILALBA
AS PANDAS DONSIMON 2	15.219	3,21	2,96	AS PANDAS	VILALBA
AS PANDAS DONSIMON 9	15.208	3,63	3,16	AS PANDAS	VILALBA
AGUSTIN SUPERMARIO 9193	15.193	2,68	2,99	AGUSTÍN	SARRIA
QUINTELA SHARAD MARINA	15.128	2,45	2,99	CASA QUINTELA	TRIACASTELA

Mellores vacas por produción de 1.º parto fillas de touros de Xenética Fontao

Vaca	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
DEVESA GENIAL 1253	15.120	3,35	3,18	CASA DEVESA	MONFORTE
GOMEZ RENAN 7465 XANA	15.098	3,18	3,19	CASA DE GÓMEZ	PALAS DE REI
XERLEA KARTEL 1171	15.037	2,89	3,13	XERLEA	COSPEITO
GANDARELA DONSIMON 6779	15.022	2,88	3,15	GANDARELA	PALAS DE REI
FERREIRO KYO 042	14.965	3,15	3,18	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
CASANA MINGO 0491	14.961	2,89	3,05	CASANA	OUTEIRO DE REI
V. DA LAMA GENIAL 0341	14.905	4,89	2,84	VEIGA DA LAMA	CASTRO DE REI
LEBON ARMONICO ARMANDA 529	14.894	3,52	3,18	CELOIRAS	SAMOS
AGRUÑEIRAS SALVATIER 8130	14.891	2,61	2,90	FINCA AGRUÑEIRAS	FRIOL
AS PANDAS DONSIMON 40	14.882	3,53	3,25	AS PANDAS	VILALBA
REIGADA CAPRICO 7524	14.868	3,70	3,13	CASA REIGADA	CASTRO DE REI
CREXAL DONSIMON 1871	14.854	3,50	3,27	CREXAL	A PASTORIZA
DEVESA SALVAME 5050	14.854	3,16	2,94	CASA DEVESA	MONFORTE
BACORELLE GENIAL 827 BOLECHA	14.839	3,16	3,27	BACORELLE	PARADELA
FRAGUEIRO CICLO 2556 LINDA	14.822	5,20	3,20	FRAGUEIRO	LUGO
BACORELLE DELOR 784 LANA	14.800	3,18	3,36	BACORELLE	PARADELA
NOVOA HAMILTON ANDURIÑA	14.761	3,52	3,18	NOVOA	TABOADA
REIGADA GENIAL 9599	14.746	3,91	3,11	CASA REIGADA	CASTRO DE REI

A media de produción normalizada en vacas de dous ou máis partos na provincia de Lugo no ano 2023 foi de 11.446 kg de leite.

No seguinte cadro salientamos os touros con polo menos 50 lactacións segundo ou posteriores partos válidas rematadas en 2023 que superan a media da provincia:

Touro	NL	Leite	% Gr	% Pt
SNAKE	84	13.124	3,76	3,16
MISIONE	159	12.872	3,81	3,18
XANCEDA	50	12.853	3,81	3,30
KIRON	86	12.492	4,00	3,23
SNOOPY	69	12.297	3,62	3,25
CLUN	140	12.157	3,77	3,39
SIGMA	407	12.145	3,77	3,25
SERRY	59	12.088	3,88	3,26
LEOMARCOS	462	12.083	3,97	3,33

Mellores vacas por produción de 1.º parto fillas de touros de Xenética Fontao

Touro	NL	Leite	%Gr	%Pt
DELUXE	356	12.077	3,62	3,16
BARAN	78	12.073	3,88	3,31
INVICTUS	142	12.057	3,52	3,01
LUACES	285	12.017	3,91	3,27
KIWI	50	11.999	3,84	3,16
MELLOR	136	11.998	3,62	3,16
DERBI	90	11.996	3,89	3,22
GINGER	53	11.980	3,70	3,39
SNAPSHOT	68	11.946	3,68	3,29
ARNO	183	11.910	3,88	3,33
BRAUN	57	11.898	3,88	3,24
BATTERY	259	11.886	3,91	3,24
SNOWSEN	186	11.886	3,74	3,22
BALI	65	11.841	3,79	3,33
HAPPY	380	11.834	3,93	3,28
SUPREM	348	11.812	3,77	3,20
LUGO	168	11.802	3,91	3,26
SUPERTORO	803	11.771	3,87	3,28
SANXURXO	1524	11.771	3,74	3,25
BI BATTLE	522	11.764	4,00	3,37
TICKET	55	11.612	3,98	3,33
MARZIPAN	79	11.600	3,81	3,19
DELETE	190	11.600	3,84	3,09
DONSIMON	165	11.505	3,88	3,40
BALANCE	168	11.478	4,10	3,46
JULIUS	527	11.478	4,21	3,41
SALNES	80	11.459	3,74	3,17

Mellores vacas por produción de dous ou máis partos fillas de touros de Xenética Fontao

Vaca	NL	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
RIO SNAKE 1999	4	21.338	3,19	2,75	RÍO	CASTROVERDE
O CONDE JULIUS 6125	4	21.226	4,45	3,27	XUSTO	CASTRO DE REI
CASILMOURE DELETE 1815	6	21.019	3,94	2,68	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
NODI MELENDI CANDELA	5	20.942	3,08	3,06	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
LODOS XACOBEO LAGUNA	5	20.702	3,77	3,25	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
FONDON OUZO 0042	5	20.666	3,83	3,23	FONDÓN	RIBADEO
XUSTAS CHUSCO 649	6	20.585	2,69	3,03	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
AS PANDAS MISIÖNE 874	2	20.440	3,37	2,75	AS PANDAS	VILALBA
CANAL DELUXE 6219	4	20.310	2,97	2,98	O CANAL CARBALLOSA	CASTRO DE REI
LEBON DELUXE DESIERTA 366	3	20.304	3,35	2,96	LEBÓN	SAMOS
FONDON SANXURXO 4087	3	20.298	3,51	3,01	FONDÓN	RIBADEO
LEBON SNOWSEN NOA 348	5	20.217	2,76	2,86	LEBÓN	SAMOS
VICTORIO GOLDOURO 4103	2	20.180	1,81	2,72	SALGADO BUIDE	CASTRO DE REI
FERREIRO SANXURXO 1596 15	2	20.175	3,22	3,09	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
FONDON SNAKE 4093	3	20.167	2,97	2,81	FONDÓN	RIBADEO
LEBON LEOMARCOS LENA 367	4	20.107	3,26	2,97	LEBÓN	SAMOS
XUSTAS JULE P ROJO 800	2	20.071	2,12	2,84	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
AS PANDAS INVICTUS 711	4	20.018	2,94	2,71	AS PANDAS	VILALBA
LEBON SUPERTORO SONIA 419	3	20.012	2,32	2,90	LEBÓN	SAMOS
FONDON SANXURXO 4116	4	19.999	3,82	3,18	FONDÓN	RIBADEO
SAT REVOLTA BARAN 9372	3	19.967	2,44	3,08	REVOLTA	VILALBA
SAT REVOLTA THOS 6307	3	19.910	2,71	3,04	REVOLTA	VILALBA
BLANCO SUPERTORO 1805	3	19.777	3,20	2,96	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTIN
ADONIS RUPIO CLAUDIA	4	19.772	3,74	3,01	A LAGOA SERABEL	XERMADE
FERREIRO SUPERTORO 392	3	19.694	3,15	2,93	FERREIRO RIAL	ANTAS DE ULLA
LODOS CENTURY SILVIA	4	19.693	3,17	3,05	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
CERRACIN 580 ZURDA INVICTUS	4	19.669	3,42	2,76	A LAGOA SERABEL	XERMADE
GOMELLE THOS 1471 BONICA	3	19.648	4,00	3,03	GOMELLE	GUNTÍN
AS PANDAS SHARIL 666	4	19.640	3,26	2,82	AS PANDAS	VILALBA
MILLAN SNOWSEN 0096	3	19.614	3,23	2,99	MILLÁN	TABOADA
MILLAN TORREL 0199	2	19.520	2,62	2,89	MILLÁN	TABOADA
LEBON INVICTUS GEMELA 344	4	19.470	2,16	2,57	LEBÓN	SAMOS
G.Q SANXURXO 5808	2	19.431	2,31	2,92	GARCÍA QUINTANA	TRABADA
VARELA BARMAN 3820	5	19.383	3,06	2,88	VARELA	CASTROVERDE

Mellores vacas por produción de dous ou máis partos fillas de touros de Xenética Fontao

Vaca	NL	Leite	% Gr	% Pt	Gandería	Concello
LODOS SANXURXO FRANCA	3	19.309	3,46	2,96	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
LODEIRO XACOBEO VALESSA	3	19.246	2,56	2,79	LODEIRO	TRABADA
AGUSTIN SIGMA 9780	2	19.199	3,30	3,07	AGUSTÍN	SARRIA
REIGADA HAPPY 3802	2	19.179	4,07	3,19	CASA REIGADA	CASTRO DE REI
VILAR MISIONE 9790 MISIONERA	3	19.161	3,30	2,99	VILAR	CASTROVERDE
NOVOA BORO LIBIA	4	19.148	3,50	3,13	NOVOA	TABOADA
VEIGUEIRO SINTRA LECHUZA	2	19.141	2,78	2,94	COOP. VEIGUEIRO	BARREIROS
VILAR 055 SANXURXO 5394	2	19.135	2,14	2,70	VILAR DE ABAIXO	PORTOMARÍN
REIGADA SISPLAU 1335	2	19.088	3,56	2,95	CASA REIGADA	CASTRO DE REI
FONDON SERGUDE 1687	5	19.068	3,30	2,64	FONDÓN	RIBADEO
XUSTAS COLINPEN 807	2	19.048	3,03	2,91	GRANXA XUSTÁS	COSPEITO
AGUSTIN SHERATON 8742	3	19.045	2,59	2,97	AGUSTÍN	SARRIA
AGUSTIN CITIZEN 5601	4	19.029	3,27	2,93	AGUSTÍN	SARRIA
VARELA SNOOPY 4287	2	18.986	2,94	3,09	VARELA	CASTROVERDE
BLANCO SIGMA 1830	3	18.985	3,28	3,05	BLANCO VILLARCABREIRO	GUNTÍN
MASEDA BI BATTLE 565 2111	2	18.957	3,78	3,17	FINCA DE EIRAS	POL

17.3. Cualificación das fillas de touros de Xenética Fontao

A cualificación das vacas é a forma que temos de avaliar de forma sistemática a morfoloxía dos animais. Con estes datos calcúlanse os índices xenéticos de forma similar ao que ocorre coas lactacións. Un dato que adoitan amosar os catálogos é a porcentaxe de vacas fillas dun touro cualificadas con 80 puntos ou máis.

Na provincia de Lugo a porcentaxe de vacas cualificadas BB ou máis e do 49,1 %. No seguinte cadro preséntanse os touros de Xenética Fontao que superan esta porcentaxe, con polo menos 50 vacas cualificadas.

Touro	Vacas cualificadas	% BB ou máis
DELETE	128	68,0
HAPPY	422	66,1
MELENDI	294	63,9
SUPERB	94	63,8
BALANCE	195	61,5
SIGMA	360	61,4
SUPERMARIO	102	60,8
SERRY	53	60,4
DERBI	66	59,1

17.3. Cualificación das fillas de touros de Xenética Fontao

Touro	Vacas cualificadas	% BB ou máis
SINTRA	61	59,0
MISIONE	134	58,2
LEOMARCOS	403	57,6
HORIZON	496	56,7
SALVAME	543	56,5
GINGER	356	56,5
SOLER	71	56,3
SUPERTORO	896	56,0
GOAL	428	55,6
IMATHOS	72	55,6
SUPREM	321	55,1
LAUTAMIC	54	53,7
SUPERSYL	54	53,7
SEMPRE	267	53,6
DIABOLO	147	53,1
XACOBEO	195	52,8
SNAKE	72	52,8
MISIL	55	52,7
STOP	341	52,2
PALMER	108	51,9
KARTEL	97	51,5
JULIUS	410	51,5
GIGASTAR	70	51,4
GUAY	451	51,0
TICKET	51	51,0
SNOB	157	51,0
PRINCIP	578	50,9
PANDA	63	50,8
CONCORD	129	50,4
TORREL	939	50,2
COLINPEN	72	50,0
MEREXO	56	50,0
DONJUAN	56	50,0
CLUN	255	49,8

Vacas cualificadas con máis de 85 puntos no ano 2023 fillas de touros de Xenética Fontao

Indícanse as vacas vivas a 31-12-2023, ordenadas por pai.

Vaca	Pai	Puntos	Gandería	Concello
DAVIÑA ARION 4574	ARION	86	DAVIÑA	TABOADA
XAN BLANCO ARMONICO 4696	ARMONICO	86	XAN BLANCO	A PASTORIZA
NEIRA ARMONICO 7440 KIRA	ARMONICO	86	NEIFRA	MONDOÑEDO
VARELA ARNO 7961	ARNO	87	VARELA	CASTROVERDE
PEDROLAS BALI 9532	BALI	87	PEDROLAS	CASTROVERDE
LEBON BASIX BAYENA 495	BASIX	87	LEBÓN	SAMOS
MONASTERIO BIKOKA ESTELA	BIKOKA	86	MONASTERIO	TRABADA
ROBERTO CANDIL JACINTA	CANDIL	86	CASA ROBERTO	TABOADA
FEIROBAL CITIZEN 2561	CITIZEN	87	FEIROBAL	CASTROVERDE
CAPON-HOLSTEIN CITIZEN NORA	CITIZEN	86	CASA CAPÓN	CHANTADA
DIAZ CLAMOR 7402 MIMOSA	CLAMOR	87	CASA DÍAZ	POL
XERCAS CAV LAMAR CLEVER	CLEVER	90	CAVADAS	XERMADE
TEIXEIRO CLUN CLICLUN	CLUN	87	TEIXEIRO	A PASTORIZA
LODOS CLUN LEÑA	CLUN	86	LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA
MELCHORA DELETE GUAJIRA	DELETE	88	MELCHORA	POL
GRANDE DELETE 8447	DELETE	87	CASA GRANDE	O SAVIÑAO
CABO DE VILA DENIER SIMONA 300	DENIER	87	CABO DE VILA	SAMOS
ROMEPEN DERBI 247 0466	DERBI	90	ROMEPÉN	SARRIA
GRANDE DERBI 3271	DERBI	88	CASA GRANDE	O SAVIÑAO
JABARA DIABOLO P ROJO 1287	DIABOLO	86	JABARA	MONTERROSO
ROQUE DIXIE 5478	DIXIE	88	ROQUE	MONTERROSO
SAT REVOLTA DONJUAN 2172	DONJUAN	86	REVOLTA	VILALBA
NOVELLE DURAN BECKETT	DURAN	88	NOVELLE	PARADELA
GANDARELA DURAN 5745	DURAN	86	GANDARELA	PALAS DE REI
ROBLE FERRARI ROJO 9633	FERRARI ROJO	87	GRANJA EL ROBLE	XERMADE
NANDEIRO GEL 6234 NIVEA	GEL	86	CASA NANDEIRO	TABOADA
VARELA GENIAL 2331	GENIAL	86	VARELA	CASTROVERDE
JAIME GOAL 1154	GOAL	86	CASA JAIME	COSPEITO
CASANOVA GOLDOURO CURUXA	GOLDOURO	90	CASANOVA	SARRIA
PAINZA GUAY 2891 FLOR	GUAY	86	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
PAINZA HAPPY 4653 LEA ET	HAPPY	88	CASA PAÍNZA	O PÁRAMO
RAMOS HAPPY BLANQUIÑA	HAPPY	86	RAMOS	XERMADE
BARRIOSC HAPPY 48	HAPPY	86	BARRIO	LUGO

Vacas cualificadas con máis de 85 puntos no ano 2023, fillas de touros de Xenética Fontao

Vaca	Pai	Puntos	Gandería	Concello
ULLOA SERENA 558	HAPPY	87	GRANJA ULLOA	MONTERROSO
REGO HAPPY HANNAH 1029	HAPPY	86	CASA DO REGO	LÁNCARA
CONDON HIGHWAY PLATERA	HIGHWAY	86	CONDÓN	LÁNCARA
CASILMOURE HORIZON 5988	HORIZON	88	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
MOURISCADÉ HORIZON ARACELI	HORIZON	86	PENA GUISANDE	O PÁRAMO
CASILMOURE HORIZON 2690	HORIZON	86	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
ANDURIÑA JULIUS LOTERIA	JULIUS	87	ANDURIÑA	BARREIROS
FERMIN LAXAS 9758 KENIA	LAXAS	87	FERMÍN	LÁNCARA
MINERO LEOMARCOS 9272 MEGAN	LEOMARCOS	86	LÓPEZ ZOLLE	PARADELA
CASILMOURE LEOMARCOS 1450	LEOMARCOS	87	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
SEIXAS LUACES 6906	LUACES	86	SEIXAS	TABOADA
JOSEFA COIRA LUZON TATY	LUZON	86	JOSEFA COIRA LÓPEZ	COSPEITO
MINERO MELENDI 5188 ADA	MELENDI	87	LÓPEZ ZOLLE	PARADELA
VILAPALACIO MELENDI 0110	MELENDI	87	VILA PALACIO	SARRIA
XERCAS MISIÖNE 0609	MISIÖNE	90	CASA PERNAS	XERMADE
A CHOUSA NIGHTKING 0074	NIGHTKING	86	A CHOUSA	RIBADEO
CRUZ PREFERIDO 5075	PREFERIDO	87	A CRUZ	PORTOMARÍN
GAYOSO SALARIO BABOSA	SALARIO	86	GAYOSO	CASTRO DE REI
LEBON SALVUS SALVADORA 526	SALVUS	86	LEBÓN	SAMOS
GANDARELA SANXURXO 1758	SANXURXO	88	GANDARELA	PALAS DE REI
FONTELLADA SANXURXO 3818	SANXURXO	87	FONTELLADA	PORTOMARÍN
CASABELLA SANXURXO 8298	SANXURXO	86	CASABELLA	POL
BERLAI SANXURXO 1469	SANXURXO	86	BERLAI	GUNTÍN
REDONDA SIGMA 1214	SIGMA	87	MADRA	CASTRO DE REI
VILA SIGMA ALMA 4455	SIGMA	87	GRANXA VILA	LUGO
NANDEIRO SIGMA 1305 TELMA	SIGMA	87	CASA NANDEIRO	TABOADA
CASILMOURE SNOB 2676	SNOB	86	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
NOVOA SNOB PULPA	SNOB	87	NOVOA	TABOADA
FRUXINDE STOP 3412	STOP	86	FRUXINDE	PARADELA
CUIÑA SUPERB 8106	SUPERB	87	CUÍÑA	LUGO
CASTRILLON SUPERTORO KIARA	SUPERTORO	86	CASTRILLÓN	FRIOL
LUCHANA SUPERTORO 1873	SUPERTORO	87	CASA LUCHANA	PORTOMARÍN
REGO SUPERTORO SANADI 1038	SUPERTORO	88	ROMUALDO POUSADA	A PASTORIZA
A CAMPAZA SUPERTORO 1888	SUPERTORO	87	A CAMPAZA XANA STAR	CHANTADA

Vacas cualificadas con máis de 85 puntos no ano 2023, fillas de touros de Xenética Fontao

Vaca	Pai	Puntos	Gandería	Concello
ABOGADO SUPREM EDURNE 0025	SUPREM	90	CASA ABOGADO	O CORGO
SC TOXEIRO THOS COVA	THOS	86	TOXEIRO	COSPEITO
XESTOSELO TORREL 8630	TORREL	86	XESTOSELO	GUITIRIZ
CARBALLO DE BAIXO TORREL FRESA	TORREL	90	PENA GUISANDE	O PÁRAMO
DON MANUEL TORREL 0115	TORREL	89	CASA DON MANUEL	SARRIA
PINTO TORREL 7369	TORREL	86	GARCÍA VILLARES	GUITIRIZ
GAIGO TORREL COBIÑA	TORREL	89	GAIGO	MEIRA
CASILMOURE VILAR ROJO 5964	VILAR ROJO	90	CASILMOURE	ANTAS DE ULLA
NOVELLE XACOBEO VIOLETA	XACOBEO	88	NOVELLE	PARADELA
SAT REVOLTA XANCEDA 6310	XANCEDA	87	REVOLTA	VILALBA
ROCA XUBILEO 1347	XUBILEO	86	CASA DE ROCA	GUITIRIZ

CARAMELO

18. INFORME REPRODUTIVO

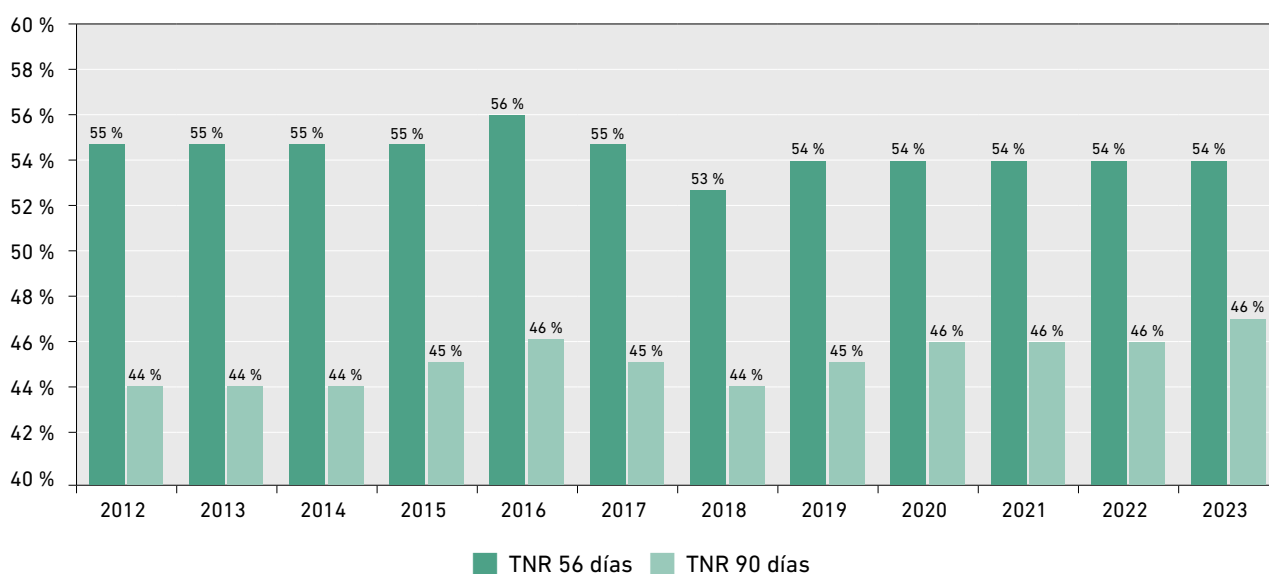
O Control Leiteiro é moito máis que a medida do leite producido e as súas analíticas, pois a análise da información recollida pode ser moi útil na xestión da explotación. Como observamos en capítulos anteriores, a fertilidade é a principal causa de baixa das vacas nas explotacións, polo que o estudo e a avaliación dos índices reproductivos pode axudar a detectar os puntos febles dunha explotación.

A comparación dos datos dunha explotación fronte aos datos medios da provincia é unha boa forma de detectar posibles desviacións que están afectando ao resultado final.

18.1. Taxa de non retorno

A taxa de non retorno representa a porcentaxe de vacas que logo da primeira inseminación non volven ser cubertas durante un período determinado. Pode ser calculada para o período desexado, sendo os dous máis utilizados a 56 días e a 90 días.

A análise da evolución deste índice ao longo dos últimos anos dános idea de como foi evolucionando a fertilidade das vacas neste período.

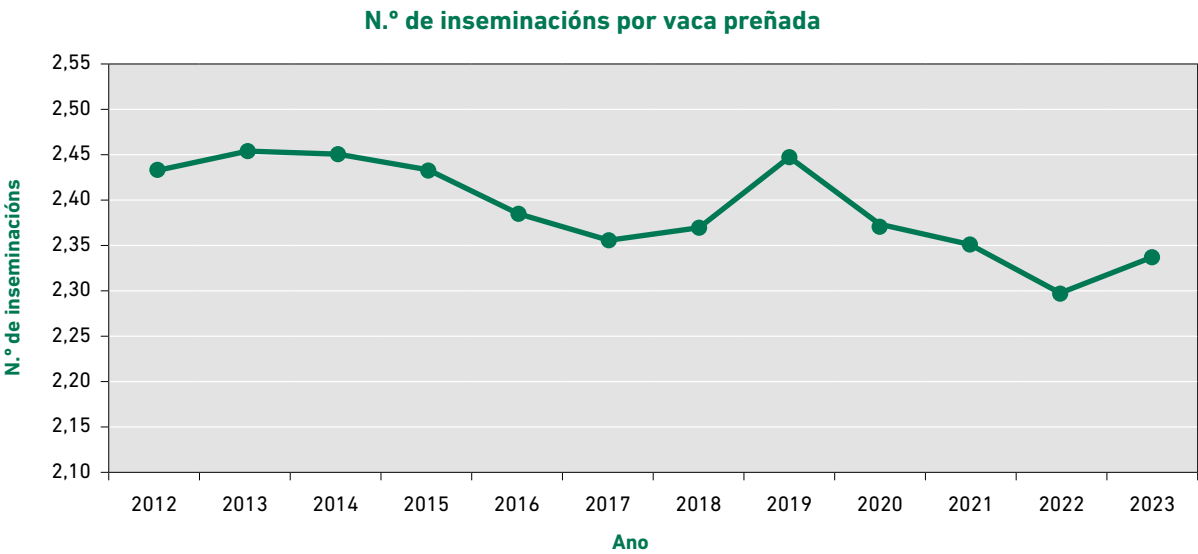
A diferenza entre a taxa de non retorno a 56 e a 90 días mantense constante. A taxa de preñez é aínda un valor menor, pero, ao non recoller diagnóstico de xestación, soamente sabemos se a vaca quedou preñada cando volve parir. Por iso, en Control Leiteiro traballamos sempre coa taxa de non retorno.

18.2. Número de inseminacións por vaca preñada

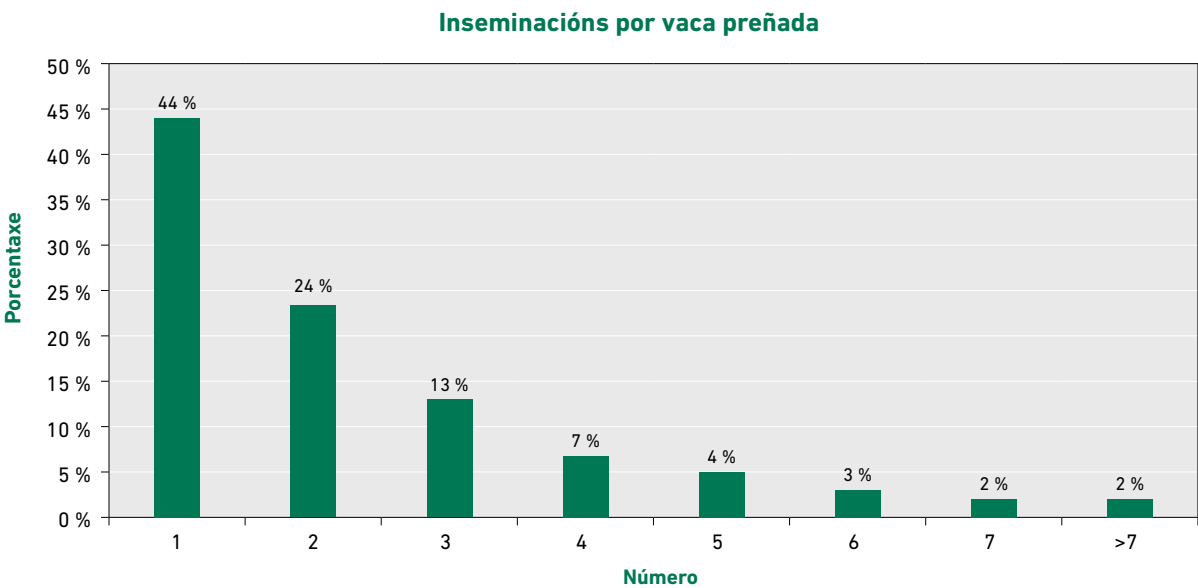
Este dato non é o que mellor representa o éxito reproductivo no rabaño, xa que, cando non se detecta o celo, ben porque non existe ou ben porque non se ve, esa vaca non é inseminada, pero tampouco vai preñar. Pode sernos de utilidade á hora de facer unha programación na compra de doses.

O seu cálculo está realizado a partir das inseminacións fecundantes dos partos que houbo durante cada un dos anos. Inclúe inseminacións tanto de vacas coma de xovencas.

Evolución do número de inseminacións por vaca:

A distribución de preñeces que deron lugar aos partos do ano 2023 en función do número de inseminacións foi a seguinte:

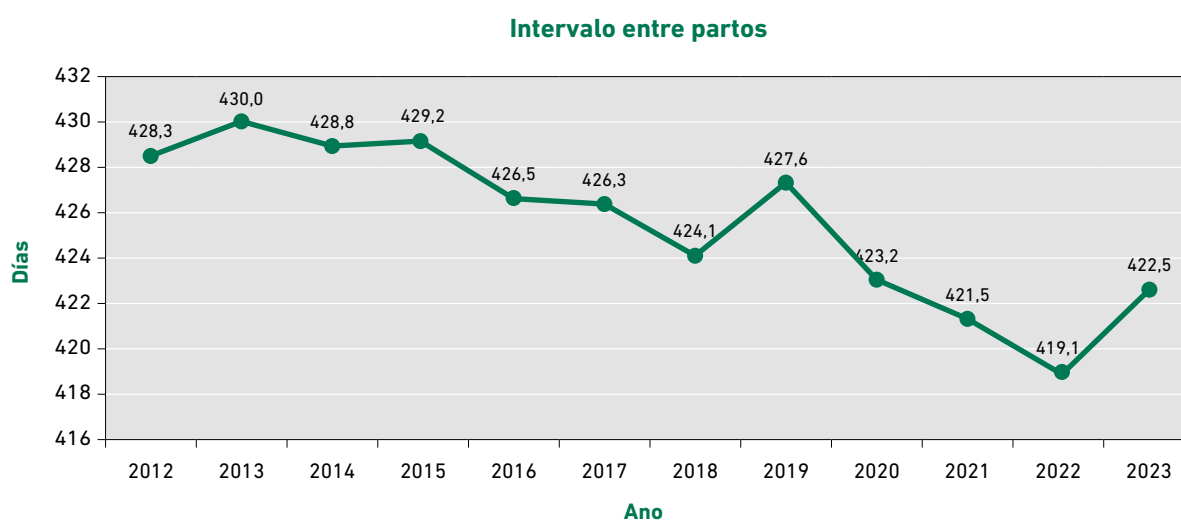

No 44 % dos partos, a inseminación fecundante foi a primeira.

18.3. Intervalo entre partos

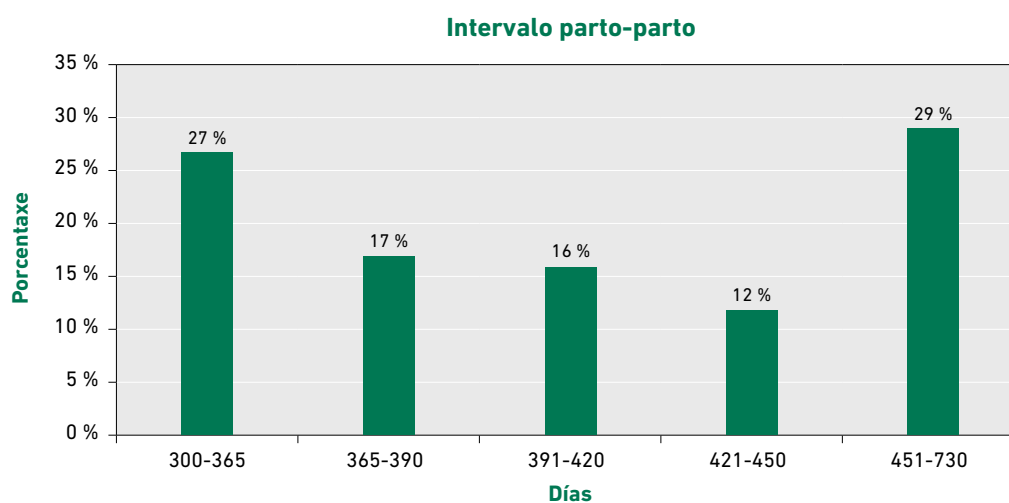
O intervalo entre partos é un bo indicador da xestión reproductiva da granxa, xa que dalgún xeito engloba todos os outros parámetros. O problema é que non serve para referenciar o estado reproductivo do rabaño no momento actual, ao ser unha referencia do que aconteceu na explotación varios meses atrás.

Para amosar a evolución do intervalo entre partos ao longo dos dez últimos anos, a fin de evitar a distorsión sobre estes valores debido a animais doantes de embrións ou abortos, acóutase para intervalos comprendidos entre 10 e 24 meses.

Obsérvase un cambio de tendencia, pois, logo duns anos de redución, este intervalo medrou no ano 2023.

Análise da distribución dos partos do ano 2023 en función do intervalo parto-parto:

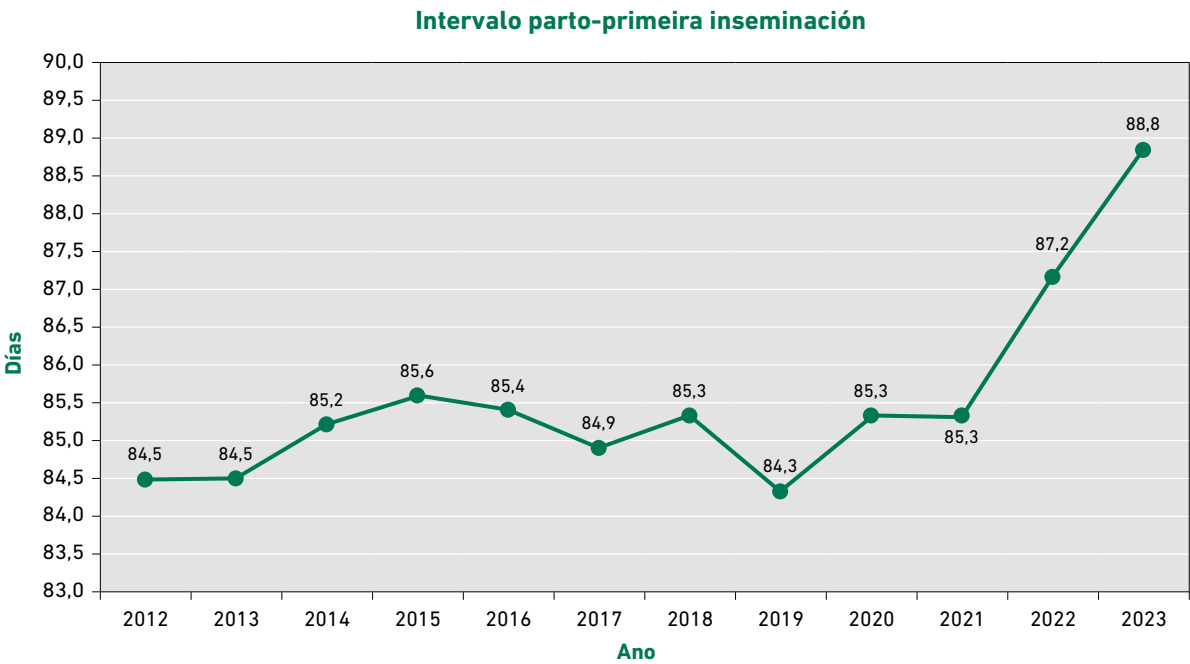

Temos que salientar a alta porcentaxe de vacas que paren cun intervalo superior aos 451 días, un 29 %; así, é este un grupo de animais que poderíamos definir como 'vacas problema', xa que é un grupo no que resulta difícil manter unha axeitada condición corporal, motivo polo que adoitan ser novamente vacas-problema no seguinte parto.

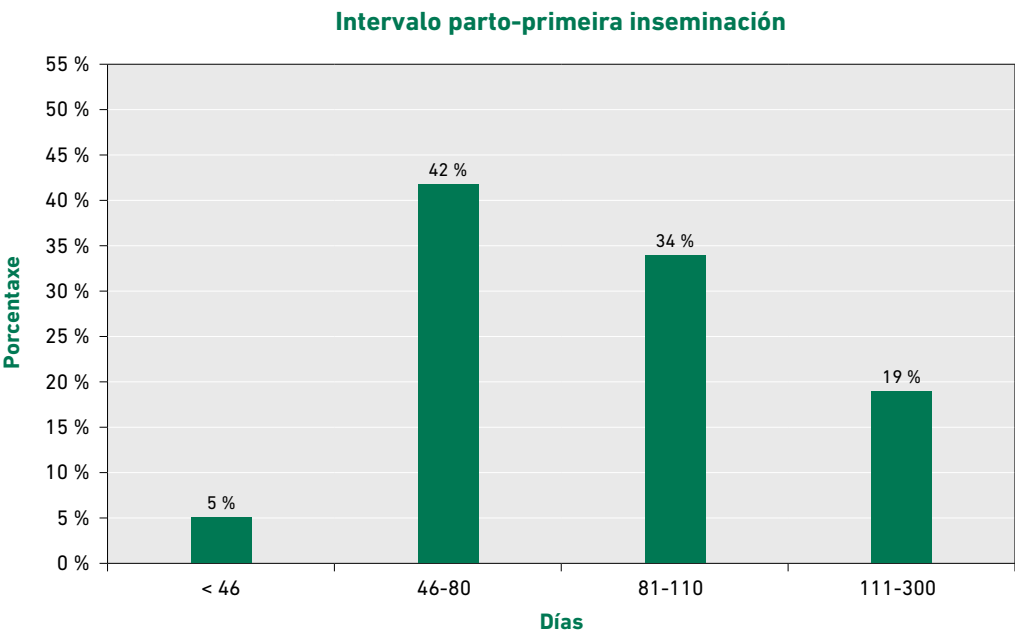
18.4. Intervalo de parto-primeira inseminación

A diferenza deste período fronte ao período de espera voluntario da idea da calidade na detección de celos na gandería. O alongamento do intervalo parto-primeira inseminación por riba do período de espera voluntario prodúcese porque a vaca non saíu en celo ou este non foi detectado.

Evolución deste período ao longo dos últimos anos:

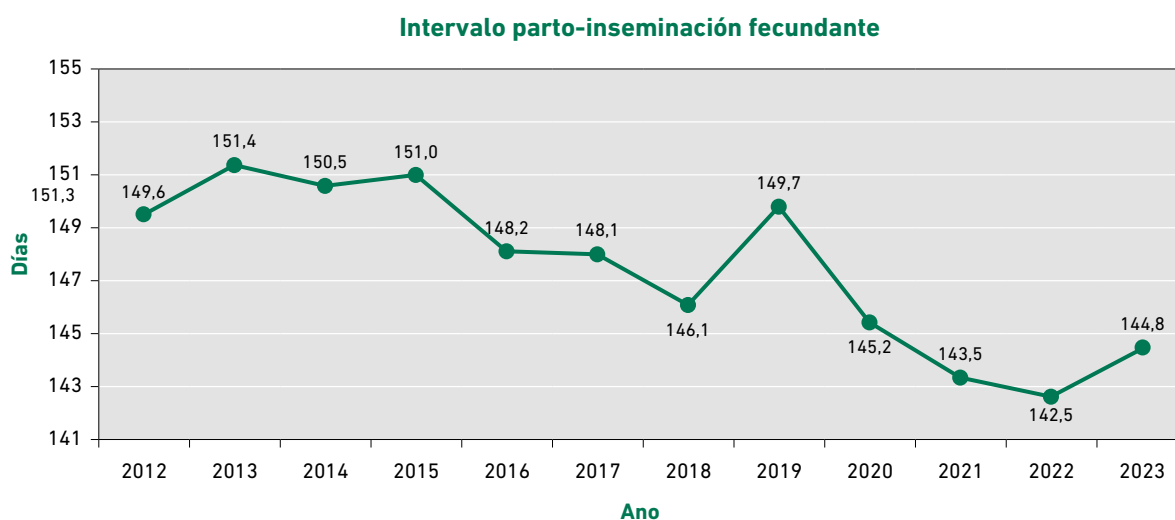

Análise por períodos do intervalo no ano 2023:

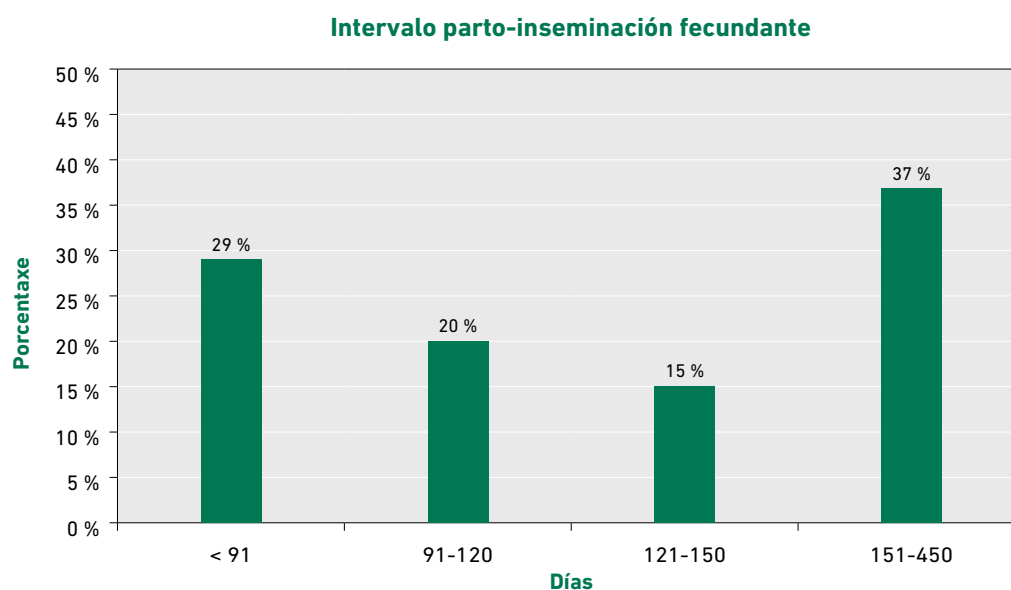
18.5. Intervalo parto-inseminación fecundante

Aínda que o intervalo parto-primeira inseminación estea próximo ao período de espera voluntario, poida que o intervalo entre partos sexa moi elevado. Isto vai ser debido á taxa de preñez, o que nos vai determinar este período parto-inseminación fecundante.

Dado que o intervalo entre partos está formado por este período máis a duración da xestación, fai que a representación gráfica teña un comportamento similar ao do intervalo entre partos, xa que a duración da xestación é constante, coas únicas diferenzas significativas debidas á raza do touro empregada na cubrición.

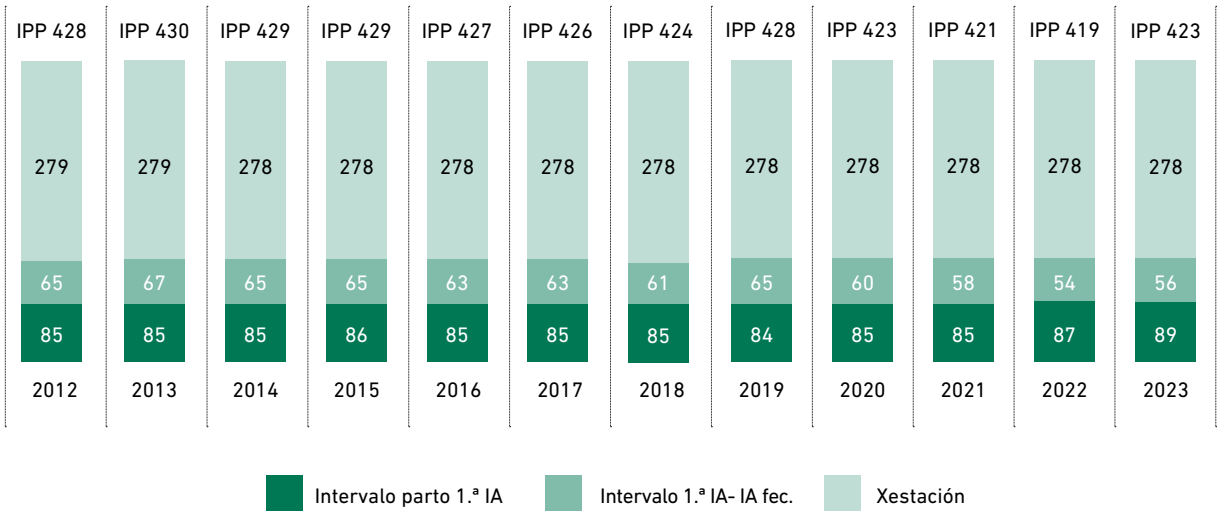
Análise da porcentaxe de vacas que preñan en cada intervalo:

Dáse unha alta porcentaxe de vacas, o 37 %, que preñan despois dos cinco meses de paridas, o que provoca o empeoramento dos índices reproductivos.

18.5. Intervalo parto-inseminación fecundante

No seguinte gráfico amósase de forma conxunta a evolución dos índices descritos anteriormente, os cales representan a evolución do intervalo entre partos en base a como se foron comportando o resto dos índices que o compoñen, isto é, os días transcorridos dende o parto ata a primeira inseminación, os días entre a primeira inseminación e a inseminación fecundante e a duración da xestación:

19. ESTUDO DOS TOUROS USADOS EN CONTROL LEITEIRO

19.1. Touros máis usados durante o ano 2023

Relaciónanse os touros de raza frisoa con máis de 1.000 inseminacións.

Nome	Rexistro	Nome curto	N.º inseminacións
Curtis CAMELO	ESPM9205179083	CAMELO	6.806
3Star Poppe GIGANTIC	ESPM9205262503	GIGANTIC	6.242
FREIRE RED	ESPM9205288763	FREIRE	5.584
GUIRI	ESPM9205288759	GUIRI	5.459
Diekers 3Star Oh FLADDERAK	ESPM9205288762	FLADDERAK	5.264
Cmp GABRIELLE De Chanel	ESPM1505288905	GABRIELLE	4.475
Kaegaarden Berlin KARL	ESPM9205095969	KARL	3.545
ALFRED	ESPM9205179082	ALFRED	2.775
Lscg XEN	ESPM1505183946	XEN	2.300
Thos Sanjay LLAMA	ESPM0805151787	LLAMA	2.229
Mandy KODAK	ESPM9204628506	KODAK	2.206
AIRAS	ESPM9205179560	AIRAS	2.103
Delta TREASURE	NLDM0946221484	TREASURE	1.941
SANXURXO	ESPM9204300529	SANXURXO	1.925
GIGABALL	ESPM9205063930	GIGABALL	1.825
Casagabino CHUNIU	ESPM2705183935	CHUNIU	1.520
Sheland Parfect LOCK	840M3230499545	LOCK	1.398
Sandy Valley ESQUIRE-	840M3209481391	ESQUIRE	1.352
Tirsvad 3Star Zaale MALDINI	ESPM9205287295	MALDINI	1.341
Siemers ROZTAC	840M3212996903	ROZTAC	1.327
Silverridge V EUGENIO	CANM0012192429	EUGENIO	1.272
Eiras Key HAKON	ESPM1505095952	HAKON	1.236
Cookiecutter HYPNOTIC	840M3212874445	HYPNOTIC	1.236
Aot Parfect HARMONY	840M3220248849	HARMONY	1.232
Ladys-Manor Tropic LEVEL	840M3200270328	LEVEL	1.213
Blumenfeld Frazld BRASS	840M3141657532	BRASS	1.198
KELVIN	ESPM9204896665	KELVIN	1.152
Thos Gero LLUITADOR	ESPM0805217082	LLUITADOR	1.137
GERO	ESPM9204895626	GERO	1.129
Woodcrest KING DOC	840M3132417775	KING DOC	1.102
DOLOMITA Delta Jaidyn	ESPM9205097049	DOLOMITA	1.058
Thos Saturn GRECO	ESPM0805028387	GRECO	1.037

19.2. Taxa de non retorno (TNR)

Este índice reprodutivo achega información sobre a fertilidade do touro, vendo que porcentaxe de vacas que, sendo inseminadas por primeira vez, non volven a selo nos 56 días posteriores.

Dado que se toma como referencia un alto número de inseminacións en distintos rabaños, proporciona unha boa referencia sobre a fertilidade do touro.

Neste estudo, as inseminacións corresponden a explotacións en Control Leiteiro da provincia de Lugo, durante o ano 2023. Lístanse os touros con máis de 100 inseminacións na provincia de Lugo, pero, ademais, tamén se indica o valor de TNR e o número de primeiras inseminacións en Galicia

A fertilidade dun touro mide a habilidade do seu seme para empreñar vacas. Pódese determinar por análise laboratorial, pero a validez desta análise é limitada, dende o momento no que o espermatozoide que fertiliza o oocito non é representativo da mostra de seme na súa totalidade (xa que é un só espermatozoide entre varios millóns que van na palleta). Este é o motivo polo que a fertilidade se debe contrastar, á parte de facelo no laboratorio, con outros índices, como pode ser a **taxa de non retorno (TNR)**.

De cada touro indícase os seguintes datos:

- Nome completo
- Número de primeiras inseminacións incluídas na análise
- TNR, porcentaxe de primeiras inseminacións que non repetiron no intervalo posterior de 56 días
- Taxa de non retorno, porcentaxe de primeiras inseminacións que non repetiron no intervalo posterior de 56 días
- Porcentaxe de xovencas sobre as que se fixeron as inseminacións (a maior fertilidade das xovencas fronte as vacas pode influír na TNR)

Touro	TNR	N.º 1.ª IA	IA/RAB	% xovencas	TNR Galicia	N.º 1.ª IA Galicia
Adonis ADAI	48,1	133	6,7	18,8	48,9	219
Plain Knoll ADOBE	42,9	289	12,0	62,3	44,7	389
AIRAS	56,6	728	5,8	20,3	57,6	1.161
ALFRED	54,2	1.090	8,1	40,7	55,7	1.231
Richmond Fd Sw ALLEGANY	55,7	176	13,5	51,1	54,4	182
Ocd Helix ALPHABET	58,0	188	12,5	41,0	59,4	379
Peak ALTAALTUVE	51,6	128	6,4	19,5	57,4	336
Peak ALTAAMULET	54,7	117	4,9	47,9	58,7	637
Glen-D-Haven ALTAHOTROD	62,1	103	5,2	64,1	65,6	253
S-S-I Doc ALUM	58,3	120	10,0	33,3	59,2	223
Dg Nh ARROW	45,6	169	8,9	25,4	51,3	357
CMP Ginger AZAFRAN	59,8	164	2,9	21,3	59,1	296
3Star Hwh BAMBAM P	61,6	164	4,1	30,5	59,8	430
Blumenfeld FrazId BASIC	52,7	222	10,1	51,8	57,1	483

19.2. Taxa de non retorno

Touro	TNR	N.º 1.ª IA	IA/RAB	% xovencas	TNR Galicia	N.º 1.ª IA Galicia
Hfp BENTLEY	53,6	183	3,5	20,2	53,0	270
Blumenfeld Frazld BRASS	49,1	407	7,5	14,3	47,7	915
Gel Geyser BRUC P	66,0	191	2,6	20,9	57,9	304
CAMPGRAN-Holscat Leo Boom	59,5	247	6,2	30,8	57,3	503
Larcrest CAPTIVATING	47,5	162	5,4	30,2	57,8	697
Curtis CAMELO	54,4	2.385	7,1	30,1	56,7	5.955
American CARNIVAL Red	61,3	106	2,1	23,6	57,3	110
Casagabino CHUNIOUS	56,1	362	4,0	16,9	55,2	808
Wilder COACH	59,6	267	3,4	19,1	57,1	490
Kings Ransom CORONA	52,0	100	7,1	24,0	50,9	342
CROSS	53,3	289	3,1	19,0	55,8	477
VH Hedelund Charley CROWN	55,5	119	10,8	38,7	58,5	176
Oh-River-Syc CRUSHABULL	56,3	151	5,6	25,2	46,8	472
DIRECTOR	50,0	204	6,0	42,6	48,8	373
Genosource DOCKET	74,2	159	9,9	96,9	63,4	279
DOLOMITA Delta Jaidyn	46,7	407	8,0	36,4	48,3	553
Kings Ranson DROPBOX	65,2	141	7,4	46,1	60,0	397
Kings Ranson DUFFY	51,3	158	12,2	51,9	59,6	270
Kings- Ransom G DYLAN	36,4	110	6,1	35,5	40,9	198
Kings Ranson DYNASTY	51,3	119	6,0	30,3	58,5	692
Stgen Tampa EPPY	69,2	107	5,1	100,0	70,5	122
Pine Tree ESCAPADE	44,4	153	4,1	33,3	52,0	252
Sandy -Valley Prfc ESCAPE	45,9	133	22,2	35,3	54,8	453
Sandy Valley ESQUIRE	46,0	543	18,1	27,8	47,8	1.008
Silverridge V EUGENIO	59,1	455	6,6	28,6	59,6	1.522
FAVORITE	49,2	195	3,4	18,5	55,6	381
Diekers 3Star Oh FLADDERAK	57,0	2.189	7,8	43,0	58,7	3.979
Peak FREELANCER	62,1	116	6,8	14,7	56,9	364
Poppe FREESTYLE Red	58,0	205	7,3	49,3	54,9	315
FREIRE RED	53,8	1.896	7,4	19,7	55,7	3.646
Casagabino FRESON	27,4	106	3,7	8,5	31,8	223
Gil-Gar FUMAGALLI	56,1	264	2,6	22,3	53,4	365
Cmp GABRIELLE De Chanel	53,1	1.792	7,9	39,9	56,7	4.409
GALILEO	64,9	111	2,8	14,4	61,1	216

19.2. Taxa de non retorno

Touro	TNR	N.º 1.ª IA	IA/RAB	% xovencas	TNR Galicia	N.º 1.ª IA Galicia
Gga GANGWAY	57,0	142	6,5	30,3	62,1	1.127
Pine Tree GARDNER	53,3	120	10,0	65,0	52,8	161
GAUDI	52,0	123	2,9	35,8	49,0	190
Visstein 3Star GAVINO RED	57,9	252	4,3	26,6	54,0	387
GERO	42,9	576	4,1	62,8	45,3	971
Bomaz GETAWAY	58,3	103	12,9	42,7	51,7	172
GIGABALL	54,4	677	3,8	34,1	55,7	1.694
3Star Poppe GIGANTIC	55,2	2.441	8,1	30,0	55,2	4.419
GIGI Red	57,5	106	2,4	50,9	62,8	172
GINGER Sanderij Syman Red	51,4	259	7,6	41,7	50,8	616
GINGER	50,0	102	2,4	18,6	50,9	212
GIROUD	47,1	138	9,9	54,3	50,7	406
Wilder GLAUCO	59,7	278	5,1	15,5	63,2	565
GLOBAL Red	55,0	229	3,9	16,6	57,8	348
Thos Saturn GRECO	46,3	281	4,0	8,5	52,7	571
K&L Oh Rossi GUAY	43,1	109	1,7	21,1	46,1	258
GUIRI	53,6	2.217	7,7	36,7	54,6	5.996
Eiras Key HAKON	50,2	271	4,6	9,6	50,0	410
Siemers Doc HANDSOME	45,4	141	5,9	14,9	44,5	209
Siemers Lambda HANIKO	53,4	133	8,9	30,8	55,9	295
Grille Mcc Cinder HAPPY	58,8	182	2,7	15,4	57,6	724
Siemers Pfct HARDY 35126	53,8	333	12,8	20,7	52,0	538
Aot Parfect HARMONY	58,3	523	12,2	42,4	54,1	833
3Star Mp HAWKEYE	58,6	133	3,3	18,8	53,3	195
Aot Silver HELIX	55,3	179	8,5	32,4	54,4	417
Teixeiro Hondo HOGLIO	57,8	116	3,1	13,8	52,5	181
Peak HOLCOMB	56,7	291	2,9	27,5	55,7	395
Cookiecutter HORSESHOE	54,4	272	8,2	36,8	54,6	1.606
Peak HOTLINE	45,5	253	4,4	30,8	51,0	398
Siemers Wolf HULU 37006	56,4	149	7,1	49,7	57,5	381
Cookiecutter HYPNOTIC	54,6	498	10,4	42,0	55,0	1.243
Kaegaarden Berlin KARL	53,5	1.156	5,9	24,7	55,5	2.902
KELVIN	52,8	267	3,6	12,7	55,8	294
Woodcrest KING DOC	46,7	360	7,8	20,6	48,1	1.652

19.2. Taxa de non retorno

Touro	TNR	N.º 1.ª IA	IA/RAB	% xovencas	TNR Galicia	N.º 1.ª IA Galicia
Mandy KODAK	47,3	740	12,1	20,1	48,6	1.124
Westcoast LAMBEAU	53,6	358	8,7	19,3	52,6	886
Cookiecutter LARSON	52,8	127	5,3	27,6	57,3	475
Ladys-Manor Tropic LEVEL	47,8	345	11,5	20,6	53,3	767
Thos Sanjay LLAMA	54,5	462	3,0	12,3	58,2	933
Thos Gero LLUITADOR	48,1	235	3,2	8,9	49,7	537
Sheland Parfect LOCK	54,3	632	11,5	48,6	55,8	1.433
Delta LONESTAR	43,6	133	1,9	21,8	42,9	217
Delta LUCARDI	43,1	204	13,6	20,1	44,9	345
Cherry-Lily Zip LUSTER P	55,4	334	8,1	50,0	55,9	1.178
Progenesis MAESTRO	57,6	151	6,0	34,4	59,5	946
Tirsvad 3Star Zaale MALDINI	58,5	398	4,4	19,1	57,3	740
Grille Moovin MONIN	51,8	299	3,6	29,1	56,5	947
Brookview MR BIG SHOT	51,4	183	91,5	19,7	48,9	225
Delta MULTIMATE Red	55,7	122	1,9	19,7	58,7	206
Vh NADER	53,8	171	10,7	29,2	53,3	383
Jimtown NASHVILLE	61,8	131	8,2	29,0	61,2	263
Progenesis NETFLIX	53,3	152	10,1	19,1	52,1	188
Freixe Guardian OSCOS	64,6	144	2,9	13,2	63,5	271
OTIS	43,0	186	8,9	54,3	47,1	274
PALMER	48,6	173	3,4	27,2	56,4	660
Siemers Rengd PARFECT	48,2	193	6,4	41,5	53,9	845
Anila Palmer PAYDAY	59,8	122	3,1	9,8	57,8	348
PERU	53,2	231	6,6	49,4	53,7	488
Progenesis PINBALL	50,0	116	4,5	56,0	57,9	541
3Star POPPE Tiger Red	41,6	149	3,2	47,0	52,2	230
Siemers PORSCHE	56,2	290	6,7	49,7	53,8	905
PRECISION	46,1	102	7,3	61,8	43,5	375
Jook Estn QUALITY	58,7	109	15,6	35,8	71,4	49
PROGENESIS REDDIT	60,8	120	7,5	43,3	60,6	391
Vogue REDEYE	55,2	277	5,2	39,4	61,4	679
Queirugueira Rioaveso RIDER	59,0	139	2,5	15,1	54,5	213
Fairmont RIDGELINE	54,2	120	8,6	45,0	54,2	142
RODDICK	44,9	107	6,3	49,5	49,5	184

19.2. Taxa de non retorno

Touro	TNR	N.º 1.ª IA	IA/RAB	% xovencas	TNR Galicia	N.º 1.ª IA Galicia
Delta ROMERO	46,3	164	16,4	32,3	46,6	249
Trent Way Js ROMPEN RED	53,5	114	3,5	36,0	51,8	220
Blumenfeld Gdanc RORY	51,8	166	7,2	45,2	57,9	724
Siemers ROZTAC	56,3	561	8,4	38,7	56,8	2.501
Hoogerhorst Dg Oh RUBELS RED	44,4	124	5,0	71,8	42,3	142
Koepon Ryder 2350 RYAN RED	53,3	270	4,4	37,0	55,8	493
SANXURXO	53,7	579	2,9	16,6	54,9	1.145
Af SERAFI Soul	64,1	103	2,9	22,3	61,0	141
S S I Bg Festivs SERTOLI	46,5	258	16,1	15,1	49,6	407
Schreur SHIMMER	50,4	139	6,0	29,5	49,5	192
SIGMA	48,5	130	2,5	6,9	48,5	398
VH SLY PPRC	40,9	132	9,4	47,7	41,2	165
SNOB	56,5	271	3,2	20,7	60,0	732
Ocd Parfect SOYSAUCE	49,1	114	8,1	39,5	52,0	433
Koe 10275 SPORTING	65,7	143	2,5	30,1	58,3	568
STARMAX	50,0	172	4,0	23,3	51,9	291
Delta STEAM	56,2	105	7,0	41,9	50,9	116
Progenesis SUMMERDAY	66,0	106	4,4	60,4	58,2	466
Sjonny SUPERTORO	57,0	186	2,4	22,0	55,6	243
Lscg TANXU P	49,3	152	4,0	20,4	49,6	274
Leaninghouse TAOS	49,7	171	10,7	38,0	52,8	324
Grille TOPMILK	46,0	113	5,7	14,2	66,6	290
Delta TREASURE	54,8	588	3,2	27,0	57,4	1.078
Croteau Lesperron UNIX	54,4	103	6,4	17,5	55,4	186
Garioni Royal VANHALEN	52,1	217	9,4	23,0	52,7	226
Willems-Hoeve WOODY	42,2	287	14,4	18,8	45,9	466
Lscg XEN	55,7	781	5,7	33,7	55,8	2.373
Jaime Saturn XUSTAS	49,0	357	5,0	55,7	52,4	701
Peak ZAPPY	58,7	150	21,4	64,7	62,2	259
Ciam ZAZAR	63,3	221	2,8	16,7	58,9	309
Sinergia Renegada ZZ TOP	55,0	129	12,9	31,8	44,5	238
Media	53,4	317	7,4	32,4	54,3	706

Datos ordenados polo nome curto do touro.

19.2. Taxa de non retorno

Á hora de interpretar estes valores, hai que fixarse non só no valor de taxa de non retorno, senón tamén nos datos complementarios.

A menor IA/RAB, maior fiabilidade da TNR, xa que o touro se empregou en maior número de rabaños. Os touros probados adoitan ter un maior número de inseminacións por rabaño, fronte aos touros en proba, que teñen ratios IA/RAB menores de 2,0.

Canta maior porcentaxe de xovencas, menor fiabilidade da TNR, xa que estes animais adoitan ter unha maior fertilidade que as vacas.

Fiabilidade estimada segundo o número de primeiras inseminacións:

N.º 1.ª insem.	100	200	300	400	500	1.000	2.000
Fiabilidade	30	46	56	63	68	81	89

19.3. Seme sexado

Dende Africor Lugo marcamos as inseminacións realizadas con seme sexado, sempre que o gandeiro dispoña desa información; deste xeito, podemos analizar o comportamento deste produto. Durante o ano 2023 identificáronse como seme sexado 23.858 inseminacións recollidas en 720 ganderías, das cales un 62 % foron primeiras inseminacións.

Os touros con máis de 100 primeiras inseminacións marcadas como seme sexado durante 2023 foron os seguintes:

Touro	TNR	N.º 1.ª IA	IA/RAB	% xovencas
Plain Knoll ADOBE	42,3	168	8,4	63,7
ALFRED	54,0	250	7,4	87,2
Curtis CARAMELO	55,3	333	5,0	74,5
Genosource DOCKET	69,9	113	7,1	98,2
DOLOMITA Delta Jaidyn	42,2	102	5,1	71,6
Sandy Valley ESQUIRE	44,2	156	9,2	76,3
Diekers 3Star Oh FLADDERAK	59,8	784	5,7	70,3
Cmp GABRIELLE De Chanel	54,2	552	6,0	67,6
GERO	43,0	479	4,2	65,1
GIGABALL	57,4	176	3,0	67,6
3Star Poppe GIGANTIC	57,7	392	6,2	70,9
GUIRI	57,1	671	5,0	69,7
Aot Parfect HARMONY	60,3	199	7,7	71,4
Cookiecutter HYPNOTIC	50,9	171	6,6	70,8
Kaegaarden Berlin KARL	60,2	133	3,0	77,4
Sheland Parfect LOCK	48,0	175	7,6	69,7
Cherry-Lily Zip LUSTER	53,9	152	6,6	66,4
OTIS	38,5	104	8,7	69,2
Siemers PORSCHE	55,2	154	6,2	61,7
Siemers ROZTAC	57,0	114	5,2	55,3
Lscg XEN	58,4	161	4,6	77,0
Jaime Saturn XUSTAS	50,8	181	5,3	74,6
Peak ZAPPY	57,9	121	24,2	64,5

O seme sexado é un produto en crecemento, o seu uso incrementábase ano tras ano ao permitir obter un maior número de femias e a selección das nais, o que, sen dúbida, vai repercutir na velocidade de mellora dos rabaños.

Para poder avaliar o comportamento deste tipo de seme, é imprescindible a súa identificación como seme sexado ao anotar a inseminación, así despois podemos coñecer a súa fertilidade e a porcentaxe de femias.

Finalmente, hai que salientar a importancia da identificación do seme sexado (anotalo no calendario de reprodución) para que o controlador poida marcar esta inseminación e facilitar o seguimento deste tipo de seme, tanto no que se refire á fertilidade coma á porcentaxe de femias.

19.4. Facilidade de parto

A facilidade de parto é un dato que se recolle con cada parto que se produce. Esta información é útil para valorar a capacidade dos touros de producir partos sen problemas.

A facilidade de parto valórase e codifícase segundo a seguinte escala:

- 1 = fácil (sen axuda, a vaca pare soa)
- 2 = moderado (lixeira axuda)
- 3 = parto difícil (forte tracción)
- 4 = cesárea ou fetotomía
- 5 = presentación anormal

Facilidade de parto en función do touro

Preséntase unha relación de touros con máis de 200 partos durante 2023 en Galicia, na que se indica a facilidade de parto como porcentaxe de cada categoría, agrupando as categorías 3, 4 e 5, pois representan unha porcentaxe moi baixa. Faise relación á porcentaxe de primeiros partos, pola súa influencia sobre o resultado global por touro.

Touro	N.º de partos	Fácil	Moderado	Difícil, cesárea ou anormal	% primeiros partos
Bush Bros ACADIA	225	91,6	6,2	2,2	39,1
Adonis ADAI	466	82,2	16,3	1,1	25,8
AIRAS	1.072	80,9	17,4	1,2	27,2
Westcoast ALCOVE	234	86,8	11,5	1,7	41,0
Cmp ALLURE de Chanel	381	85,8	12,9	1,0	44,4
Fb 7683 Billy ALONSO	246	82,5	17,1	0,4	32,1
Ocd Helix ALPHABET	358	71,2	27,7	0,3	46,7
Peak ALTAALTUVE	359	91,9	7,8	-	35,4
Peak ALTAAMULET	617	87,2	10,5	1,1	43,4
Aurora ALTAANTONIO	269	62,1	33,8	3,4	28,3
Glen-D-Haven ALTAHOTROD	378	77,8	19,8	2,1	58,7
Peak ALTAINGOLD	238	74,0	24,8	1,3	34,5
Peak WHEELHOUSE	273	74,0	24,9	0,4	61,9
Peak ALTAZAREK	658	85,1	14,0	0,8	64,9
Vvh ARMONICO	298	79,2	18,8	1,3	32,2
Stantons ATEAM	703	73,4	24,5	1,3	36,0
3Star Hwh BAMBAM P	1.233	75,9	22,5	0,9	32,8
Blumenfeld Frazld BASIC	892	83,6	15,1	0,7	53,0
Hfp BENTLEY	1.161	82,1	16,3	1,4	25,2
BENZEMA	271	83,0	15,9	1,1	25,5
BIMAX Alh Imax	211	73,5	25,1	0,5	28,0

19.4. Facilidade de parto

Touro	N.º de partos	Fácil	Moderado	Difícil, cesárea ou anormal	% primeiros partos
Coldsprings BLASKA	217	89,4	9,7	0,5	47,5
Lscg Blizzard BLINK	334	79,6	18,3	1,2	22,8
Delta BODYGUARD	273	75,1	24,2	0,4	41,4
Blumenfeld Frazld BRASS	902	75,8	23,3	0,9	27,2
Portagandara Hotspot BURIZ	344	75,9	23,6	0,6	20,1
CADY	263	76,4	20,5	3,0	36,5
Lscg CALACHO	409	72,4	25,9	0,7	19,1
Sandy-Valley CALEB	229	74,2	23,1	1,3	43,2
Larcrest CAPTIVATING	1.445	79,5	18,8	1,3	44,8
Curtis CAMELO	3.440	79,0	19,7	0,9	29,8
Siemers CLARO	244	87,3	9,8	-	73,8
Wilder COACH	1.453	77,8	20,3	1,5	32,1
Delta COLORADO Red	234	71,4	26,5	1,3	33,8
CROSS	1.649	82,7	15,8	1,0	27,7
Oh-River-Syc CRUSHABULL	347	86,5	13,0	0,3	18,7
DAMIL	311	87,5	11,3	1,3	26,1
Grille Discjockey DIMAX	202	71,3	26,2	2,5	24,3
DIRECTOR	684	86,6	12,6	0,7	43,1
DOLOMITA Delta Jaidyn	649	80,6	17,7	1,2	33,1
Kings Ranson DROPBOX	240	61,7	37,9	0,4	40,8
Kings Ranson DYNASTY	240	86,7	10,8	-	44,6
Jaime Freemax EMILI	437	80,1	19,0	0,7	18,1
Ciam Xf Spark EON Red	288	78,8	19,4	1,4	25,4
Silverridge V EUGENIO	1.940	78,5	19,9	1,1	33,7
FAVORITE	1.040	80,7	17,5	1,3	29,6
Diekers 3Star Oh FLADDERAK	202	75,7	21,3	2,5	39,6
Desconocido FLECKVIEH	232	77,6	16,0	0,4	34,9
Peak FREELANCER	283	81,3	18,7	-	24,4
Poppe FREESTYLE Red	389	84,1	13,6	1,8	61,4
Cmp GABRIELLE De Chanel	308	81,2	15,9	0,7	39,6
GALILEO	400	80,5	16,0	2,3	33,3
Gga GANGWAY	1.157	76,9	21,0	1,4	43,0
GARIDO	644	86,0	12,3	0,8	37,4
GAUDI	599	80,5	18,2	1,2	45,4

19.4. Facilidade de parto

Touro	N.º de partos	Fácil	Moderado	Difícil, cesárea ou anormal	% primeiros partos
GENUINE	448	77,7	20,5	1,1	23,0
GERO	1.350	85,6	13,5	0,4	80,6
GIGABALL	4.871	76,5	21,7	1,2	38,1
Sh GIGABYTE	395	83,0	16,5	0,3	17,7
3Star Poppe GIGANTIC	371	83,6	13,5	1,9	31,8
GIGI Red	436	83,7	15,1	0,9	60,8
GINGER Sanderij Syman Red	253	84,2	15,0	0,4	54,9
GLOBAL Red	274	82,1	16,8	-	42,3
Cavalleria Crimson GLOP	430	71,9	26,1	1,4	23,5
K&L Poppe GOAL	203	64,0	35,5	0,5	30,5
Thos Saturn GRECO	1.486	79,2	19,3	1,0	20,8
GUIRI	334	79,3	19,8	0,3	41,3
Siemers Exc HANANS 31753 E	269	85,1	14,5	0,4	43,1
Siemers Doc HANDSOME	211	86,7	12,3	0,9	37,4
Grille Mcc Cinder HAPPY	1.772	77,0	20,5	0,9	24,3
Siemers Pfct HARDY 35126	215	85,1	13,0	0,9	36,3
Aot Parfect HARMONY	268	79,5	19,4	1,1	42,5
Cookiecutter HARRISENNA	331	85,2	13,9	0,3	96,1
Peak HAXL	441	90,3	9,1	0,7	37,0
Aot Silver HELIX	370	79,2	17,8	1,4	41,9
Tirsvad Hotspot HONDO	288	76,7	22,9	0,4	32,3
Cookiecutter HORSESHOE	341	78,0	20,8	0,6	47,8
Peak HOTLINE	341	73,6	24,1	1,2	51,9
Gel Prudence HUB	674	72,9	24,9	1,6	16,3
Cookiecutter HYPNOTIC	1.504	86,2	12,0	0,7	68,2
Peak INCREDIBLE	272	93,0	6,6	0,4	26,8
Genosource JAMISON	217	81,1	15,2	1,8	88,0
San Rian JEQUE Hotjob	496	69,8	28,4	1,4	20,6
Kaegaarden Berlin KARL	5.905	78,8	20,1	0,6	39,8
Kaergaard Soundcloud KEY	766	77,2	20,4	1,6	27,3
Woodcrest KING DOC	1.233	82,5	16,2	0,7	35,6
Akilia KIWI	259	80,3	19,3	0,4	29,0
Gin Vorab KURVERS Red	296	69,3	29,1	0,7	21,6
Westcoast LAMBEAU	824	79,1	19,7	0,9	24,4

Africor Lugo

Memoria ano 2023

Estudo dos touros usados en Control Leiteiro

19.4. Facilidade de parto

Touro	N.º de partos	Fácil	Moderado	Difícil, cesárea ou anormal	% primeiros partos
Comestar LAUTRUST	309	74,4	23,6	1,3	35,3
Ladys-Manor Tropic LEVEL	507	86,2	12,8	0,6	37,5
Delta LIBERATE	265	84,9	14,0	0,8	32,1
Peak LIFEFORCE	235	76,2	23,8	-	11,5
DG VEKIS LUMAX	430	81,9	16,7	1,2	18,8
Cherry-Lily Zip LUSTER P	980	76,9	22,1	0,6	49,7
Progenesis MAESTRO	599	82,3	16,5	0,5	47,1
Ocd Alphabet MAGNUM	356	89,3	9,6	-	68,8
Raspberry MAXL	282	81,9	18,1	-	56,7
Susao Swift MIRON	368	81,5	17,1	1,1	26,9
Grille Moovin MONIN	863	76,3	20,4	2,9	23,4
Delta MULTIMATE Red	274	61,3	38,0	0,7	40,5
Vh NADER	431	86,3	13,2	-	41,3
Jimtown NASHVILLE	252	71,8	26,6	1,6	40,9
Cundins NETFLIX	245	71,8	26,1	0,8	26,1
Ramos XF Newstar NEWTON	988	82,8	16,1	1,0	21,4
S S I Msu Challengr ORBIT	295	84,1	14,6	1,0	36,6
Freixe Guardian OSCOS	282	77,0	22,0	1,1	22,7
OTIS	260	88,1	10,0	1,5	39,6
PALMER	1.446	73,4	25,5	0,7	50,7
Anila Palmer PAPPY	304	79,0	19,1	1,3	19,4
Siemers Rengd PARFECT	769	78,0	20,4	1,0	49,0
Anila Palmer PASTEL	318	79,3	19,5	0,9	15,4
Anila Palmer PAYDAY	611	83,1	14,4	2,1	16,7
Petton PEPSI	353	92,9	5,7	0,9	37,7
Progenesis PINBALL	855	76,3	22,3	0,7	48,9
3Star POPPE Tiger Red	280	81,4	17,9	0,4	62,1
Siemers PORSCHE	1.245	81,1	17,6	0,7	75,6
Tirsvad Mission PRINCI P RED	263	78,7	18,6	1,5	31,2
Pine Tree-I PURSUIT	313	74,1	24,9	1,0	58,2
Ri-Val-Re RAGER RED	277	80,1	17,7	2,2	35,7
Westcoast RANDALL	238	84,5	15,6	-	35,3
Peak Rayshen	320	89,4	10,3	0,3	68,1
Progenesis REDDIT	604	79,8	18,4	1,0	42,1

19.4. Facilitade de parto

Touro	N.º de partos	Fácil	Moderado	Difícil, cesárea ou anormal	% primeiros partos
Vogue REDEYE P	497	82,9	15,1	1,2	47,5
S-S-I Pr RENEGADE	246	89,0	11,0	-	53,7
Fairmont RIDGELINE	226	84,1	14,2	1,3	45,6
Cundins ROCHAS Saturn	214	75,7	22,4	1,9	22,9
Trent Way Js ROMPEN RED	245	76,7	22,5	0,4	53,1
Trent-Way-Js RONALD	311	84,9	14,5	0,6	39,6
Blumenfeld Gdanc RORY	807	81,2	17,8	0,6	39,9
Siemers ROZTAC	1.531	78,5	19,9	0,7	34,8
SANXURXO	2.873	78,3	20,1	1,2	31,1
SIGMA	661	69,7	27,7	1,7	15,0
SNOB	830	72,1	26,3	1,6	18,9
Ciam XF Solit. SOLSTICE	352	79,3	20,5	0,3	31,5
S-S-I Silver SPIKE	236	78,4	21,2	0,4	30,5
Koe 10275 SPORTING	1.898	80,6	17,6	1,0	37,9
STELO	263	78,7	19,8	1,5	19,8
Progenesis SUMMERDAY	578	77,2	21,5	0,9	49,8
Sjonny SUPERTORO	263	84,8	14,5	-	26,6
Delta TREASURE	1.137	77,3	21,3	1,1	36,3
Garioni Royal VANHALEN	251	82,1	16,3	1,2	42,6
Progenesis WEBSTER P	232	85,3	12,1	0,9	34,9
Jaime Saturn XUSTAS	1.494	79,9	18,7	1,1	48,7

Ordenados polo nome curto do touro

19.5. Velocidade de muxido

Existe unha correlación xenética entre a velocidade de muxido e o recuento celular, o que significa que a maior velocidade de muxido, maior RCS.

Se a velocidade de muxido é alta, diminúe a tensión do esfínter do teto, o que provoca unha menor resistencia do ubre á entrada de microorganismos e, polo tanto, aumenta o risco de mamite.

Pola contra, unha vaca con velocidade de muxido excesivamente lenta significa que neste animal non se realiza ben a extracción do leite, o que trae como consecuencia un aumento da tensión intramamaria e un aumento do tempo de muxido, se ben adoitan a ter RCS máis baixos. Polo tanto, o óptimo para velocidade de muxido é o intermedio.

A herdabilidade para a velocidade de muxido é de 0,11, polo que non cabe esperar unha mellora importante deste carácter con base na selección, e ten que ser incluído nun índice de saúde do ubre que inclúa outros factores (RCS, conformación de ubre etc.).

19.5. Velocidade de muxido

Os datos recóllense nunha escala subxectiva, de 1 a 3, da que informa o muxidor:

- 1. Muxido rápido
- 2. Muxido medio
- 3. Muxido lento

Analizamos os pais das vacas en función do valor recollido de velocidade de muxido.

Análise dos pais das vacas en función do valor recollido de velocidade de muxido das súas filas nas que se recollen os touros con 100 ou máis vacas avaliadas en Galicia.

Touro	Vacas	Rápida	Normal	Lenta
Peak ACCELRENOWN	218	29,8	58,3	6,0
ADONIS	332	19,3	64,2	14,2
Ocd Helix ALPHABET	240	31,3	57,9	5,4
Peak ALTAAMULET	271	28,4	45,4	14,4
Peak ALTADATELINE	173	16,2	50,9	16,2
Peak ALTAHOTJOB	237	34,6	57,4	5,9
Glen-D-Haven ALTAHOTROD	295	16,3	54,9	14,6
Peak ALTAMAUI	133	28,6	51,9	6,8
Bomaz ALTATOPSHOT	133	21,1	61,7	13,5
Thos Padawan AMARGANT	122	20,5	60,7	14,8
San Rian Valero APPRER Rojo	102	8,8	74,5	11,8
Anibal APRENDIZ	139	15,1	69,1	10,8
Vvh ARMONICO	476	21,0	66,4	8,4
BALANCE	141	24,1	67,4	5,0
McBando BANDIDO	122	28,7	53,3	15,6
Blumenfeld FrazId BASIC	634	14,7	58,7	19,1
Vh BERNELL	133	26,3	60,9	9,0
Dg BI BATTLE	1.227	15,6	64,6	11,1
No-Fla CAPITAL 45499	104	35,6	51,0	9,6
CASTROMIL	193	19,7	72,0	4,7
Stantons CHIEF	145	17,9	61,4	10,3
Tiran Mission Hunter CICLO P	257	21,4	65,4	8,9
Regan-Danhof COPYRIGHT	143	32,9	50,3	8,4
Farnear DELTA LAMBDA	103	26,2	62,1	7,8
Ronelee Midnight DETOUR	126	25,4	65,9	7,9
Rodasinde Downtown DINYDON	268	17,9	64,6	7,5
Claynook DISCJOCKEY	131	32,1	49,6	13,0

19.5. Velocidade de muxido

Touro	Vacas	Rápida	Normal	Lenta
Kingemerling Helx DOCTOR	225	19,6	62,7	7,6
K&L Js DONSIMON	508	21,7	60,8	8,5
Sandy-Valley EMBELLISH	100	17,0	65,0	16,0
Sandy-Valley EMERALD	104	41,3	48,1	6,7
Weelder ENDURANCE	122	23,0	66,4	6,6
Silverridge V EUGENIO	621	27,7	59,6	9,5
Peak FORTNITE	103	12,6	70,9	10,7
Melarry Josuper FRAZZLED	243	12,3	66,7	13,6
Gymnast GENIAL	373	14,7	58,7	23,1
GENUINE	280	15,0	70,4	14,3
GERO	230	16,5	66,5	10,0
GINGER	135	25,2	57,8	12,6
K&L Poppe GOAL	707	25,2	64,5	6,9
K&L Oh Rossi GUAY	1.436	17,2	59,7	15,5
Grille Mcc Cinder HAPPY	133	18,8	74,4	5,3
HARLEY Alh Quimera	116	28,4	58,6	11,2
Aot Silver HELIX	206	36,9	47,6	11,2
HODER	149	20,8	63,8	14,8
Tirsvad Hotspot HONDO	510	27,6	53,1	10,4
Peak HOTLINE	160	22,5	60,0	13,1
T-Spruce Frazzled HUEY	172	22,1	61,6	9,3
ICON	175	21,1	62,3	11,4
Barreiro XF IMAGEN	160	22,5	64,4	10,6
Gel IMATHOS	136	19,9	72,8	3,7
Casagabino JAKEMATE	128	31,3	57,0	10,2
JULIUS	119	19,3	68,1	7,6
Kaergaard Soundcloud KEY	171	17,5	67,3	12,3
Woodcrest KING DOC	526	27,0	52,9	13,3
Plain-knoll KING ROYAL	142	21,1	61,3	7,0
Comestar LAUTRUST	287	28,6	49,8	19,2
Vh Lager LINEMAN	104	17,3	47,1	29,8
LOUXOR	114	26,3	55,3	11,4
Cherry-Lily Zip LUSTER	293	24,6	63,1	8,2
Progenesis MAESTRO	161	32,9	52,8	8,1
Thos Downtown MAGIC	206	19,4	47,1	15,5

19.5. Velocidade de muxido

Touro	Vacas	Rápida	Normal	Lenta
Progenesis MAILBOX	226	42,9	38,9	5,3
MERITENE	471	24,8	63,5	8,1
Casquetta MILLAR	221	21,7	67,9	7,7
Mountfield Ssi Dcy MOGUL	199	26,6	58,3	11,1
Progenesis MOLIERE	312	19,6	54,5	12,5
Richmond Fd MONTANA	158	20,3	58,9	19,0
Bacon-Hill MONTROSS	284	18,7	62,3	9,9
Cundins NETFLIX	121	18,2	53,7	19,8
NEWSTAR	185	30,3	53,5	14,1
Tirsvad Rio NIGHTKING	147	20,4	65,3	11,6
Peak NINJA	181	9,4	74,0	12,2
Ri Opsal NISSAN	114	15,8	76,3	5,3
Mr Spring NOBLE	362	37,6	51,9	9,1
PALMER	1.131	26,7	55,2	12,7
PANDA RED	283	19,1	69,3	6,0
PANTONE	119	17,6	68,1	10,9
Petton PEPSI	152	23,7	57,9	11,8
Co-Op Troy PILEDRIIVER	103	15,5	81,6	1,9
Progenesis PINBALL	120	23,3	60,0	10,8
Progenesis POPSTAR	226	38,5	48,7	9,7
Silverstream PORTER	107	30,8	57,9	6,5
Tirsvad Mission PRINCI P RED	1.034	17,2	62,0	14,8
Thio Alcove PRUDence 970	150	19,3	67,3	9,3
Pine Tree-I PURSUIT	180	33,3	54,4	6,7
Anderstrup Balisto QUIXOTE	245	21,2	54,3	17,6
Ri-Val-Re RAGER RED	185	15,7	56,2	10,8
Fairmont RIDGELINE	607	21,7	55,7	12,0
Trent-Way-Js RONALD	422	22,3	63,5	8,3
Blumenfeld Gdanc RORY	254	20,1	70,5	7,9
Cleveland SALARIO	165	20,0	69,1	10,3
Sandy-Valley SALOON	107	27,1	57,9	11,2
SALUD	435	20,0	61,6	12,0
SALVAME	1.484	18,6	62,9	12,1
Hunter K&L Sv Adrian SALVATIER	397	20,9	65,5	11,1
SALVUS	354	15,5	61,9	18,9

19.5. Velocidade de muxido

Touro	Vacas	Rápida	Normal	Lenta
Ocd Spring SAMURI	271	24,7	62,7	6,6
SANXURXO	159	17,0	71,1	10,1
Glenhaven SATURN	289	26,3	53,6	17,3
Westcoast SCOTCH	110	30,0	57,3	10,9
SEMPRE	944	25,2	59,6	11,7
SNOB	248	23,4	64,9	4,4
SOBRADO	356	16,3	69,7	11,8
SOLER	320	30,9	60,6	5,6
Fustead S-S-I SOLUTION	264	23,1	50,8	8,0
K-Style Tarino SPARTACUS	121	26,4	52,1	2,5
Progenesis SUMMERDAY	131	24,4	60,3	9,2
Seagull-Bay SUPERSIRE	180	22,2	52,8	11,1
Sjonny SUPERTORO	298	21,5	63,1	12,1
SUPRA	264	17,8	64,4	9,5
Co-Op Aardema TETHRA	130	17,7	73,1	6,9
TOPMAX	155	25,8	61,9	9,0
Co-Op Aardema TRACER	107	5,6	86,9	1,9
Clear Echo Tahti TRUXTON	102	37,3	45,1	16,7
Melarry Resolve TRY ME	198	21,7	65,2	12,1
Sat Agosto Dar. Kyo UBBE	104	25,0	57,7	10,6
Croteau Lesperron UNIX	109	46,8	34,9	12,8
Progenesis WEBSTER	165	22,4	65,5	9,1

Na provincia de Lugo o 17 % das vacas avaliadas en 2023 foron cualificadas como rápidas polo gandeiro e o 11 % como lentas, valores por arriba ou abaixo destes son os que nos indican se un touro proporciona animais máis ou menos lentos ca media.

A velocidade de muxido é un carácter no que se procuran o valor óptimo e o intermedio, buscando sementais que proporcionen poucas vacas con valores extremos.

20. INFORMACIÓN DO CONTROL LEITEIRO

O Control Leiteiro ten como obxectivo servirles de ferramenta aos gandeiros para a xestión das súas explotacións, polo que é de utilidade no manexo da explotación e para a selección dos animais.

Na era da información fálase do *big data*. O Control Leiteiro constitúe unha fonte de xeración de información enorme; trátase dunha información recollida seguindo unha normativa, o que fai que os datos sexan homoxéneos e comparables no tempo e entre ganderías, datos históricos dispoñibles para o gandeiro e técnicos autorizados e unha información oficial, que se incorpora ao Libro Xenealóxico e incrementa o valor dos animais tanto para o mercado como o seu valor asegurable.

Pero dende Africor buscamos devolver toda a información procesada en informes que resulten prácticos e útiles ao gandeiro. Esta información é recibida por este en papel, pero tamén dispoñible na web e *app*.

20.1. Informe mensual

Como o seu nome indica, este informe xérase despois de cada visita ás explotacións. Nel o gandeiro pode comprobar a evolución dos principais ratios da gandería:

CEGACOL
Centro Galego de Control Leiteiro

INFORME MENSUAL DE CONTROL LEITEIRO 12/2022

ZONA:

CEA:

DATA CONTROL:

TITULAR:

ENDEREZO:

PROVINCIA: LUGO

PRODUCCIÓN

Vacas totais controladas:

VACAS	DEL	LEITE	L 4,0 / 3,3	GRAXA	PROTEINA	PL	Gr/Pt	UREA	PREFOR.	DENOVO	PINSAT
58	204	46,5	47,8	4,08	3,53	3,0	1,16	203	30,7 ▼ (31,5)	31,0 ▲ (29,9)	0,08

Vacas 1º parto controladas:

VACAS	DEL	LEITE	L 4,0 / 3,3	GRAXA	PROTEINA	PL	Gr/Pt	UREA	PREFOR.	DENOVO	PINSAT
14	201	42,1	43,4	4,09	3,58	1,8	1,14	206	30,1	33,2	0,07

Vacas adultas controladas:

VACAS	DEL	LEITE	L 4,0 / 3,3	GRAXA	PROTEINA	PL	Gr/Pt	UREA	PREFOR.	DENOVO	PINSAT
44	205	47,9	49,2	4,06	3,52	3,4	1,16	202	31,0	30,2	0,08

Vacas paridas de menos de 100 días controladas:

VACAS	DEL	LEITE	L 4,0 / 3,3	GRAXA	PROTEINA	PL	Gr/Pt	UREA	PREFOR.	DENOVO	PINSAT
14	43	54,2	54,3	3,98	3,35	3,5	1,19	186	32,3	29,1	0,07

Vacas paridas de entre 100 e 200 días controladas:

VACAS	DEL	LEITE	L 4,0 / 3,3	GRAXA	PROTEINA	PL	Gr/Pt	UREA	PREFOR.	DENOVO	PINSAT
18	155	46,2	46,6	3,99	3,42	2,5	1,17	210	30,3	30,8	0,09

Vacas paridas de máis de 200 días controladas:

VACAS	DEL	LEITE	L 4,0 / 3,3	GRAXA	PROTEINA	PL	Gr/Pt	UREA	PREFOR.	DENOVO	PINSAT
26	325	41,2	43,8	4,24	3,76	3,1	1,13	203	30,1	32,2	0,07

KG de leite/vaca presente: 40,3 Kg/Res (13,4 %)

Idade ao primeiro parto: 26,2 Meses

NP medio das vacas controladas: 2,7 Partos

Porcentaxe de primeiros partos: 24,1 %

Gramos/día de metano (CH4) por vaca controlada gand./prov.: 577,0 (58 reses)

BHB en vacas con menos de 35 días ao parto, positivas % e N°.: 16,7 (1 reses)

GANDEIRIA	PROVINCIA
487,0	487,0

REPRODUCCIÓN

Taxa de non retorno 56 días: 45,8 (48 reses) primeiras inseminacións.

Taxa de non retorno 56 días xatas: 52,9 (17 reses) primeiras inseminacións.

Taxa de non retorno 56 días vacas: 41,9 (31 reses) primeiras inseminacións.

IPP reses en control/IPP último ano: 435 (44 reses) 437 (41 reses)

Media de DEL das vacas inseminadas por primeira vez no último mes 125 días (5reses)

Media de idade en meses das xatas inseminadas por primeira vez no último mes 16 meses(1reses)

20.1. Informe mensual

Tamén se listan as vacas en produción, ordenadas por nome e con toda a información nunha única liña:

LISTADO VACAS CONTROLADAS																										
NOME	ALERTAS					D. PARTO	CRIA	NP	NC	PER	DEL	LEITE	%Gr	%Pt	LEITE ACUM	RCS	RCS ULT. C	%RCS TANQUE	UREA	BHB	ÁCIDOS GRAXOS			ÚLTIMA IA	TOURO	
	RCS	PROD	BHB	ACD	RCD																CADEA CURTA	CADEA LONGA	INSAT			Nº IA
0002 5207	☐	☐	☐	☐		23/07/2021	X	3	13	432	24,1	6,21	4,68	15.502	352			0,3	283	-	0,54	2,32	1,87	3	17/02/2022	GENUINE XFO
0003 3505	☐	☐	☐	☐	72,6	18/11/2021	X	3	10	98,0	314	37,9	2,97	3,27	13.404	60		0,1	249	-	0,27	1,05	0,85	3	17/09/2022	CARAMELO XFO
0004 8506	☐	☐	☐	☐		13/08/2022	F	1	1	48	31,5	5,96	3,83	1.449	338			0,4	446	-	0,56	1,89	1,63			
0005 9608	☐	☐	☐	☐		27/07/2022	F	5	1	63	44,7	2,89	3,02	2.816	1.429	139		2,3	160	-	0,32	0,82	0,65			
0006 0041	☐	☐	☐	☐		01/05/2022	F	2	4	150	38,2	3,88	3,56	6.024	207			0,3	271	-	0,36	1,27	1,01	1	23/08/2022	CARAMELO XFO
0007 1734	☐	☐	☐	☐	77,8	16/07/2022	M	3	2	71	36,0	2,58	3,36	2.517	78			0,1	214	-	0,25	1,04	0,82			
0008 8508	☐	☐	☐	☐	68,0	28/07/2022	F	1	1	62	38,8	3,84	3,23	2.406	70			0,1	228	-	0,36	1,09	0,88			
0009 5754	☐	☐	☐	☐		25/07/2022	M	2	1	65	35,8	4,85	3,42	2.327	2.559	3.301		3,8	186	-	0,44	1,55	1,21			
0010 3885	☐	☐	☐	☐		30/04/2022	F	1	4	151	23,7	4,82	3,76	4.281	19			0,0	229	-	0,50	1,54	1,21	2	17/08/2022	GRECO XFO
0011 1600	☐	☐	☐	☐		23/07/2022	F	1	2	67	31,9	3,48	3,16	2.109	64			0,1	197	-	0,34	1,30	1,02			
0013 5166	☒	☐	☐	☐		27/11/2021	F	1	9	305	36,1	4,02	3,74	12.873	569			0,7	217	-	0,35	1,44	1,11	3	25/03/2022	GENUINE XFO

Pero tamén se recollen o resto das vacas da explotación, de forma que podemos buscar calquera vaca da granxa de forma sinxela sabendo soamente o grupo ao que pertence:

LISTADO VACAS NO CONTROLADAS (Ordenadas por data inseminación)						
NOME	D. NAC.	ULT. PARTO	NP	ULT. IA	Nº IA	TOURO
006	08/12/2017	27/06/2021	2	18/09/2021	1	GIGABALL XFO
054	16/04/2019	26/05/2021	1	22/09/2021	1	GROVE XFO
016	27/02/2018	11/05/2021	2	07/10/2021	1	(S)PALMER XFO
055	30/04/2019	28/05/2021	1	15/10/2021	4	LIM OURONEGRO

LISTADO XOVENCAS (máis dun ano de idade)				
NOME	D. NAC.	ULT. IA	Nº IA	TOURO
079	15/03/2020	13/12/2021	1	(S)GERO XFO
083	03/05/2020	26/11/2021	2	GENUINE XFO
084	12/05/2020	18/10/2021	2	(S)PALMER XFO

Un repaso ás últimas baixas e o leite que deixaron producido é, sen dúbida, un dos mellores indicadores de rendibilidade que podemos ter:

VACAS DADAS DE BAIXA NO ÚLTIMO CONTROL (non inclúe vendas)				
NOME	IDADE (MESES)	MOTIVO	NP	PROD. VITALICIA
318	76,7	ENFERMIDADE	3	55.469
232	101,2	SACRIFICIO POR OTRAS CAUSAS	5	92.300

DATOS MEDIOS DAS BAIXAS EN LACTACIÓN DURANTE O ÚLTIMO ANO				
Nº VACAS	IDADE	NP MEDIO	DEL	PROD. VITALICIA
13	75,9	3,4	421	54.539,00

20.1. Informe mensual

Previsión de partos para os próximos meses:

PREVISIÓN PARTOS						
	OUTUBRO	NOVEMBRO	DECEMBRO	XANEIRO	FEBREIRO	MARZO
Nº de partos Totais	4 100%	7 100%	9 100%	3 100%	7 100%	6 100%
Nº e % 1º partos	1 25%	1 14%	3 33%	2 67%	2 29%	4 67%
Nº e % partos cruce	2 50%	3 43%	2 22%	2 67%	3 43%	1 17%
Nº e % partos leite	2 50%	4 57%	7 78%	1 33%	4 57%	5 83%
Nº e % partos sexado	0 0%	3 43%	2 22%	1 33%	2 29%	3 50%

Aquelas ganderías que teñen vacas de varias razas necesitan coñecer a produción de cada grupo:

LISTADO AGRUPADO RAZAS									
<u>Vacas totais controladas</u>									
RAZAS	VACAS	DEL	LEITE	LEITE 4,0 / 3,3	GR	PR	PL	GR/PR	UREA
FRISONA	51	185	40,8	38,8	3,52	3,41	1,7	1,03	255
JERSEY	12	202	26,7	35,3	5,91	4,39	0,5	1,35	216
<u>Vacas 1º partos controladas</u>									
RAZAS	VACAS	DEL	LEITE	LEITE 4,0 / 3,3	GR	PR	PL	GR/PR	UREA
FRISONA	14	198	36,5	35,2	3,60	3,47	1,2	1,03	224
JERSEY	3	178	19,4	23,6	5,08	4,31	1,1	1,18	206
<u>Vacas adultas controladas</u>									
RAZAS	VACAS	DEL	LEITE	LEITE 4,0 / 3,3	GR	PR	PL	GR/PR	UREA
FRISONA	37	180	42,5	40,1	3,49	3,38	1,9	1,03	267
JERSEY	9	210	29,2	39,6	6,19	4,41	0,3	1,40	220
<u>Vacas con parto menos de 100 días en control</u>									
RAZAS	VACAS	DEL	LEITE	LEITE 4,0 / 3,3	GR	PR	PL	GR/PR	UREA
FRISONA	16	53	43,0	41,7	3,72	3,35	3,4	1,10	227
JERSEY	2	56	23,9	39,7	5,49	4,25	0,9	1,30	220
<u>Vacas con parto entre 100 e 200 días en control</u>									
RAZAS	VACAS	DEL	LEITE	LEITE 4,0 / 3,3	GR	PR	PL	GR/PR	UREA
FRISONA	13	154	47,1	42,4	3,23	3,22	0,4	1,00	290
JERSEY	4	159	28,9	36,7	5,59	4,26	0,9	1,31	222
<u>Vacas con parto máis de 200 días en control</u>									
RAZAS	VACAS	DEL	LEITE	LEITE 4,0 / 3,3	GR	PR	PL	GR/PR	UREA
FRISONA	22	298	35,5	34,3	3,55	3,55	1,2	0,99	256
JERSEY	6	246	24,6	33,6	6,24	4,52	0,2	1,38	211

20.3. Informe técnico

Neste informe tamén se mostra un resumo das lactacións e a evolución mensual da produción na gandería, sendo así útil para valorar as variacións estacionais na gandería.

CEGACOL

Centro Galego de Control Leiteiro

INFORME TÉCNICO

LUGO

PERIODO: 01/01/2022 A 31/12/2022

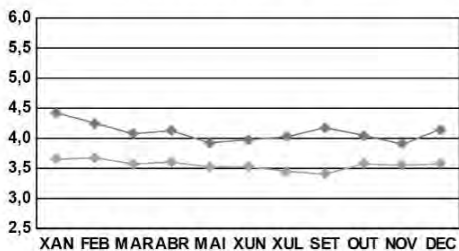
PRODUCCION

REAIS	Nº VACAS	DIAS	IPP	LEITE	GRAXA	%GRAXA	PROT.	%PROT.
VACAS 1º PARTO	16	358		13.741	538	3,91	485	3,53
VACAS ADULTAS	43	418	420	19.524	796	4,08	688	3,53
VACAS TOTAL	59	402	420	17.955	726	4,04	633	3,53

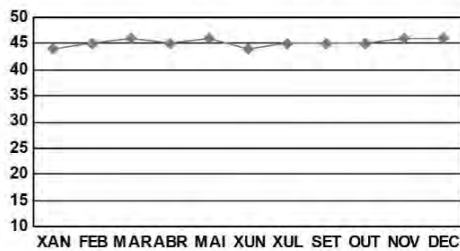
NORMALIZADA A 305 DÍAS	Nº VACAS	DIAS	IPP	LEITE	GRAXA	%GRAXA	PROT.	%PROT.
VACAS 1º PARTO	16	358		11.845	453	3,82	412	3,47
VACAS ADULTAS	43	418	420	15.247	601	3,94	524	3,43
VACAS TOTAL	59	402	420	14.324	561	3,92	493	3,44

	VACAS EN MUXIDO	KG/DIA	% GRAXA	% PROTEINA	G/P	UREA	PL	%>200	ALTAS	PARTOS	SECAS	BAIXAS
XANEIRO	56	44	4,42	3,66	1,21	272	2,6	13	3	8	3	
FEBREIRO	60	45	4,24	3,67	1,16	183	2,5	13	2	4	4	1
MARZO	62	46	4,08	3,57	1,14	268	2,1	11		3	3	
ABRIL	62	45	4,13	3,61	1,14	200	2,8	16	2	4	6	
MAIO	60	46	3,92	3,52	1,11	187	2,8	17	2	5	5	2
XUÑO	60	44	3,97	3,53	1,12	222	2,8	15	2	5	4	2
XULLO	61	45	4,03	3,44	1,17	206	3,3	26	2	6	7	2
SETEMBRO	60	45	4,17	3,41	1,22	203	3,3	30	2	4	9	3
OUTUBRO	56	45	4,04	3,58	1,13	192	3,2	30	1	6	6	1
NOVEMBRO	56	46	3,91	3,56	1,10	191	3,3	34	2	6	3	3
DECEMBRO	58	46	4,14	3,58	1,16	203	3,1	26	5	9	7	1
MED. ANUAL	59	45	4,09	3,56	1,15	212	2,9	21	26	63	59	15
PROVINCIA	67	31	3,99	3,39	1,18	225	2,7	23	27	73	72	28

EVOLUCIÓN GRAXA/PROTEINA

EVOLUCIÓN KILOS/VACA

% de REPOSICIÓN		LONXEVIDADE (PARTOS/VACAS)		IDADE MEDIA 1 PARTO (MESES)	
GAND.	PROVINCIA	GAND.	PROVINCIA	GAND.	PROVINCIA
30,0	31,0	2,9	3,2	26,2	25,5

V1 LACT. REAL X 100 VACA: RES CON MAIS DE 35 MESES CON OU SEN PARTO OU MENOR DE 35 MESES CON PARTO
 VTOTAL LACT REAL XOVENCA: RES MENOR DE 35 MESES SEN PARTO
 P. LINEAL: 0 - 4: VALORES OPTIMOS || >4: RISCO DE MAMITE
⁽¹⁾ REPRODUCCIÓN: IPP Calculado en base os partos rexistrados no período
⁽²⁾ PRODUCCIÓN: IPP Calculado en base as lactacións finalizadas no período

20.4. Informe anual

Neste informe toma grande importancia a comparativa co resto das explotacións. Deste xeito analízase a saúde do rabaño mediante a evolución da cetose, a mamite e as baixas, onde o gandeiro pode analizar os valores da súa explotación en comparación coa media da provincia.

CEGACOL

Centro Galego de Control Leiteiro

INFORME ANUAL CONTROL LEITEIRO

LUGO

Periodo: 01/01/2022 - 31/12/2022

Títular:

CEA:

Zona:

Composición do rabaño

Femias de alta: 126

Vacas: 73

Recría: 53

Porcentaxe recría: 73% (67%)

Taxa de reposición: 30% (31%)

Saúde do rabaño

CETOSE:

No primeiro control de cada lactación determínase o valor de BHB (betahidroxibutirato), un indicador de cetose subclínica

Vacas analizadas: 55

Porcentaxe de vacas cun valor elevado de BHB: 9 % (16 %)

MAMITE

A mamite é unha das enfermidades con maior repercusión na produción de leite. A avaliación de RCS (reconto células somáticas) axudanos a controlar a mamite.

Porcentaxe de vacas cun RCS alto ao secado: 31% (25%)

Porcentaxe de vacas curadas no secado: 33% (64%)

Porcentaxe de novas infeccións no secado: 41% (21%)

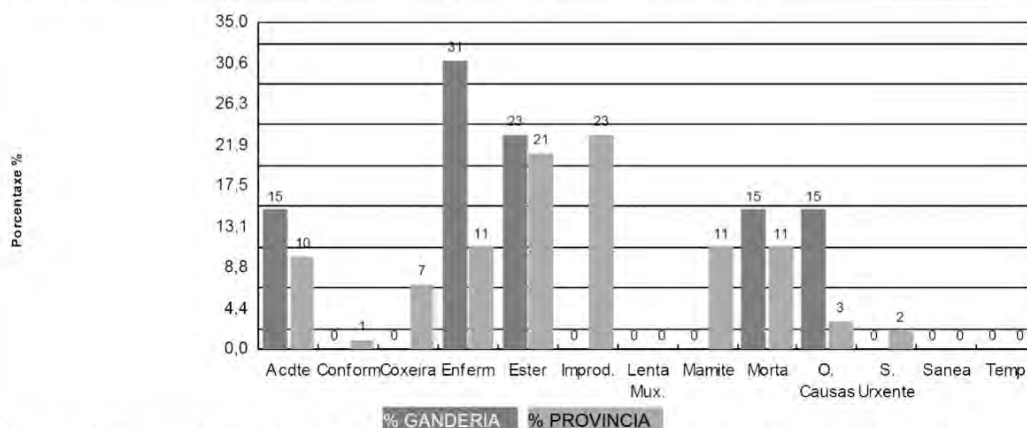
Porcentaxe de primeirizas con alto RCS ao parto: 13% (14%)

No informe mensual para as vacas de primeiro control indícase o RCS do último control do parto anterior.

BAIXAS:

Baixas na explotación (non vendas)

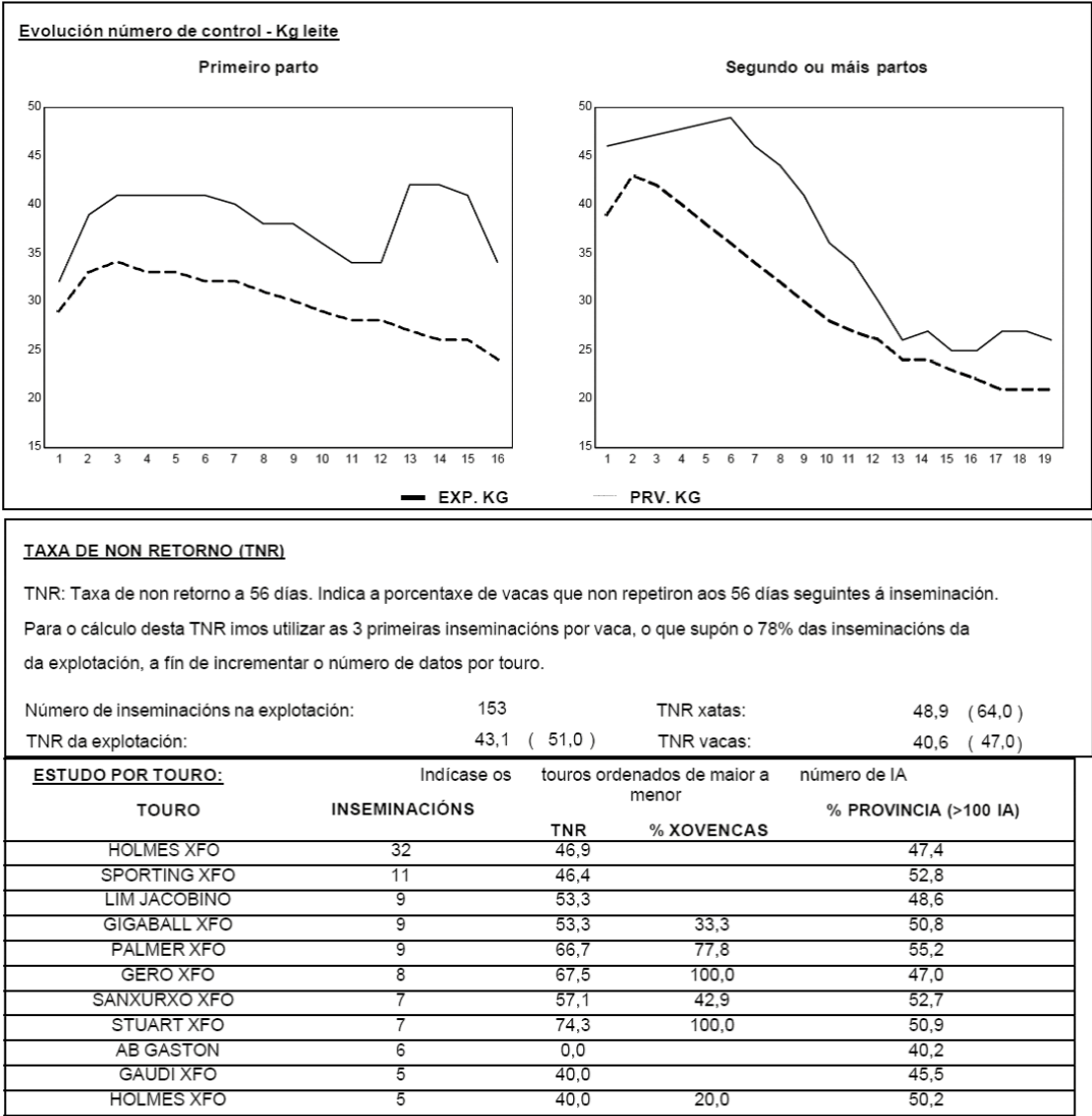
	Valor	Porcentaxe	Idade en meses	Días en leite
Baixas na explotación	15	12 % (20 %)	63,0 (59,5)	( )
Baixas con parto	13	18 % (28 %)	69,8 (66,9)	444 (292)
Baixas sen parto	2	4 % (7 %)	19,0 (14,5)	( )

A distribución das baixas en función do motivo, comparada coa media da provincia, pode axudar a identificar posibles puntos febles no manexo da explotación.

20.4. Informe anual

Neste informe tamén se mostran os valores de taxa de non retorno dos touros nesa gandería e a media na provincia, porque o número de inseminacións nunha soa gandería non é significativo para determinar a fertilidade dun touro, así o gandeiro pode ver como se comportou na súa explotación e na media das ganderías.

21. MELLORES GANDERÍAS DA PROVINCIA DE LUGO

Establécese unha ordenación de explotacións de acordo a criterios de produción, cualificación morfolóxica e valoración xenética para as explotacións da provincia de Lugo.

Para formar parte deste grupo, é necesario estar entre as 100 mellores explotacións para cada un dos tres criterios antes mencionados.

A cada un dos 100 primeiros, dáselles unha puntuación segundo o posto no que se sitúa en cada criterio; así, á gandería de media de produción máis alta dáselle 100 puntos, 99 á segunda e así sucesivamente.

A suma destas puntuacións establece a clasificación.

Con base nos datos de 2023, temos 12 explotacións que cumpren este requisito.

Gandería	Concello	Morfoloxía		Produción		Xenética		Puntos
		Cualific.	Posto	Leite	Posto	ICO	Posto	
CASA DO REGO	LÁNCARA	83,18	9	14.726	4	1140	14	276
LODOS E PÉREZ	A PASTORIZA	81,33	73	15.131	2	1138	20	208
CASANOVA	BALEIRA	82,20	29	12.959	56	1138	18	200
MASEDA	POL	82,14	31	12.896	62	1140	15	195
CADENAS	CASTRO DE REI	81,81	43	13.015	49	1133	35	176
VEGA	CASTRO DE REI	81,80	44	12.908	59	1135	27	173
TENDEIRO	O PÁRAMO	80,94	96	14.055	11	1133	34	162
COSTUREIRO NOVA	SARRIA	82,95	15	12.797	71	1125	79	138
CARREIRA	O INCIO	81,61	56	13.650	21	1123	94	132
NEIRAS	SARRIA	81,16	84	12.829	68	1134	29	122
DO REI	A PASTORIZA	80,96	92	13.429	33	1127	62	116
SAT VILAR ALAXE	CASTRO DE REI	81,11	86	12.542	91	1128	59	67

O noso agradecemento ao **SERVIZO DE PRODUCCIÓNS GANDEIRAS E BENESTAR ANIMAL** da Consellería do Medio Rural e a **FEFRIGA**, polos datos e polo apoio recibido para a confección desta Memoria.

Tamén lle queremos deixar constancia do noso agradecemento á **CAIXA RURAL GALEGA**, polo apoio económico prestado para a divulgación das actividades de AFRICOR LUGO.

CAIXA RURAL GALEGA

AFRICOR

**L
U
G
O**

Ronda de Fingoi, 117 - 27002 LUGO

Tfno. 982 250 714

info@africorlugo.com

www.africorlugo.com